

Victor MOCANU

GHIDUL ALESULUI LOCAL

- *Parteneriatul public-privat*
- *Avantaje, riscuri și domenii de aplicare a PPP*
- *Reglementarea juridică a PPP*
- *Autoritățile competente în domeniul PPP*
- *Formele și modalitățile de realizare a PPP*
- *Proceduri și condiții de realizare a PPP*

Biblioteca IDIS „Viitorul”

Institutul pentru
Dezvoltare și Inițative
Sociale (IDIS) „Viitorul”
www.viitorul.org

Chișinău 2012

Publicația respectivă a fost realizată în cadrul proiectului
*„Consolidarea autonomiei locale prin creșterea profesionalismului
noilor aleși locali în Republica Moldova-II”* implementat de IDIS „Viitorul”
cu suportul financiar al Fundației Hanss Seidel.

This publication was developed within the project *„Consolidation
of the local autonomy through increase of the professionalism of the new
elected local officials in Republic of Moldova-II”* implemented by IDIS
„Viitorul” with the financial support of the Hanss Seidel Foundation.

CUPRINS

Prefață	5
Abrevieri	7
 I. PARTENERIATUL PUBLIC-PRIVAT: EVOLUȚIE, CONCEPT	8
1.1. Conceptul și dezvoltarea parteneriatului public privat	8
1.2. Principiile de bază aplicate în relațiile de parteneriat public-privat	13
1.3. Avantaje, riscuri și domenii de aplicare a proiectelor de parteneriat public-privat	16
 II. CARACTERISTICA GENERALA A CADRULUI LEGAL ȘI INSTITUȚIONAL AL PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA	23
2.1. Reglementarea juridică a parteneriatului public-privat	23
2.2. Cadrul instituțional în domeniul parteneriatului public-privat	27
 III. FORMELE ȘI MODALITĂȚILE DE REALIZARE A PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT	34
3.1. Formele contractuale de realizare a parteneriatului public-privat	34
3.2. Modalitățile de realizare a contractelor de parteneriat public-privat	38
 IV. ETAPELE ȘI CONDIȚIILE DE REALIZARE A PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT	41
4.1. Proceduri premergătoare atribuirii contractului de parteneriat public-privat (pregătirea pentru un parteneriat public-privat)	42
4.1.1. Identificarea obiectului și obiectivelor parteneriatului public-privat	42
4.1.2. Studiul de fezabilitate	44
4.2. Proceduri de selectare a partenerului privat și încheierea contractului de parteneriat public-privat într-o formă stabilită prin lege	47
4.2.1. Instituirea Comisiei de selectare a partenerului privat și elaborarea documentației necesare pentru selectarea partenerului privat	47

4.2.2. Condiții generale de aplicare a procedurii concursului de selectare a partenerului privat.....	52
4.2.3. Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat cu precalificare	63
4.2.4. Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat prin dialog competitiv.....	66
4.3. Monitorizarea, controlul și evidența parteneriatului public-privat.....	71
4.3.1. Monitorizarea și evaluarea parteneriatelor public-private	71
4.3.2. Controlul realizării parteneriatului public-privat	71
4.3.3. Evidența parteneriatelor public-private	72
4.4. Garanțiile, riscurile și modul de soluționare a litigiilor.....	73
4.4.1. Garanțiile partenerului privat.....	73
4.4.2. Riscurile și repartizarea lor.....	74
4.4.3. Modul de soluționare a litigiilor.....	74
V. PROIECTE DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT ÎN REPUBLICA MOLDOVA	75
5.1. Proiecte de parteneriat public-privat la nivel central/național	75
5.2. Proiecte de parteneriat public-privat la nivel local	76
Definiții	82
Anexe.....	85

Prefață

Parteneriatele public-private au intrat în atenția autorităților publice, care, în condițiile restricțiilor bugetare, încearcă să dinamizeze procesul de atragere a finanțărilor private în sectorul public. Acest parteneriat se referă la formele de cooperare între autoritățile publice și mediul de afaceri și are ca obiect reglementarea proiectării, finanțării, construcției, operării, reabilitării, dezvoltării, închirierii și transferului oricărei lucrări publice, bun sau serviciu public.

Prin urmare, parteneriatul public-privat reprezintă un instrument esențial de atragere a investițiilor private în sectorul public pentru realizarea proiectelor de interes public, pentru creșterea eficienței și calității lucrărilor și serviciilor publice și altor activități de interes public și pentru utilizarea eficientă a patrimoniului public și a finanțelor publice.

Asigurarea unor servicii cost eficiente în arii din ce în ce mai extinse în baza unor bugete limitate este o mare provocare pentru guvernele statelor dezvoltate sau mai puțin dezvoltate și solicită o abordare principial nouă privind rolul statului în procesul de furnizare a serviciilor publice. Colaborarea dintre sectorul public și cel privat pentru furnizarea de servicii publice își are originile odată cu apariția administrației publice. Serviciul de taximetrie din Roma Antică sau obiceiul monarhiei franceze de a concesiona notabilităților locale anumite servicii sunt doar două exemple care pot fi aduse în sprijinul acestei afirmații. În administrațiile publice moderne acest fenomen cunoaște o dezvoltare deosebită. Pornind de la exemplul Statelor Unite, care sunt adevărați pionieri în domeniu, toate țările dezvoltate promovează în acest moment diferite forme ale parteneriatului public-privat în procesul de administrare a diferitelor comunități umane [50, p.127].

Realizarea parteneriatelor public-private, respectiv cooperarea, în diferite forme, dintre autoritățile publice și mediul de afaceri, în scopul asigurării finanțării, construcției, renovării, managementului, întreținerii unei infrastructuri sau furnizării unui serviciu, nu reprezintă o noutate. Este o soluție împărtășită de majoritatea statelor cu o economie avansată pentru dezvoltarea infrastructurii, construcția de școli, spitale, drumuri, dar și pentru prestarea diferitor servicii sociale. *În Germania*, de exemplu, a crescut în mod semnificativ necesitatea investițiilor în lucrări noi de infrastructură, datorită creșterii economice, a cerințelor apărute în urma reunificării și, în special pentru domeniul transporturilor, vecinătatea cu țările care au economii în dezvoltare: Polonia, Cehia, Slovacia, Ungaria etc.

Parteneriatul public privat este o relație în bază de contract între partenerul public și partenerul privat, având la bază un interes public, în scopul elaborării și/sau implementării unui proiect, furnizării unui serviciu de orice natură, de reabilitare a infrastructuri, care în mod tradițional este furnizat de partenerul public. Avantajele principale pe care le presupune parteneriatul public-privat constau în faptul că se distribuie costurile realizării unei investiții, a riscurilor

asociate exploatării acestora și parțial de lipsa resurselor în sectorul public destinate investițiilor. Astfel, partenerul privat își asumă anumite cheltuieli care, altfel, ar fi fost sustrate din bugetul public. Parteneriatul public-privat poate servi **în calitate de sprijin și oferă posibilitatea de implicare** atât la nivel național, precum și la nivelul colectivităților locale, care au nevoi multiple de îmbunătățire a infrastructurii.

Bunele practici din Uniunea Europeană demonstrează eficiența superioară a managementului privat față de cel public. De regulă, sectorul privat este interesat în obținerea de comenzi în domeniul infrastructurii și a proiectelor de interes general, activitatea într-un mediu concurențial deschis, creșterea profitului propriu prin parteneriate de afaceri. Parteneriatul public-privat se constituie ca o modalitate viabilă de introducere a elementelor de management privat în serviciile publice, în gestiunea patrimoniului public. În același timp, rolul parteneriatului public-privat depinde de dimensiunile pieței unde se realizează proiectul și de acumularea/atragerea de capital privat instituționalizat.

Parteneriatul public-privat introduce o nouă paradigmă în asigurarea bunăstării sociale și este un mijloc pentru realizarea multiplelor scopuri: reducerea cheltuielilor publice, îmbunătățirea calității serviciilor publice, eficientizarea operațiunilor organelor administrației publice și sporirea șanselor de eficacitate a politicilor alese și implementate. Parteneriatul public-privat stimulează controlul politic, libertatea managerială și transparența activității autorităților administrației publice care trebuie să genereze o guvernare realmente ieftină, cu servicii de înaltă calitate și programe eficiente.

Pentru Republica Moldova, economia căreia are nevoie de stimulente serioase pentru a depăși situația de criză, realizarea parteneriatelor public-private poate aduce rezultate vizibile în atragerea unor investiții în infrastructură și în alte domenii, aplicarea managementului privat în sectorul public, diversificarea și creșterea calității serviciilor publice.

Prin prezentul Ghid se încearcă a familiariza atât autoritățile publice, cât și potențialii parteneri privați asupra unor probleme elementare privind organizarea și realizarea cu succes a parteneriatelor public-private în diferite domenii economice și sociale.

Deși nu se poate propune un model standard de organizare a administrației în vederea realizării proiectelor de parteneriat public-privat, explicarea formelor sub care actualmente se poate realiza un parteneriat public-privat este extrem de utilă pentru partenerii care intenționează a organiza parteneriate în diferite domenii. În prezentul Ghid va fi abordat (a) conceptul, (b) cadrul legal și instituțional, (c) formele și modalitățile, (d) etapele și condițiile de realizare a parteneriatului public-privat, precum și (e) proiectele de parteneriat public-privat inițiate în Republica Moldova.

Dr. Victor MOCANU

Abrevieri

APCS	–	administrația publică centrală de specialitate
APL	–	administrația publică locală
APP ME	–	Agenția Proprietății Publice de lângă Ministerul Economiei
art.	–	articol
CNPPP	–	Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat
Codul Civil	–	Codul Civil al Republicii Moldova
Comisie	–	Comisia de selectare a partenerului privat
Concurs	–	concurs de selectare a partenerului privat
Concurs cu precalificare	–	concurs de selectare a partenerului privat cu precalificare
Concurs prin aplicarea dialogului competitiv	–	concurs de selectare a partenerului privat prin aplicarea dialogului competitiv
ME	–	Ministerul Economiei
MF	–	Ministerul Finanțelor
MO	–	Monitorul Oficial al Republicii Moldova
PPP	–	Parteneriat public-privat
Regulament	–	Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat
UE	–	Uniunea Europeană

Parteneriatul public-privat: evoluție, concept

1.1. Conceptul și dezvoltarea parteneriatului public privat

Creșterea calității actului de administrație publică reprezintă un obiectiv major al autorităților publice ale statului care sunt antrenate în realizarea interesului general al cetățenilor, atât la nivel central, cât și la nivel local. Din această perspectivă, este necesară identificarea și introducerea în practica curentă a unor metode, tehnici și instrumente avansate de lucru care vor înlătura subiectivismul și vor duce la folosirea eficientă a resurselor. Un astfel de instrument servește parteneriatul public-privat care exprimă o modalitate de cooperare între sectorul public și sectorul privat, respectiv organizații neguvernamentale, asociații ale oamenilor de afaceri, ori companii private, constituite pe cunoștințele și capacitățile fiecărui partener, care poate realiza cel mai bine (eficient) necesitățile publice clar definite (specificate) în care riscurile, costurile și beneficiile sunt repartizate proporțional între parteneri.

Deci parteneriatul public-privat constituie o modalitate viabilă de introducere a managementului privat în sectorul public, pe cale unei legături contractuale de lungă durată între un partener public și unul sau mai mulți parteneri privați pentru desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile. Cooperarea dintre partenerul public și partenerul privat în cadrul unui proiect de parteneriat public-privat poate avea loc pentru o perioadă relativ lungă de timp, până la 50 ani.

În țările est europene are loc un proces de transformare a sistemului economico-social, materializat, în special, prin inițierea reformelor în administrația publică, atât centrală, cât și locală. La baza acestui proces de reformă în administrația publică din Republica Moldova este obiectivul major al asigurării unor servicii publice calitative pentru populație, respectiv motivarea autorităților publice prin acordarea de competențe decizionale îndreptate spre promovarea intereselor sociale cu orientare spre cetățean, cu accent pe cerințele de luptă anticorupție și respectare a interesului cetățeanului ca obiectiv prioritar al administrației publice. Aceasta a și determinat Guvernul Republicii Moldova să caute soluții pentru înfăptuirea unei reforme reale în administrația publică, inclusiv prin crearea de condiții pentru dezvoltarea parteneriatelor public-private ca parte componentă a dezvoltării durabile a societății și care se regăsește într-un întreg pachet de acte normative elaborate la nivel național, care permit parteneriatelor public-private să îmbrace diverse sensuri și forme instituționale, inclusiv forma cooperării între

organizații formale, private și publice, cu un anumit grad de repartizare a riscurilor și încheiate pe o perioadă mai lungă de timp.

Parteneriatul public-privat implică existența unui scop comun și, pentru realizarea acestuia, fiecare parte are o sarcină bine definită, iar responsabilitățile și riscurile, de cele mai multe ori sunt cunoscute și bine definite, deși nu totdeauna cuantificate valoric, partajate prin reglementări juridice. Linia de departajare a responsabilităților partenerilor depinde de obiectivul proiectului comun și drept consecință de tipul de parteneriat selectat. De aceea este necesară definirea exactă a responsabilităților, evaluarea corectă a riscurilor ce însoțesc demararea unui proiect, găsirea unui echilibru în ceea ce privește repartizarea acestora, precum și existența capacității, asigurând astfel calitatea și viabilitatea unui asemenea demers [3, p.45].

Astfel, fiind create condițiile necesare dezvoltării parteneriatelor acestea trebuie să fie avantajoase și să înregistreze succese în domenii deosebit de importante în realizarea obiectivului administrației publice de satisfacere a intereselor cetățenilor, în deosebi în scopul creșterii calității serviciilor publice și a rentabilizării acestora. Prin intermediul parteneriatelor publice private poate fi construită, modernizată infrastructura necesară comunității (instalații tehnice, locuințe, spitale, școli, aprovizionare cu apă, agent termic etc.) și pot fi asigurate servicii de calitate.

Motivul stabilirii unor astfel de parteneriate public-private variază, dar în linii generale, implică finanțarea, planificarea, crearea, operaționalizarea și menținerea infrastructurii și serviciilor publice în scopul prestării unor servicii publice alternative cost eficiente. Astfel, fiecare partener contribuie la planificarea și la mobilizarea resurselor necesare pentru realizarea unui obiectiv comun, fiecare participant vine pe baza unei decizii voluntare și aduce resurse proprii (financiare, materiale, simbolice, de autoritate etc.). Putem afirma, că aici accentul cade mai degrabă pe „complementaritate” [3, p.45]. Ideea principală a parteneriatului public-privat pentru autoritățile administrației publice constă în rolul de conducere și control, de reprezentanță și protejare a interesului general, în timp ce cedează gestionarea și prestarea efectivă a serviciului public sectorului privat, care o poate face mai bine și mai eficient. Noțiunea de parteneriat public-privat pentru realizarea și administrarea de infrastructuri și servicii publice și-a dovedit utilitatea în economiile tuturor statelor ce le-au utilizat. Acest parteneriat a permis și permite să se răspundă la nevoi esențiale fără a împovăra finanțele publice și să elibereze puterea publică de sarcini de simplă gestiune.

Parteneriatul public-privat presupune combinarea avantajelor specifice dintre sectorul privat (mai competitiv și mai eficient) și sectorul public (cu responsabilități față de societate privind cheltuirea banului public). Parteneriatul public-privat combină punctele tari atât ale sectorului public, cât și ale celui privat și în același timp le inhibă punctele slabe în vederea stabilirii relațiilor complementare. Astfel, parteneriatul public-privat solicită realizarea reformei managementului, fie prin schimbarea practicilor manageriale, fie prin schimbarea modului în care sunt

abordate problemele publice, astfel încât soluționarea lor să devină fezabilă prin parteneriat public-privat [25, p.11]. Contribuția din partea sectorului privat constă în participarea de capital sau alte active și transferul competențelor manageriale către sectorul public, asigurând management modern și modele economice performante pentru sectorul public. Pe de altă parte, sectorul public asigură reguli, stabilitate și uneori o redistribuire a resurselor pentru sectorul privat.

Rolul partenerului public, în general, se referă la punerea în aplicare a obiectivelor de interes public, la calitatea serviciilor, la stabilirea tarifurilor. Rolul partenerului privat se referă la finanțarea, proiectarea, realizarea și operarea pe criterii economice a obiectivului ce constituie obiectul proiectului public-privat. Prin contractul de parteneriat public-privat este urmărită realizarea atât a obiectivelor de interes public, cât și a celor de interes comercial.

Delimitarea responsabilităților, a valorii de finanțare și a riscurilor sunt convenite prin contract. Pe parcursul derulării unui contract de parteneriat public-privat, atât partenerul public cât și cel privat își păstrează identitatea și responsabilitatea proprie.

Sistemele de parteneriat au o lungă tradiție în Franța prin colaborarea între autorități și sectorul privat în privința concesiunii bunurilor publice, încă de la sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX, perioadă în care se formează doctrina franceză a serviciilor publice. În SUA se întâlnesc de asemenea forme de parteneriat în construcția căilor ferate în a doua jumătate a sec. XIX (Trans Continental Railroad, 1860) [48, p.13].

Sistemul de parteneriat public-privat la nivel local, după modelul pe care îl întâlnim în prezent, se conturează la începutul anilor 80 ai sec. XX în Europa Occidentală și SUA, sub forma cooperării între autoritățile locale și sectorul privat pentru implementarea unor proiecte ca reabilitarea zonelor industriale aflate în declin [48, p.13]. Astfel, conceptul de parteneriat public-privat a fost utilizat mai întâi în Marea Britanie și SUA, iar în anii 80 ai sec. XX a fost introdus și în Germania în abordările de planificare a dezvoltării urbane. În Franța, forme de parteneriat între autoritățile locale și comunitate apar începând cu anii 80 ai sec. XX pentru prevenirea și combaterea delincvenței, precum și pentru asigurarea coeziunii sociale. Franța, deși are o contribuție de pionierat în domeniul parteneriatului public-privat, nu și-a dezvoltat cadrul instituțional decât într-un palier îngust, respectiv în domeniul concesiunii serviciilor publice, cu precizarea că acest model nu își găsește corespondent în sistemul de Common law¹.

Întrucât domeniile de cooperare sunt diverse, conceptul de parteneriat public-privat nu trebuie asimilat cu forma juridică de realizare a unei afaceri (activități cu scop lucrativ), cum sunt societățile comerciale sau asocierile în participațiune. Acestea din urmă sunt forme concrete de realizare a parteneriatului. Pe de altă parte, activitățile ce se pot desfășura sub titulatura de parteneriat public-privat pot avea ca scop obținerea unui profit, cum este orice afacere, dar pot avea

¹ În dreptul englez, concesiunea ca instituție juridică apare odată cu construcția tunelului de cale ferată sub Canalul Mânecii.

în vedere și activități care nu urmăresc obținerea unui profit. Exemple în acest sens sunt serviciile sociale sau activități precum întreținerea parcurilor [48, p.14].

Prin urmare, parteneriatul între sectorul public și sectorul privat reprezintă un instrument de colaborare ce se concretizează într-un proiect de îmbunătățire a serviciilor publice. Parteneriatul nu trebuie analizat și definit exclusiv după natura activității desfășurate, caracterul ei (profitabil, neprofitabil), ori în funcție de contractul prin care se realizează, întrucât parteneriatul se situează pe un palier politic, nicidecum juridic sau strict financiar. În privința rezultatelor, parteneriatul constituie premisa asigurării coerenței aplicării unor programe și a transparenței realizării lor [48, p.14].

Pe plan internațional, parteneriatul public-privat este considerat un aranjament juridic prin care resursele, riscurile și recompensele aferente atât agenției publice cât și companiei private se combină pentru a asigura o eficiență mai ridicată, un mai bun acces la capital și o conformare mai riguroasă la reglementările legale privitor la mediu și locurile de muncă. Interesul public este asigurat prin introducerea în cadrul contractului a unor prevederi referitoare la existența unei monitorizări permanente asupra modului de derulare a proiectului. În acest mod toate părțile implicate sunt recompensate: entitatea publică, compania privată și publicul în general. Viabilitatea economică a unui proiect este apreciată de partenerul privat prin capacitatea sa de a genera resurse capabile să asigure finanțarea și remunerarea convenabilă a capitalului investit și a riscurilor la care se expun [1, p.14].

Termenul de parteneriat public-privat nu are o definiție concretă la nivel comunitar. În general, după cum a fost menționat, termenul se referă la formele de cooperare între autoritățile publice și mediul de afaceri, care vizează finanțarea, construcția, renovarea, managementul sau întreținerea unei infrastructuri sau furnizarea unui serviciu. Diverși factori explică recurgerea sporită la realizarea proiectelor de parteneriat public-privat. Având în vedere constrângerile bugetare cu care se confruntă statele membre ale Uniunii Europene, parteneriatul public-privat răspunde unei nevoi de finanțare private pentru sectorul public. O altă explicație este dorința de a beneficia mai mult în viața publică de know-how-ul și metodele de lucru ale sectorului privat. Dezvoltarea parteneriatului public-privat este, de asemenea, parte a schimbării rolului statului în economie, trecând de la un rol de operator direct la unul de organizator, regulator și controlor.

Autoritățile publice ale statelor membre a Uniunii Europene, de multe ori au recurs la parteneriat public-privat pentru a realiza proiecte de infrastructură, în special, în sectoare cum ar fi transporturile, sănătatea publică, educația sau securitatea națională. La nivel european, este recunoscut faptul că recurgerea la parteneriat public-privat ar putea ajuta la dezvoltarea rețelelor trans-europene de transport, care au rămas mult în urma programului, în principal, din cauza lipsei de finanțare adecvată. Ca parte a inițiativei pentru creștere economică, Consiliul

European a aprobat o serie de măsuri menite să sporească investițiile în infrastructura rețelei de transport trans-europene și, de asemenea, în domeniile inovării, cercetării și dezvoltării, în principal, prin forme de parteneriat public-privat.

Cu toate acestea, deși o cooperare între sectorul public și sectorul privat poate oferi beneficii micro-economice care să permită executarea unui proiect care oferă o valoare adăugată și îndeplinește obiectivele de interes public, recurgerea la parteneriat public-privat nu poate fi prezentată ca o soluție-miracol pentru un sector public care se confruntă cu constrângeri bugetare. Experiența arată că, pentru fiecare proiect, este necesar să se evalueze dacă opțiunea de parteneriat oferă o valoare adăugată reală în comparație cu alte opțiuni, cum ar fi încheierea unui contract tradițional.

Parteneriatul public-privat trebuie privit nu ca un miracol, ci ca o opțiune viabilă printre alte modele tradiționale existente. Proiectele de parteneriat public-privat nu reprezintă o soluție universală – sectorul public trebuie să inițieze un parteneriat public-privat numai dacă serviciul public poate fi furnizat prin administrare privată la un preț mai mic decât cel care poate fi asigurat de sectorul public sau dacă nivelul calității serviciului crește semnificativ – în baza unor analize specifice cum ar fi costul comparativ de referință și a consultanței specializate.

Unele state au creat instrumente pentru a coordona și a promova parteneriatul public-privat, care vizează, printre altele, diseminarea *de bune practici* în domeniul parteneriatului public-privat la nivel național sau la nivel european. Aceste instrumente au scopul de a face expertiza reciproc disponibilă și de a informa referitor la diferitele forme de parteneriat public-privat și a etapele lor, cum ar fi concepția inițială, alegerea unui partener privat, cea mai bună alocare a riscurilor, alegerea clauzelor contractuale sau chiar de integrare a finanțării comunitare.

Autoritățile publice au înființat, de asemenea, structuri de parteneriat cu sectorul privat pentru a administra serviciile publice, în special la nivel local. Serviciile publice de gestionare a deșeurilor, de distribuție a apei sau a energiei sunt astfel tot mai mult încredințate întreprinderilor, care pot fi publice, private sau o combinație a acestora. Astfel, problemele majore de interes comunitar pot fi abordate eficient într-un cadru creat de parteneriatul public-privat.

Important

- a) *proiectele de parteneriat public-privat sunt proiecte complexe, costisitoare și a căror proceduri de atribuire durează, modul de realizare în practică a unui parteneriat public-privat este laborios;*
- b) *autoritățile administrației publice nu optează pentru un proiect de parteneriat public-privat exclusiv pentru că nu mai are resurse financiare disponibile.*

Orice proiect de parteneriat public-privat se răsfrânge asupra utilizatorului final, fie prin impozite, fie prin taxe. De la partenerul privat se cere creșterea eficienței, inovație tehnică, creșterea calității serviciilor oferite etc.;

- c) finanțarea costurilor de prestare a serviciului public. În majoritatea cazurilor, autoritățile administrației publice nu alocă toate resursele necesare pentru asigurarea prestării serviciului public la standardele stabilite. Serviciul public prestat prin parteneriat public-privat va determina creșterea costurilor la utilizatori;*
- d) autoritatea administrației publice își menține controlul asupra serviciilor publice asigurate prin încheierea unui contract de parteneriat public-privat prin stabilirea unor standarde de calitate pentru serviciile publice prestate;*
- e) prin proiectele de parteneriat public-privat poate crește calitatea serviciilor publice prestate: funcționarii din cadrul sectorului public, de regulă, nu pot fi sancționați (penalizați) pentru neasigurarea nivelului stabilit de calitate a serviciului, însă astfel de clauze de sancțiune (penalitate), în special pentru întreprinderea prestării serviciului public pot fi incluse în contractul de parteneriat public-privat;*
- f) sectorul public ar trebui să inițieze un parteneriat public-privat numai dacă serviciul public poate fi furnizat prin administrare privată la un tarif mai mic decât cel existent sau dacă nivelul calității serviciului crește semnificativ în limitele tarifului existent;*
- g) parteneriatul public-privat nu înseamnă construirea unei infrastructuri, ca un scop în sine, ci furnizarea unui serviciu de interes public justifică realizarea unei infrastructuri publice (necesitatea construcției unei autostrăzi se justifică prin volumul de trafic pe un anumit tronson).*

1.2. Principiile de bază aplicate în relațiile de parteneriat public-privat

Legea Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 în **Capitolul II fixează principiile de bază** aplicate în relațiile de parteneriat public-privat.

Principiul egalității de tratament, imparțialității și nediscriminării prevede că partenerul public are obligația să asigure tuturor ofertanților un tratament egal în cadrul oricărui element sau oricărei etape a procedurii de selectare a

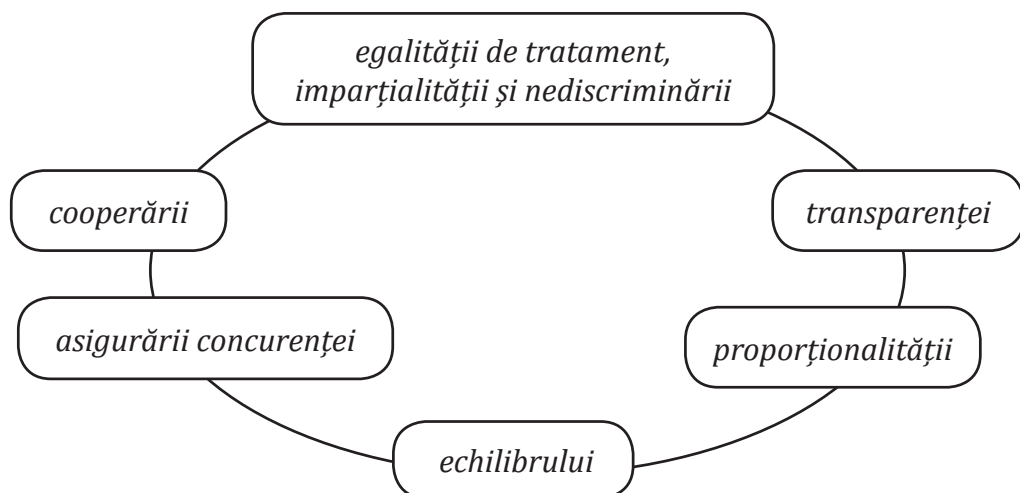

Figura 1. *Principiile de bază aplicate în relațiile de parteneriat public-privat*

partenerului privat. În toate cazurile, criteriile de selectare a partenerului privat vor fi clare și nediscriminatorii. Cerințele tehnice trebuie să permită accesul egal al ofertanților și să nu aibă drept efect crearea de obstacole nejustificate sau limitarea concurenței.

Principiul transparenței cere ca în procesul de stabilire a unui parteneriat public-privat, partenerul public să asigure selectarea obiectivă a partenerului privat și totodată cel mai înalt nivel posibil de informare a publicului, ținând cont de obiectivul, de natura și de valoarea obiectului parteneriatului public-privat. Partenerul public este obligat să asigure publicarea comunicatelor informative în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Cuprinsul unor alte documente și informații ce țin de procedura de selectare a partenerului privat se publică integral pe pagina web a Agenției Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei, precum și pe alte pagini web, la decizia partenerului public.

În procedura de selectare a partenerului privat, partenerul public asigură accesul tuturor ofertanților la aceeași informație, indiferent dacă o consideră ca pertinentă sau nu pentru procesul de pregătire a ofertelor sau de participare la procedura de selectare, precum și accesul la informația despre condițiile și criteriile de selectare a partenerului privat. Ședințele Comisiei de selectare a partenerului privat sunt publice, iar rezultatele finale ale procesului de selectare se fac publice prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției Proprietății Publice.

Principiul proporționalității fixează dispoziția precum că, în procesul de stabilire și de realizare a parteneriatului public-privat, partenerul public este în drept să întreprindă ori să ceară partenerului privat să întreprindă doar acțiunile care: (a) vor avea drept rezultat realizarea obiectivului parteneriatului public-privat sau îndeplinirea obligațiilor asumate de partenerul privat; (b) sunt necesare și au legătură cu obiectul parteneriatului public-privat; (c) sunt comparabile cu importanța obiectivului parteneriatului public-privat, ținându-se cont atât de scop, cât și de consecințe; (d) vor restricționa sau vor afecta negativ cel mai puțin partenerul privat.

În cazul încălcării unilaterale de către partenerul public a obligațiilor asumate în cadrul parteneriatului public-privat, partenerul privat este în drept să solicite reparația tuturor prejudiciilor cauzate, inclusiv recuperarea venitului ratat. Reparația prejudiciilor cauzate partenerului privat se efectuează de la bugetul partenerului public.

Principiul echilibrului obligă parteneriatul public-privat să se bazeze pe echilibrul dintre drepturile, obligațiile și beneficiile partenerului public și cele ale partenerului privat. Repartizarea riscurilor între partenerul public și partenerul privat se efectuează în conformitate cu clauzele contractului încheiat între ei, în care se nominalizează fiecare tip de risc și partea din risc repartizată fiecărui partener. În toate cazurile, partenerul privat, indiferent de forma parteneriatului public-privat, este obligat să suporte cel puțin o parte din riscul comercial. În cazul în care partenerul privat refuză preluarea a cel puțin unei părți din riscul comercial, indiferent de natura acestuia sau de prevederile oricărei alte legi sau act normativ, raportul nu va fi considerat drept parteneriat public-privat.

Principiul asigurării concurenței prevede că în procesul de selectare a partenerului privat, partenerul public nu este în drept să limiteze în nici un mod concurența dintre ofertanți. Se interzice participarea simultană și independentă la procedura de selectare a partenerului privat a persoanelor juridice și a filialelor acestora în calitate de ofertanți. La stabilirea numărului de ofertanți invitați trebuie să se ia în considerare necesitatea asigurării unei concurențe reale.

Principiul libertății contractului, în cazul în care legea nu prevede altfel, oferă părților parteneriatului public-privat să-și determine în mod liber drepturile și obligațiile care se stabilesc prin contract.

Principiul cooperării obligă partenerul public să acorde asistență partenerului privat în procesul de obținere a permisiunilor, autorizațiilor și altor documente aferente realizării parteneriatului public-privat, prevăzută de legislație sau de contract. Partenerul public nu este în drept să refuze fără un temei prevăzut de

lege eliberarea permisiunilor, autorizațiilor și altor documente aferente realizării parteneriatului public-privat pe care l-a inițiat dacă eliberarea se efectuează conform legislației.

În afară de principiile fixate în lege subiecții unui parteneriat public-privat trebuie să țină cont și de principiul **răspunderii subsidiare**. Acest principiu este generat de alte principii, deoarece proiectele de parteneriat public-privat, trebuie să fie realizate fără întrerupere sau tulburări și în același mod pentru toți beneficiarii și conform standardelor și condițiilor convenite de părți prin contract. Partenerul public răspunde subsidiar pentru prejudiciile cauzate terților în rezultatul acțiunilor partenerului privat, întreprinse în legătură cu realizarea parteneriatului public-privat doar în cazul în care partenerul privat nu răspunde cererii adresate de către partea prejudiciată sau în cazul în care acesta o respinge integral sau parțial. În cazul rambursării prejudiciului partenerul public este în drept să obțină recuperarea acestora, precum și a tuturor cheltuielilor efectuate în legătură cu recuperarea de la partenerul privat.

1.3. Avantaje, riscuri și domenii de aplicare a proiectelor de parteneriat public-privat

AVANTAJELE PROIECTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Printre avantajele proiectelor de parteneriat public-privat pot fi menționate următoarele:

- a) **posibilitatea optimizării calității serviciilor publice**, prin obligarea partenerilor privați de a veni cu soluții noi la prețuri scăzute;
- b) **degrevarea bugetelor publice de unele cheltuieli** induse de asigurarea unor servicii, prin transferul acestora către zona privată, unde există soluții inovatoare;
- c) **compensarea lipsei de strategie și inovație specifică sectorului public**;
- d) **crearea unor oportunități de afaceri** pentru sectorul privat, mai ales în perioada de criză economică.

Astfel, parteneriatul public-privat poate fi considerat ca un instrument esențial pentru atragerea investițiilor private în sectorul public. Avantajul proiectelor de parteneriat public-privat constă și în faptul că utilizarea lor transferă asupra partenerilor privați anumite cheltuieli care altfel ar fi fost sustrate din bugetul public, mai ales la nivelul colectivităților locale, care au nevoi multiple de îmbunătățire a infrastructurii.

Se consideră că parteneriatul public-privat este o relație contractuală în care ambii parteneri obțin beneficii maxime. În ceea ce privește valorificarea fondurilor publice, există opinii potrivit cărora, parteneriatul public-privat asigură cea mai bună gestionare întrucât:

- a) **riscul activităților derulate este transferat** către partea contractantă care îl poate gestiona cel mai bine;
- b) **efectuarea plăților se bazează pe criterii de performanță**;
- c) **dezvoltarea capacității sectorului public** de a gestiona anumite probleme de interes comunitar prin atragerea expertizei comerciale și de management al sectorului privat, implicându-l, la nivel central, în proiecte comune;
- d) **utilizarea contractelor pe termen lung, obligă ofertanții să se concentreze asupra costurilor totale aferente implementării întregului proiect** și nu doar cu privire capitalul de avans. Acest lucru poate duce la mai multe propuneri sau modele inovatoare, la costuri mai mici de implementare, dar cu standardele operaționale mai ridicate;
- e) **se micșorează termenul de livrare/finalizare** a unor bunuri/servicii de interes public.

BENEFICIILE PROIECTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Printre principalele beneficii ale proiectelor de parteneriat public-privat pot fi menționate următoarele:

- a) **servicii de calitate pentru utilizatori** la cele mai mici costuri prin faptul că parteneriatul public-privat nu se bazează doar pe minimizarea capitalului investit ci și pe experiența managerială a sectorului privat, bazată pe minimizarea costurilor de operare și întreținere și maximizarea beneficiilor și profitului afacerii pe toată durata de viață a investiției;
- b) **beneficii financiare și bugetare pentru autoritatea publică** implicată prin atragerea partenerilor privați în proiecte profitabile și astfel, conservarea resurselor bugetare, în același timp investiția este capabilă să genereze resurse financiare, prin distribuirea profiturilor, resurse ce devin astfel disponibile pentru îndeplinirea altor obiective sociale, educaționale etc.;
- c) **o optimă alocare și repartizare a riscurilor între parteneri**. Un proiect major implică riscuri considerabile nu numai prin prisma mărimii resurselor financiare implicate, dar și cu privire la costurile de operare și incertitudinile veniturilor rezultate din exploatarea unui obiectiv de investiții. Parteneriatul transferă riscurile proprii unei afaceri sectorului privat, sectorul public asumându-și numai acele riscuri care nu pot fi acceptabile sectorului privat (risc politic, legal, de existență a cadrului propice afacerilor, etc.);

- d) **beneficii economice și sociale** create de faptul că în timp ce majoritatea capitalurilor provin de la partenerii privați, autoritatea publică, fără a fi constrânsă de investiții directe, rămâne responsabilă doar de calitatea serviciilor către beneficiari, prin controlul și urmărirea permanentă a implementării și utilizării proiectelor conform unor clauze contractuale precise și clare;
- e) **accesul mai ușor la piețele financiare internaționale** și dezvoltarea piețelor financiare interne datorate inițiativei sectorului privat care duce la atragerea capitalurilor străine, îmbunătățirea percepției țării pe piețele de capital externe și, pe termen lung, alimentarea și dezvoltarea pieței financiare interne;
- f) **beneficii sociale** datorate faptului că prin reevaluarea intervenției sale financiare, autoritatea publică dispune de resurse financiare suplimentare ce pot fi alocate unor proiecte sociale, în domeniul sănătății sau educației care nu sunt profitabile în sine;
- g) **beneficii în domeniul protecției mediului** datorate includerii unor standarde ecologice ca cerințe obligatorii în cadrul proiectelor, folosirii experienței private și accesul la cele mai noi tehnologii. Toate acestea sunt de natură să concilieze cerințele de calitate și profitabilitate cu imperativele de protecție a mediului fără ca aceasta să implice investiții directe ale autorității publice.

DOMENIILE DE APLICARE A PROIECTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Utilizarea parteneriatului public-privat acoperă arii de interes foarte larg și creează posibilitatea rezolvării unor probleme pe care comunitățile urbane sau rurale le resimt în mod acut în toate aspectele vieții cotidiene. Experiența internațională prezintă exemple ale unor astfel de colaborări în numeroase sectoare:

- a) **infrastructură**: construcția de autostrăzi, poduri, tunele, rețele feroviare, porturi, aeroporturi etc.;
- b) **utilități publice**: operarea și/sau administrarea unor rețele de apă și canalizare, stații de tratare a apei, rețele de transport, spitale etc.;
- c) **siguranță publică**: înzestrarea armatei, pază și protecție obiective publice, administrarea unor sisteme de monitorizare a traficului, etc.;
- d) **domeniul imobiliar și de dezvoltare economică**: construcția de ansambluri rezidențiale, birouri, parcuri industriale etc.;
- e) **noi tehnologii în domeniul administrării infrastructurii**: dezvoltarea sistemelor de comunicații electronice etc.;
- f) **programe sociale și de educație**: administrarea de închisori, școli, instituții de ocrotire a copiilor și bătrânilor etc.;
- g) **dezvoltare urbană**: redefinirea spațiilor urbane în strânsă legătură cu expansiunea demografică și economică;

- h) **management financiar**: proiectarea din punct de vedere financiar a necesităților comunităților și identificarea surselor care să permită acoperirea nevoilor cetățenilor;
- i) **protecția mediului**: identificarea și remedierea problemelor legate de poluare și suprasolicitare a mediului înconjurător [1, p.15].

Utilizarea parteneriatelor public-private acoperă arii de interese foarte largi și creează posibilitatea rezolvării unor probleme pe care comunitățile urbane sau rurale le resimt în mod acut în toate aspectele vieții cotidiene.

RISCURILE PROIECTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Managementul riscurilor este un element cheie pentru parteneriatul public-privat. Riscul este un factor, eveniment sau influență ce amenință succesul unui proiect la timpul, costul și calitatea scontată.

Această repartizare de riscuri, pentru care nu există reguli absolute, nu se realizează pur și simplu între partenerul public și cel privat. Există o complexitate majoră de alocare a riscurilor care este datorat multitudinii de actori ce fac parte dintr-un astfel de parteneriat: instituții publice, societăți comerciale private cu activități diverse (proiectare, construcție, întreținere etc.), bănci, societăți de investiții, firme de asigurări etc.

De aceea, este necesară evaluarea corectă a riscurilor ce însoțesc demararea unui proiect, găsirea unui echilibru în ceea ce privește repartizarea acestora precum și existența capacității acelor ce și le asumă să le facă față, asigurând astfel calitatea și viabilitatea unui asemenea demers [1, p. 22]

Principalele riscuri pe care le subsumează proiectele de parteneriat public-privat sunt: favorizarea intereselor unor grupuri restrânse, marginalizarea unor grupuri de cetățeni și accentuarea inegalităților din structura socială.

Analiza riscurilor reprezintă o evaluare a unor riscuri ce pot afecta parteneriatul public-privat și începe cu identificarea amenințărilor, adică se inventariază, pe cât este posibil, toate pericolele previzibile. Este foarte important să nu fie trecute cu vederea nici un fel de amenințări, motiv pentru care este importantă utilizarea unor liste de control exhaustive.

Odată cunoscute riscurile, trebuie calculată probabilitatea de manifestare (ocurența) și gravitatea impactului acestora asupra proiectului de parteneriat public-privat. Deoarece evenimentele viitoare au un anumit grad de incertitudi-

Alocarea riscului între parteneri constituie una din cele mai importante elemente de asigurare a succesului unui parteneriat public-privat. Riscul trebuie alocat acelei părți care este cea mai capabilă să și-l asume și să-l administreze. Transferul riscului de la partenerul public către cel privat vizează reducerea costurilor, îmbunătățirea calității serviciilor și creșterea previzionării cheltuielilor.

ne, estimarea probabilității de materializare se face cu o marjă de eroare. Evaluarea corectă poate reduce atât costurile ulterioare nejustificate, cât și subestimarea unor riscuri importante care pot să periclitizeze activitatea viitoare a întreprinderii. Alocarea riscurilor între partenerul public și partenerul privat se efectuează în conformitate cu prevederile contractului încheiat între aceștia, care nominalizează fiecare tip de risc și partea din contract căruia acesta i se atribuie. În toate cazurile partenerul privat suportă cel puțin o parte din riscul comercial.

Riscurile pot fi grupate în categorii și sunt indicate în studiul de fezabilitate, după cum urmează:

- (a) riscul politic;*
- (b) riscul legislativ;*
- (c) riscul financiar și economic;*
- (d) riscul de executare;*
- (e) riscul de mediu.*

Susținerea politică este cea mai importantă condiție pentru desfășurarea proiectelor de parteneriat public-privat și, deși nu este prevăzut expres în legislație, fără acest sprijin, proiectele de parteneriat nu pot fi realizate, deoarece acesta implica angajamentul continuu, susținut, până la finalizarea cu succes a proiectului de parteneriat public-privat.

După identificarea și evaluarea tuturor riscurilor materiale, fiecare risc trebuie analizat ca un *risc transferabil* sau *risc reținut*, în măsura în care el poate fi transferat partenerului privat ori reținut de către partenerul public în cadrul parteneriatului public-privat.

Printre principalele riscuri alocate partenerului privat se află unele riscuri de amplasament (structurile existente sunt inadecvate pentru dezvoltare, pregătirea terenului are ca rezultate un cost mult prea ridicat și depășește termenul stipulat în contract etc.), riscuri de proiectare, construcție și recepție a lucrărilor contractate (aparitia unui eveniment neprevăzut pe perioada desfășurării lucrărilor etc.), riscuri legate de finanțare (investitorul este incapabil să asigure suficiente resurse financiare și de capital) și riscuri ce privesc operarea (resursele necesare au un cost mai ridicat decât s-a anticipat în momentul contractării).

Riscul reținut reprezintă suma acelor riscuri propuse să fie asumate de autoritatea publică în cadrul parteneriatului public-privat. Aceste riscuri trebuie adăugate la valoarea proiectelor, obținându-se astfel costul real suportat de autoritatea publică în cadrul unui proiect de parteneriat public-privat. Astfel de riscuri pot fi: modificări în legislație, riscuri induse de omisiuni în cadrul specificațiilor de proiect, porțiunea asumată de autoritatea publică din riscul diminuării cererii etc.

Factorii care pot diminua riscurile reținute sunt: (a) abilitatea de a influența direct probabilitatea apariției unui risc; (b) colaborarea cu contractanți cu reputație și utilizarea de tehnologii performante, pârghii eficiente de monitorizare și management al riscului, acoperirea eficientă a riscurilor prin asigurare.

Distribuirea costurilor unui proiect de parteneriat public-privat între sectorul public și sectorul privat depinde de preluarea riscurilor financiare, comerciale și de altă natură. Cu cât mai multe riscuri sunt în sarcina partenerului privat, cu atât impactul pozitiv prelungit asupra bugetului partenerului public este mai mare [1, p. 49].

În evaluarea impactului asupra bugetului public se impune a fi luate în calcul și garanțiile de stat pe care partenerul privat le solicită. Garanțiile vor asigura toate riscurile, însemnând cheltuieli curente, dar și viitoare ale bugetului public. Acolo unde exista cofinanțare publică, este necesar să se apeleze la concurs pentru a selecta partenerul privat cel mai convenabil din punct de vedere al calității costului.

UNELE DEZAVANTAJE ALE PROIECTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Cu toate că se consideră că realizarea proiectelor de parteneriat public-privat sunt avantajoase și sunt benefice pentru partenerii publici și partenerii privați există și unele dezavantaje și constrângeri în realizarea unor asemenea proiecte. Principalele dezavantaje ale proiectelor de parteneriat public-privat sunt:

- a) **proiectele de parteneriat public-privat preferă aspectul economic al proiectului** față de cel social, ecologic sau alte aspecte;
- b) **pregătirea lentă a fiecărui proiect de parteneriat public-privat**, care poate dura până la doi ani, dacă pregătirea proiectului se vrea a fi la standarde ridicate;
- c) **cererea de a asigura relații transparente**, fie în alegerea unui partener, în stabilirea termenilor și condițiilor, competențelor și responsabilităților sau în timpul încheierii contractului propriu-zis, care este depășită de caracterul lung și complicat al contractelor încheiate;
- d) **impacte financiare negative considerabile** în cazul parteneriatelor care trebuie dizolvate;
- e) posibilul transfer de riscuri de la sectorul privat la cel public, adică **riscul de faliment**;
- f) **experiența insuficientă a partenerilor**, mai ales a sectorului public atunci când contractează astfel de proiecte, caz în care putem observa o asimetrie informațională care lucrează în favoarea companiilor private, care de obicei își canalizează eforturile și potențialul pentru a-și negocia condiții mai bune;
- g) din punct de vedere macro-economic putem observa dezavantaje substanțiale în faptul că, ca și consecință a caracterului pe termen lung al acestor proiecte, **cresc cheltuielile de mandatare și apare datoria ascunsă**, iar această datorie va exista timp de foarte mulți ani, și astfel va afecta negativ puterea de luptă a guvernelor viitoare și va împovăra semnificativ generațiile viitoare[51].

Într-o altă opinie, unele dintre dezavantaje ale acestei forme de colaborare pentru sectorul (partenerul) public pot fi:

- a) **pierderea controlului** asupra activităților concesionate;
- b) **creșterea cheltuielilor publice** necesare pentru crearea unui mecanism de control crescut din partea instituției publice implicate în parteneriat;
- c) **imposibilitatea monitorizării atente** a respectării drepturilor cetățeanului, mai ales în ceea ce privește **calitatea serviciului oferit**;
- d) **crearea unei stări de dependență a sectorului public** față de cel privat și nu în ultimul rând, gradul crescut de complexitate al contractelor ce reglementează o astfel de relație.
- e) De asemenea, se consideră că oricând **există posibilitatea ca partenerul privat să intre în insolvență** sau faliment, ceea ce poate duce la întreruperea intempestivă a serviciului oferit, cu efecte negative asupra cetățeanului beneficiar [10].

CONSTRÂNGERI LA REALIZAREA PROIECTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Printre constrângerile la realizarea proiectelor de parteneriat public-privat pot fi menționate următoarele:

- a) **înțelegerea și cunoștințele reduse despre conceptul de parteneriat public-privat** și ale prevederilor legale în mediul de afaceri;
- b) **nivel înalt de corupție în societate**;
- c) **lipsa de politici publice la nivel național și la nivel local** privind dezvoltarea parteneriatului public-privat pe anumite domenii;
- d) **capacități și abilități joase** ale reprezentanților administrației publice centrale și locale pentru implementarea proiectelor de parteneriat public-privat;
- e) **lipsa de încredere** între sectorul public și sectorul privat;
- f) **existența unor probleme legate de reglementarea** serviciilor publice, stabilirea tarifelor, raportarea financiară și ținerea evidenței contabile;
- g) **sectorul privat nu este suficient de dezvoltat** și are interes redus față de proiectele de parteneriat public-privat;
- h) **lipsa piețelor financiare și de capital dezvoltate**;
- l) **lipsa experienței** în realizarea unor astfel de proiecte la nivelul colectivităților locale;
- m) **dimensiuni reduse** ale operatorilor existenți și segmentul mic de piață pe care îl acoperă.

Cu toate acestea, avantajele oferite de parteneriatul public-privat justifică asumarea unor riscuri și din partea sectorului public, experiența dovedind că acest gen de colaborare a adus mai multe efecte benefice pe termen lung decât dezavantaje sau pierderi economice.

Caracteristica generala a cadrului legal și instituțional al parteneriatului public-privat în Republica Moldova

Capitolul

II

2.1. Reglementarea juridică a parteneriatului public-privat

Reglementarea juridică a parteneriatului public-privat își are originea, în primul rând, în normele constituționale, care determină formele proprietății și stabilesc regimul economic din Republica Moldova. Recunoașterea proprietății private și instituționalizarea economiei de piață ca sistem economic a avut drept efect lansarea unor reforme structurale și legislative în vederea asigurării transformării economiei moldovenești de tip sovietic, într-o economie modernă, la baza cărei stau principiile liberei inițiative economice și a concurenței loiale. Fiind încurajați de experiența altor țări și susținuți de organisme financiare internaționale, autoritățile publice din Republica Moldova, pentru a dinamiza economia națională, au întreprins un șir de măsuri politice, legislative și administrative, care au constituit pilonii de bază ai economiei noastre.

REGLEMENTĂRI COMUNITARE PRIVIND PARTENERIATUL PUBLIC-PRIVAT

Odată cu semnarea Planului de Acțiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană, statul nostru și-a manifestat intenția aderării la Uniunea Europeană, promovând vectorul integrării și alinierii standardelor europene și necesitatea armonizării legislației naționale la legislația comunitară. În acest context Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 **ține cont de legislația comunitară având în vedere reglementările conținute în:**

- 1) Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2004/17/CE din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale [4];
- 2) Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2004/18/CE din 31 martie 2004 cu privire la coordonarea procedurilor pentru acordarea contractelor

de executare a lucrărilor, contractelor de aprovizionare publică și a contractelor de prestare a serviciilor publice [5];

- 3) Cartea Verde privind parteneriatele publice private și reglementările comunitare privind contractele publice și concesiunile din 30 aprilie 2004 [9].

În același context urmează să fie promovate modificările în legislația conexasă, care urmează să țină cont de întreaga gamă a standardelor europene și să asigure o conexiune cu cele mai principale reglementări europene.

REGLEMENTĂRI NAȚIONALE PRIVIND PARTENERIATUL PUBLIC-PRIVAT

În perioada anilor 2008-2010 în Republica Moldova a fost constituit un cadru de reglementare coerent în domeniul parteneriatului public-privat care este format din mai multe acte legislative ce reglementează direct sau indirect realizarea unor sau altor forme de parteneriat public-privat, precum și relațiile dintre partenerul public și partenerul privat.

Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 a fost adoptată în scopul contribuției la atragerea de investiții private pentru realizarea proiectelor de interes public, al creșterii eficienței și calității serviciilor, lucrărilor publice și altor activități de interes public și al utilizării eficiente a patrimoniului public și a banilor publici [35].

Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 stabilește principiile de bază ale parteneriatului public-privat, formele și modalitățile de realizare, procedura de inițiere și de realizare a acestuia, drepturile și obligațiile partenerului public și ale partenerului privat.

Parteneriatul public-privat, conform Legii cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 este un contract de lungă durată, încheiat între partenerul public și partenerul privat pentru desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile.

O altă categorie de acte legislative sunt cele ce reglementează formele de realizare a parteneriatului public-privat. Din această categorie putem menționa *Codul civil al Republicii Moldova*[2] care se aplică asupra contractelor prevăzute de Legea privind parteneriatul public-privat (art. 18 alin. (8)). Plus, la aceasta, Codul Civil se aplică proiectelor de parteneriat public-privat în parte ce se referă la statutul juridic al persoanelor juridice, al bunurilor proprietate publică și privată și alor aspecte nereglementate de legislația specială. Prevederile Codului Civil poartă caracter general și se aplică diferitor forme contractuale ale parteneriatu-

lui public-privat în măsura în care nu sunt alte reglementări legale speciale (de exemplu: Legea cu privire la leasing, Legea cu privire la arenda în agricultură etc.).

Legea cu privire la concesiuni nr. 534-XIII din 13.07.1995 reprezintă actul legislativ special din domeniul concesiunii care stabilește subiectele, obiectele, drepturile și obligațiile principale, clauzele obligatorii, condițiile și mecanismul concesiunii bunurilor, lucrărilor și serviciilor publice. Concesiunea este una din formele contractuale de bază ale parteneriatului public-privat [28].

Legea privind achizițiile publice nr. 96-XVI din 13.04.2007 prezintă interes deoarece constituie actul normativ principal care reglementează orice tip de achiziții publice de bunuri, lucrări și servicii, cu anumite excepții. Dat fiind faptul că parteneriat public-privat, în accepțiunea sa largă, poate apărea în diferite forme de la cele mai simple (achiziționare de bunuri și lucrări) până la unele complexe, această lege se aplică în măsura în care nu există alte legi speciale care reglementează în întregime sau în parte, procedurile respective de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat [41].

Legea cu privire la leasing nr. 59-XVI din 28.04.2005 stabilește bazele juridice de reglementare a raporturilor de leasing, obiectul leasingului, participanții la operațiunile de leasing, drepturile, obligațiile și răspunderea acestora. Leasingul se consideră o varietate specială a contractului de locațiune, de aceea poate fi în anumite condiții utilizat în cadrul diferitor modalități ale parteneriatului public-privat [32].

A treia categorie de acte legislative reglementează competențele autorităților publice în diferite domenii ale parteneriatului public-privat, regimul investițiilor și impozitarea, regimul proprietății și procedurile de soluționare a conflictelor etc.

Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr. 121-XVI din 04.05.2007 reglementează raporturile ce țin de administrarea și deetatizarea proprietății publice a statului și unităților administrativ-teritoriale, inclusiv modalitățile și condițiile de privatizare a ei. În special, din punct de vedere a parteneriatului public-privat, această lege prezintă interes deoarece stabilește regimul juridic al bunurilor domeniului public și privat, stabilind o serie de condiții și restricții în ceea ce privește posibilitatea lor de fi incluse în circuitul economic și respectiv de a forma obiectul unui contract de parteneriat public-privat [42]. Plus la aceasta, în cadrul acestei legi sunt nominalizate anumite forme de administrare a proprietății publice inclusiv formele contractuale similare celor prevăzute de Legea cu privire la parteneriatul public-privat.

Legea cu privire la parcurile industriale nr. 182 din 15.07.2010 reglementează procesul de creare a parcurilor industriale, precum și funcționarea acestora, în condiții de facilitare oferite de stat. Obiectul prezentei legi este crearea premiselor necesare pentru dezvoltarea social-economică a regiunilor țării prin facilitarea creării și funcționării parcurilor industriale. Parcul industrial poate fi creat pe principii de parteneriat public-privat – parc industrial creat în baza bunu-

rilor aflate în proprietate publică, integral sau parțial din resursele financiare ale unui investitor privat sau din resursele financiare atrase de acesta, cu utilizarea diferitelor modele de cooperare și de asociere prevăzute de Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 [34];

Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523-XIV din 16.07.1999 reglementează relațiile legate de apariția, exercitarea și apărarea dreptului de proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale [36].

Legea serviciilor publice de gospodărie comunală nr. 1402-XV din 24.10.2002 stabilește cadrul juridic unitar privind înființarea și organizarea serviciilor publice de gospodărie comunală în unitățile administrativ-teritoriale, inclusiv monitorizarea și controlul funcționării lor, precum competențele autorităților administrației publice centrale și locale în acest domeniu. Această lege prevede că una dintre formele de gestiune a serviciilor publice de gospodărie comunală este gestiunea indirectă sau parteneriat public-privat [46].

Legea privind administrația publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006 stabilește competențele autorităților publice locale și raionale (consiliile locale și raionale, primarii și președinții de raioane), inclusiv și în domeniul serviciilor publice, gestiunii patrimoniului public local, parteneriatului public-local, concesiunii etc. [43].

Un cadru de reglementare adecvat constituie unul dintre pilonii de bază pentru dezvoltarea parteneriatului public-privat alături de existența unui cadru instituțional adecvat, susținerea la nivel politic a proiectelor de parteneriat public-privat, coordonarea eficientă între diferite autorități publice implicate, acceptarea la nivel politic a ideii că sectorul privat este capabil să preia construcția infrastructurii publice și prestarea serviciilor publice. Un cadru de reglementare adecvat constituie și o garanție suplimentară asupra îndeplinirii obligațiilor contractuale asumate de partenerul public.

Pe lângă actele legislative, mai există și acte normative întru asigurarea implementării acestora, aprobate fie la nivel de Guvern, fie la nivelul autorităților administrative centrale sau locale. Actele normative chemate să asigure aplicarea prevederilor Legii cu privire la parteneriatul public-privat, derivă din înseși prevederile acesteia. În acest context cele mai relevante Hotărâri ale Guvernului se referă la următoarele aspecte:

- 1) Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia nr. 690 din 13.11.2009 [22];
- 2) Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la reglementarea activității Ministerului Finanțelor nr. 1265 din 14.11.2008 [21];
- 3) Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea efectivului-limită și Regulamentului Agenției Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei nr. 1008 din 10.09.2007 [12];

- 4) Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat nr. 245 din 19.04.2012[11];
- 5) Hotărârea Guvernului cu privire la aprobarea listei bunurilor proprietatea a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat nr. 419 din 18.06.2012 [13];
- 6) Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476 din 04.07.2012 [24].

Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat[24]

În scopul executării prevederilor Legii privind parteneriatul public-privat nr. 179/2008 Guvernul Republicii Moldova prin Hotărârea nr.476 din 4 iulie 2012 a aprobat Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat. Regulamentul prevede aspecte metodologice privind realizarea parteneriatelor public-private, precum și documentele standard de aplicare, în acord cu bunele practici referitoare la procedurile standard privind inițierea și realizarea parteneriatelor public-private, monitorizarea și încetarea acestora. Regulamentul are scopul să intensifice responsabilitatea, eficiența și imparțialitatea în procesul de selectare a partenerului privat, să promoveze concurența, să garanteze tratamentul egal și nediscriminatoriu între operatorii economici, precum și să asigure transparența și integritatea procesului de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat, în vederea asigurării utilizării eficiente a patrimoniului public și banilor publici. Regulamentul se aplică proiectelor de parteneriat public-privat inițiate de autoritățile publice centrale și locale și are drept scop asigurarea utilizării eficiente a patrimoniului public, prin aplicarea corectă a procedurilor de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat prin aplicarea corectă, în acord cu bunele practici, a prevederilor legislației în vigoare în cadrul etapelor de pregătire și atribuire a proiectelor de parteneriat public-privat.

2.2. Cadrul instituțional în domeniul parteneriatului public-privat

Instituționalizarea parteneriatului public privat identifică autoritățile responsabile de elaborarea de politici publice în domeniu, de organizarea și administrarea parteneriatelor public-privat, precum și de control asupra acestora.

În cadrul instituționalizării se identifică autoritățile și instituțiile publice, competente în domeniul parteneriatului public privat, se determină și se stabilesc atribuțiile acestora. De asemenea, se impun un șir de măsuri de ordin normativ care să reflecte responsabilitățile concrete pentru autoritățile publice existente

sau instituie noi autorități responsabile nemijlocit de întreaga paletă a problemelor parteneriatului public-privat.

În acest scop la categoria acestor instituții putem atribui Guvernul, care stabilește și promovează politici în domeniul parteneriatului public privat, ministerele și alte autorități ale administrației publice centrale de specialitate responsabile de identificarea, consolidarea, promovarea sau administrarea parteneriatelor publice naționale și autoritățile publice locale, care se fac responsabile de toate problemele parteneriatului public-privat la nivel local.

Alături de aceste instituții pot funcționa și un șir de organizații profesionale private, care își pun drept scop combinarea intereselor particularilor cu interesele publice prin promovarea parteneriatului public-privat.

Astfel, Legea Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 în **Capitolul III** identifică autoritățile publice responsabile de definirea, promovarea și realizarea politicilor în domeniul parteneriatului public-privat, cum ar fi:

- a) *Guvernul Republicii Moldova;*
- b) *Ministerului Economiei;*
- c) *Ministerului Finanțelor;*
- d) *Agenția Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei;*
- e) *Autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi și al doilea;*
- f) *Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat.*

Cadrul instituțional al PPP

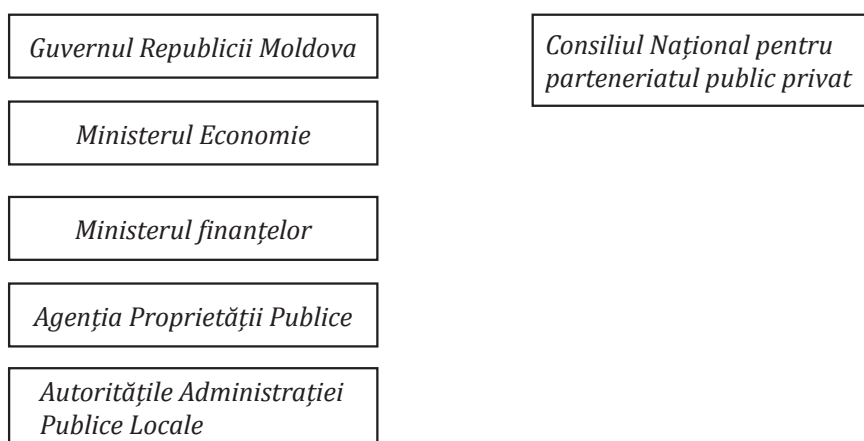

Figura 2. Cadrul instituțional al parteneriatului public-privat

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Guvernul Republicii Moldova realizează politica internă și externă a statului și exercită conducerea generală a administrației publice. În domeniul parteneriatului public-privat Guvernul are următoarele atribuții:

- a) aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat;
- b) aprobarea obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național și a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat;
- c) aprobarea documentelor de politici privind dezvoltarea parteneriatului public-privat;
- d) aprobarea actelor normative necesare pentru executarea prezentei legi, aprobarea setului de documente standard (modele de cereri, oferte, comunicate informative etc.), precum și a procedurilor standard pentru asigurarea funcționării parteneriatului public-privat;
- e) desemnarea autorității publice care va încheia contractele cu partenerii privați în cazul parteneriatelor public-private inițiate de Guvern sau de autoritățile administrației publice centrale.

MINISTERUL ECONOMIEI

Ministerul Economiei este organul central de specialitate a administrației publice, în subordinea Guvernului, abilitat să promoveze politica economică a statului. Ministerul are misiunea de a asigura creșterea economiei naționale prin optimizarea cadrului de reglementare a activității de întreprinzător, constituirea premiselor pentru dezvoltarea mediului de afaceri, dezvoltarea tehnologică și asigurarea competitivității, crearea unui mediu investițional atractiv, contribuirea la acțiunile de demonopolizare a pieței interne și de eliminare a practicilor anti-concurențiale, precum și prin cooperare economică internațională.

De competența Ministerului Economiei în domeniul parteneriatelor public-private ține:

- a) elaborarea documentelor de politici privind dezvoltarea parteneriatului public-privat;
- b) elaborarea propunerilor de modificare și completare a actelor legislative și normative privind parteneriatul public-privat;
- c) participarea la identificarea obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național și la elaborarea cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, condițiile parteneriatului public-privat;

- d) elaborarea și propunerea Guvernului spre aprobare lista bunurilor proprietate a statului și lista lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse pentru parteneriatul public-privat;
- e) elaborarea și prezentarea către Guvern spre aprobare a proiectelor de acte normative necesare executării Legii Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 a prezentei legi;
- f) exercitarea controlului asupra Agenției Proprietății publice.

MINISTERUL FINANTELOR

Ministerul Finanțelor este organul de specialitate al administrației publice centrale, cu personalitate juridică, în subordinea Guvernului, care elaborează și promovează politica unică a statului în domeniul finanțelor publice.

De competența Ministerului Finanțelor în domeniul parteneriatelor public-private ține:

- a) examinarea propunerilor privind participarea bugetului de stat la realizarea proiectelor de parteneriat public-privat inițiate și aprobate de Guvern;
- b) monitorizarea procesului executării de către partenerul public a cheltuielilor de la bugetul de stat pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat de interes național.

AGENȚIA PROPRIETĂȚII PUBLICE SUBORDONATĂ MINISTERULUI ECONOMIEI

Agenția Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei este organ central de specialitate a administrației publice și își desfășoară activitatea în subordinea Ministerului Economiei. Agenția realizează politica statului în domeniile: (a) administrării și deetatăzării proprietății publice; (b) activității postprivatizare, exercitând funcțiile de proprietar al patrimoniului ce aparține statului, în modul stabilit și în limitele competențelor atribuite; (c) parteneriatelor public-private.

De competența Agenției Proprietății Publice în domeniul parteneriatelor public-private ține:

- a) coordonarea inițierii parteneriatelor public-private la nivel național;
- b) asistarea partenerului public în identificarea obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național, elaborarea cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat propuse de către autoritățile administrației publice centrale în baza studiilor de fezabilitate, prezentarea acestora Guvernului spre aprobare;
- b¹) avizarea studiilor de fezabilitate pentru parteneriatele public-private de interes național și local;

- c) elaborarea și punerea în aplicare a documentației standard pentru procedurile de selectare a partenerilor privați, diseminarea celor mai bune practici și recomandări în domeniul realizării parteneriatului public-privat;
- d) monitorizarea și evaluarea realizării parteneriatelor public-private;
- e) acordarea către partenerii publici și partenerii privați a asistenței necesare aplicării prezentei legi;
- f) publicarea comunicatelor informative și a documentelor aferente procedurii de selectare a partenerilor privați pe pagina web a Agenției;
- g) ținerea evidenței parteneriatelor public-private și al riscurilor aferente realizării fiecărui parteneriat;
- h) acordarea, la cererea oricărei persoane, de consultații în domeniul parteneriatului public-privat și instruirea personalului partenerilor publici;
- i) identificarea deficiențelor și barierelor din calea realizării eficiente a parteneriatelor public-private; prezentarea către Guvern a rapoartelor anuale, publicarea analizelor statistice privind proiectele de parteneriat public-privat;
- j) identificarea potențialelor parteneriate public-private în baza informațiilor transmise de partenerii publici și facilitarea contactelor între aceștia și potențialii parteneri privați;
- k) solicitarea de la organele competente a informațiilor necesare exercitării atribuțiilor.

Termenul de avizare a studiilor de fezabilitate pentru parteneriatele public-private este de 30 de zile din momentul recepționării de către Agenție a adresării autorității publice respective. În cazul în care autoritatea publică respectivă nu primește răspuns în termenul prevăzut, avizul se consideră pozitiv.

AUTORITĂȚILE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE LOCALE DE NIVELUL ÎNTÂI ȘI AL DOILEA

De competența consiliului local sau raional, după caz, ține:

- a) aprobarea listei bunurilor proprietate a unităților administrativ-teritoriale, a listei lucrărilor și serviciilor de interes public local propuse pentru parteneriat public-privat;
- b) aprobarea obiectivelor și a condițiilor parteneriatului public-privat, a cerințelor generale privind selectarea partenerului privat;
- c) aprobarea tarifelor la serviciile publice de gospodărie comunală în condițiile Legii serviciilor publice de gospodărie comunală;
- d) desemnarea membrilor Comisiilor de selectare a partenerului privat;
- e) asigurarea publicării comunicatului informativ;
- f) aprobarea proiectelor contractelor de parteneriat public-privat în forma negociată.

De competența primarului sau a președintelui raionului, după caz, țin:

- a) asigurarea elaborării studiilor de fezabilitate și propune spre aprobare listele bunurilor și serviciilor de interes public local/raional pentru realizarea proiectelor de parteneriat public-privat, după caz;
- b) semnarea contractelor de parteneriat public-privat și expedierea în adresa Agenției a copiilor acestora pentru a fi luate la evidență;
- c) asigurarea monitorizării și controlului realizării proiectelor de parteneriat public-privat în raza unității administrativ-teritoriale respective (în care autoritatea administrației publice locale participă în calitate de partener public);

Aceste prevederi se aplică, în mod corespunzător, și autorităților administrației publice din unitatea teritorială autonomă cu statut juridic special.

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU PARTENERIATUL PUBLIC-PRIVAT

Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat este o structură funcțională de competență generală, fără personalitate juridică, constituită pe lângă Guvern pentru evaluarea politicii statului în domeniul parteneriatului public-privat, pentru definirea priorităților și strategiilor de implementare a parteneriatului public-privat în Republica Moldova. Misiunea Consiliului este de a evalua politicile statului în domeniul parteneriatului public-privat și de a formula recomandări Guvernului în domeniile prioritare și strategice de valorificare a acestor parteneriate, inclusiv recomandări în vederea îmbunătățirii politicilor în domeniu.

Prin Hotărârea nr. 245 din 19 iulie 2012 Guvernul Republicii Moldova a adoptat componența nominală a Consiliului Național pentru parteneriatul public-privat și Regulamentul Consiliului Național pentru parteneriatul public-privat [11]. Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat este un organ consultativ, fără personalitate juridică, instituit pentru consolidarea eforturilor în organizarea eficientă a parteneriatului public-privat, având funcția de bază în evaluarea politicii statului pentru definirea priorităților și strategiilor de implementare a parteneriatului public-privat în Republica Moldova. Prin instituirea acestui Consiliu se contează pe crearea unui mediu favorabil privind mobilizarea investițiilor private și atragerii acestora în proiectele de parteneriat public-privat

Consiliul este format din reprezentanți ai statului și mediului de afaceri. Acesta va avea 24 de membri, printre care miniștri, directori de agenții guvernamentale, precum și președinții Asociației Băncilor din Moldova, a Asociației Investitorilor Străini și a Confederației Naționale a Patronatelor din Republica Moldova. Funcția de secretariat va fi asigurată de Agenția Proprietății Publice, Direcția Parteneriat public-privat. Consiliul se va întruni odată în semestru sau în ședințe extraordinare.

Consiliul Național pentru parteneriatul public-privat exercită următoarele atribuții:

- a)** definirea priorităților și strategiilor de implementare a parteneriatului public-privat și monitorizarea realizării acestuia;
- b)** evaluarea politicii statului în domeniul parteneriatului public-privat, promovarea și elaborarea recomandărilor în vederea îmbunătățirii acestuia;
- c)** contribuirea la crearea unui climat favorabil privind mobilizarea investițiilor private și atragerii acestora în proiectele de parteneriat public-privat de interes național;
- d)** coordonarea proiectelor de parteneriat public-privat de interes național;
- e)** evaluarea performanțelor parteneriatului public-privat;
- f)** facilitarea colaborării interinstituționale în domeniul parteneriatului public-privat;
- g)** înaintarea recomandărilor și propunerilor privind elaborarea actelor legislative și normative, care au drept scop stabilirea și promovarea priorităților în domeniu.

Formele și modalitățile de realizare a parteneriatului public-privat

Pornind de la accepțiunea largă a noțiunii de parteneriat public-privat, teoria și practica internațională menționează un număr destul de mare de modele și forme de realizare a parteneriatului public-privat. Ele variază de la cele mai simple forme – contracte de management cu o durată redusă și fără obligativitatea de a fi efectuate unele investiții, până la forme foarte complexe și de lungă durată – cum ar fi modelul BOT cu variațiile sale sau chiar până la unele forme în rezultatul cărora are loc transferul de proprietate către partenerul privat, asupra unor bunuri servicii rezultate din activitatea respectivă.

Astfel, nu există un model general acceptat de jurisprudență sau doctrină, termenul de parteneriat public-privat fiind unul foarte flexibil și care suportă diverse variante contractuale, toate considerate corecte, atâta timp, cât respectă concurența între operatorii economici, tratamentul egal și nediscriminatoriu, transparența și integritatea procesului și asigură utilizarea eficientă a fondurilor publice prin aplicarea procedurilor de atribuire. În prezent, la nivelul practicii internaționale nu există o clasificare unică și general-acceptată privind tipurile și formele contractelor de parteneriat public-privat.

3.1. Formele contractuale de realizare a parteneriatului public-privat

În Republica Moldova prin Legea cu privire la parteneriatul public privat nr. 179/2008, a fost adoptată o accepțiune largă a noțiunii de parteneriat public-privat. În acest sens art. 18 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 stabilește principalele forme contractuale de realizare a parteneriatului public-privat:

- ✓ *contract de antrepriză/prestări servicii*
- ✓ *contract de administrare fiduciară*
- ✓ *contract de locațiune/arendă*
- ✓ *contract de concesiune*
- ✓ *contract de societate comercială sau de societate civilă*

În afară de aceste forme, Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 prevede că parteneriatul public-privat poate fi realizat și prin alte forme

contractuale neinterzise de lege (de exemplu: contractul de leasing, franchising etc.) și că asupra tuturor acestor contractelor se aplică și prevederile Codului civil. De asemenea, în Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 se stipulează expres, că relația de parteneriat public-privat se stabilește doar în bază de concurs, indiferent de forma lui contractuală de realizare. În dependență de forma contractuală parteneriatul public-privat dispune de anumite caractere specifice acestei forme contractuale.

CONTRACT DE ANTREPRIZĂ/PRESTĂRI SERVICII

Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de antrepriză/prestări servicii are ca obiect prestarea de servicii publice de către o gospodărie comunală, executarea contra plată a lucrărilor de reparație capitală, deservirea atât a elementelor infrastructurii, cât și a altor bunuri ca obiect al parteneriatului public-privat, evidența consumului de resurse, prezentarea facturilor pentru consumatori.

Deosebirea principală între aceste contracte rezultă din obiectul și scopul urmărit de părți. Astfel, obiectul contractului de antrepriză, de regulă, este lucrarea și rezultatul său material, luate împreună (reparație, construcție etc.), iar obiect al contractului de prestări servicii, de regulă, este un rezultat nematerial (diferite tipuri de servicii: medicale, îngrijire, consultative, educaționale etc.).

Conform art. 946 din Codul Civil, prin contractul de antrepriză o parte (antreprenor) se obligă să efectueze pe riscul său o anumită lucrare celeilalte părți (client), iar aceasta se obligă să recepționeze lucrarea și să plătească prețul convenit. Prin contractul de prestări servicii, conform art. 970 din Codul Civil, o parte (prestator) se obligă să presteze celeilalte părți (beneficiar) anumite servicii, iar aceasta se obligă să plătească retribuiția convenită.

CONTRACT DE ADMINISTRARE FIDUCIARĂ

Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de administrare fiduciară are ca obiect asigurarea unei bune gestionări a proprietății publice bazată pe criteriile de performanță stabilite în contract. În acest caz, partenerul public transmite partenerului privat gestionarea riscurilor de management și a riscurilor legate de asigurarea funcționării obiectului parteneriatului public-privat, dacă contractul nu prevede altfel. Conform art. 1053 din Codul Civil prin contractul de administrare fiduciară, o parte (fondator al administrării, fiduciant) predă bunuri în administrare fiduciară celeilalte părți (administrator fiduciar, fiduciar), iar aceasta se obligă să administreze patrimoniul în interesul fondatorului administrării.

În practica internațională din domeniul parteneriatului public-privat, contractul de administrare fiduciară este atribuit la contractele de management operațional care se caracterizează prin următoarele particularități:

- a) scopul principal al acestui tip de parteneriat public-privat este de a aduce experiența și eficiența sectorului privat în astfel de domenii precum: proiectarea și furnizarea serviciilor publice, controlul operațional, managementul resurselor umane și procurări de echipament etc.;
- b) în cadrul contractului de administrare fiduciară sectorul privat este responsabil de calitatea serviciilor și, de regulă, nu este obligat să-și asume riscurile comerciale;
- c) activitatea administratorului fiduciar (operatorului privat) este întotdeauna remunerată fie în forme simple (plăți și taxe periodice fixe) pentru administrarea și furnizarea serviciului respectiv, fie în forme mai complexe care depind de realizarea anumitor performanțe;
- d) termenul contractului, de regulă este scurt (până la 5 ani), cu excepția unor obiective complexe precum: aero-porturi, porturi maritime etc.;
- e) domeniile principale de aplicare sunt: complexe patrimoniale din domeniul transportului: porturi maritime sau aeroporturi, transport urban, administrarea sistemului de eliberare a biletelor și rezervarea lor.

CONTRACT DE LOCAȚIUNE/ARENDĂ

Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de locațiune/arendă are ca obiect transmiterea în posesiune și folosință temporară a bunurilor proprietate publică. Partenerul privat este responsabil de utilizarea la destinație a bunului și de colectarea plăților pentru lucrările efectuate și serviciile prestate. Prețul contractului se stabilește de către părți și nu poate fi mai mic de cuantumul minim al chiriei stabilit în legea anuală a bugetului de stat.

Conform art. 875 din Codul Civil, prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părți (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință și posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

Arenda, conform art. 911 din Codul Civil, este contractul încheiat între o parte – proprietar, uzufructuar sau un alt posesor legal de terenuri și de alte bunuri agricole (arendator) – și altă parte (arendăș) cu privire la exploatarea acestora pe o perioadă determinată și la un preț stabilit de părți. Particularitatea și caracteristica de bază a contractului de arendă, care-l deosebesc de locațiune, constă că obiect al contractului pot fi doar terenuri și bunuri agricole, precum și că scopul transmiterii acestor bunuri este – exploatarea lor temporară.

CONTRACT DE CONCESIUNE

Realizarea parteneriatului public-privat prin intermediul contractului de concesiune are loc în conformitate cu legislația privind concesiunile. Legea cu privire la concesiuni nr 534-XIII din 13.07.1995, reprezintă actul legislativ special din domeniul dat care reglementează subiecții, obiectele, drepturile și obligațiile principale, clauzele obligatorii, forma și mecanismul concesionării bunurilor, lucrărilor și serviciilor publice.

Concesiunea este un contract prin care statul sau unitățile administrativ-teritoriale cesează (transmite) unui investitor (persoană fizică sau juridică, inclusiv străină), în schimbul unei redevențe, dreptul de a desfășura activitate de prospectare, explorare, valorificare sau restabilire a resurselor naturale pe teritoriul Republicii Moldova, de a presta servicii publice, de a exploata bunurile mobile și imobile proprietate publică a statului sau a unităților administrativ-teritoriale care conform legislației sunt scoase integral sau parțial din circuitul civil, precum și dreptul de a desfășura anumite genuri de activitate, inclusiv cele care constituie monopolul statului, preluând gestiunea obiectului concesiunii, riscul prezumtiv și răspunderea patrimonială.

CONTRACT DE SOCIETATE COMERCIALĂ SAU DE SOCIETATE CIVILĂ

Parteneriatul public-privat poate fi realizat și prin asocierea partenerului public și partenerului privat, fie în baza unui contract de societate civilă, fără crearea vreunei persoane juridice, fie prin crearea unei societăți comerciale (societate cu răspundere limitată ori societate pe acțiuni) având la bază capital mixt (public-privat). Parteneriatul public-privat sub formă de societate comercială poate fi inițiat inclusiv prin vindere prin concurs de către partenerul public a unei cote-părți din capitalul social al societății comerciale.

Conform art. 1339 al Codului Civil, prin contract de societate civilă, două sau mai multe persoane (asociați, participanți) se obligă reciproc să urmărească în comun scopuri economice ori alte scopuri, fără a constitui o persoană juridică, împărțind între ele foloasele și pierderile. Definirea și reglementarea legală a contractului de societate se regăsește în prevederile Codului Civil (art. 1339-1354).

Un parteneriat public-privat poate fi realizat și sub forma unei societăți comerciale, în situația în care o autoritate publică în calitate de autoritate contractantă decide, în condițiile legii, asupra participării cu capital în numele și în interesul, după caz, a statului sau comunităților locale pe care le reprezintă, la constituirea unei asemenea societăți (Codul civil, Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992, legislația sectorială).

În cazul privatizării integrale a unor societăți comerciale cu capital de stat sau a unităților administrativ-teritoriale (servicii publice), sectorul privat devine proprietar deplin și responsabil în întregime de realizarea activităților și prestarea serviciilor respective. În același timp, autoritățile publice în cadrul procesului de privatizare, pot înainta diferite condiții față de partenerul privat, legate de păstrarea profilului, cuantumul și perioada investițiilor, realizarea obligatorie a unor activități de interes public, măsuri de protecție a intereselor beneficiarilor, control asupra activității serviciului respectiv etc. De asemenea, în astfel de cazuri, nu este exclusă și asumarea din partea autorităților publice în calitate de autorități contractante, a unor obligații legate de contribuirea prin diferite forme la asigurarea activității întreprinderilor (serviciilor) respective: participarea la finanțarea anumitor investiții, acordare de facilități fiscale și eşalonări de plăți, aplicare unor politici tarifare adecvate etc.

În cazul privatizării doar a unor cote-părți din societățile comerciale cu capital de stat, sectorul privat deopotrivă cu sectorul public, devine responsabili pentru asigurarea funcționării întreprinderilor și serviciilor respective. Iar relațiile și obligațiile între parteneri se stabilesc în conformitatea cu actele juridice negociate și încheiate între ei.

3.2. Modalitățile de realizare a contractelor de parteneriat public-privat

Art. 19 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 fixează modalitățile de realizare a contractelor de parteneriat public-privat. Astfel, în funcție de nivelul de implicare a partenerului privat, se definesc următoarele modalități de realizare a contractelor de parteneriat public-privat:

- ✓ *Proiectare – construcție – operare (DBO)*
- ✓ *Construcție – operare – reînnoire (BOR)*
- ✓ *Construcție – operare – transfer (BOT)*
- ✓ *Construcție – transfer – operare (BTO)*
- ✓ *Locațiune – dezvoltare – operare (LDO)*
- ✓ *Reabilitare – operare – transfer (ROT)*

Deși în Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 se încearcă de a face distincție între formele contractuale și modalitățile de realizare a contractelor de parteneriat public-privat, totuși toate aceste modalități, reprezintă nu altceva decât niște variații ale contractului (modelului) concesiunii, dar nu a tuturor formelor contractuale prevăzute în art. 18 al Legii cu privire la parteneriatul public-privat.

a) Proiectare-construcție-operare (DBO) este un contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, în care construcția și exploatarea obiectului parteneriatului public-privat sunt transferate partenerului privat pentru cel mult 50 de ani. Proiectul de parteneriat public-privat se poate finanța integral de către partenerul privat. La expirarea contractului încheiat cu partenerul public, obiectul parteneriatului public-privat se transferă cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație.

b) Construcție-operare-reînnoire (BOR) este un contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, în care partenerul privat își asumă finanțarea construcției obiectului parteneriatului public-privat, precum și toate costurile de întreținere a acestuia pe o durată de cel mult 50 de ani. Partenerului privat i se permite perceperea, în conformitate cu legislația în vigoare, a tarifelor corespunzătoare pentru utilizarea bunului public într-o perioadă stabilită. La expirarea contractului, obiectul parteneriatului public-privat se transferă cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație.

c) Construcție-operare-transfer (BOT) – un contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, în care partenerul privat își asumă construcția, finanțarea, exploatarea și întreținerea unui bun public. Investitorului i se permite să perceapă tarife de utilizare pentru a-și recupera investiția și a-și acoperi costurile de întreținere, precum și pentru a obține un profit rezonabil. La finalizarea contractului, bunul public este transferat cu titlu gratuit autorității publice în bună stare și liber de orice sarcină sau obligație.

d) Construcție-transfer-operare (BTO) – un contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, în care partenerul privat își asumă construcția unui bun care se transmite în proprietate partenerului public imediat după finalizarea construcției, iar partenerul public, la rândul său, îl transmite în folosință partenerului privat.

e) Locațiune-dezvoltare-operare (LDO) – un contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, în care partenerul privat obține în folosință temporară sau în posesiune și folosință temporară un bun public, obligându-se să achite în rate prețul acestuia în decursul unei perioade care nu va depăși 50 de ani. Dacă în contract nu se prevede altfel, partenerul public dobândește dreptul de a obține venituri din furnizarea serviciilor de către partenerul privat, iar la finalizarea contractului, bunul public este transferat autorității publice în bună stare și liber de orice sarcină sau obligație.

f) Reabilitare-operare-transfer (ROT) – un contract încheiat între partenerul public și partenerul privat, în care bunul public este transferat partenerului

privat, care are obligația de a reabilita, opera și întreține bunul public pentru o perioadă care nu poate depăși 50 de ani. La expirarea contractului, bunul public se transferă cu titlu gratuit partenerului public în bună stare, funcțional și liber de orice sarcină sau obligație.

Atât art. 18, cât și art. 19 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 conțin prevederi potrivit cărora parteneriatul public-privat poate fi realizat și prin alte contracte și modalități neinterzise de lege, ceea ce înseamnă că în afară de formele și modalitățile prevăzute expres în lege, pot exista și aplicate oricare alte forme de constituire a parteneriatului public-privat, cu condiția respectării anumitor cerințe expres prevăzute de lege.

Din conceptul parteneriatului public-privat și în sensul prevederilor Legii cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 rezulta că oricare nu ar fi modalitatea de realizare a parteneriatului public-privat, obiectul parteneriatului public-privat în toate cazurile devine sau rămâne în proprietatea partenerului public. Iar partenerul privat, nu poate să pretindă la dreptul de proprietate atât la obiectul PPP în întregime, cât și nici la o parte din el. În opinia noastră, aceste prevederi se referă numai la parteneriatul public-privat realizat prin modalitățile prevăzute expres de Legea cu privire la parteneriatul public-privat. Referitor la alte forme nespecificate expres, dar care sunt admise prin Legea cu privire la parteneriatul public-privat, experiența internațională admite parteneriate public-private în cadrul cărora poate avea loc inclusiv și transferul dreptului de proprietate asupra obiectului parteneriatului public-privat către partenerul privat, fapt ce trebuie de luat în considerare de către autoritatea contractantă (partenerul public) la alegerea formei juridice și modalității de constituire a unui parteneriat public-privat.

În accepțiunea actuală largă a parteneriatului public privat, orice contract încheiat între un partener public și cel privat, care vizează achiziționarea unor bunuri, realizarea anumitor lucrări sau prestarea de servicii de interes public de către un reprezentant al sectorului privat, poate fi confundat cu un contract de parteneriat public-privat. O astfel de delimitare este foarte importantă deoarece contractele de parteneriat public-privat se deosebesc prin scopul urmărit, participanți, termen, mecanisme și proceduri speciale de atribuire. Iar în lipsa unei delimitări clare, în practică, pot apărea unele probleme legate la aplicarea corectă și adecvată a legislației care reglementează încheierea de către administrație a diferitor tipuri de contracte. Ceea ce poate duce chiar la confuzii, incertitudini, conflicte de ordin juridic și blocarea activității partenerului public.

Etapele și condițiile de realizare a parteneriatului public-privat

Capitolul IV

După cum a fost menționat, parteneriatul public-privat se bazează pe cooperarea între partenerul public și partenerul privat având ca scop atragerea de investiții private pentru realizarea proiectelor de interes public, al creșterii eficienței și calității serviciilor, lucrărilor publice și altor activități de interes public și al utilizării eficiente a patrimoniului public și a finanțelor publice, fiecare partener asumându-și riscuri și responsabilități concrete.

Parteneriatul public-privat reprezintă o formă modernă de colaborare dintre autoritățile administrației publice și potențialii investitori în vederea elaborării și implementării strategiilor de dezvoltare socio-economică a Republicii Moldova și a colectivităților locale.

Realizarea parteneriatului public-privat include o serie de etape consecutive, reglementate prin lege, în care partenerul public și partenerul privat apar ca purtători de drepturi și obligații. Astfel, aceste etape consecutive de realizare a parteneriatului public-privat pot fi grupate în câteva faze, cum ar fi:

- a) proceduri premergătoare atribuirii contractului de parteneriat public-privat (pregătirea pentru un parteneriat public-privat);
- b) proceduri de selectare a partenerului privat și încheierea contractului de parteneriat public-privat într-o formă stabilită prin lege;
- c) monitorizarea, controlul și evidența parteneriatului public-privat;
- d) garanțiile, riscurile și modul de soluționare a litigiilor.

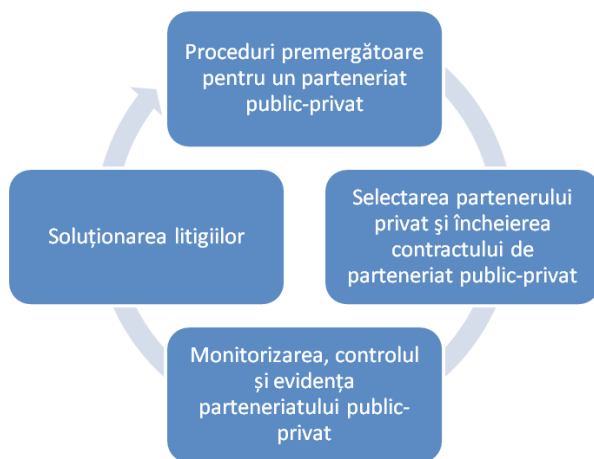

Figura 2. Ciclul parteneriatului public-privat

4.1. Proceduri premergătoare atribuirii contractului de parteneriat public-privat (pregătirea pentru un parteneriat public-privat)

Această fază poate fi considerată ca una de pre-parteneriat care se realizează în mai etape, dar tot odată are și un caracter determinant în constituirea parteneriatului public-privat.

4.1.1. Identificarea obiectului și obiectivelor parteneriatului public-privat.

Parteneriatul public-privat se bazează pe cooperarea între partenerul public și partenerul privat având ca scop sporirea eficienței patrimoniului public, fiecare partener asumându-și riscuri și responsabilități concrete.

Astfel, în scopul inițierii unui parteneriat public-privat autoritățile administrației publice centrale și locale aprobă lista bunurilor proprietate a statului sau a unității administrativ-teritoriale, după caz, propuse pentru parteneriat public-privat și lista lucrărilor și serviciilor de interes public național sau local, după caz, propuse pentru parteneriat public-privat. Astfel, vor fi aprobate 2 liste:

- a) *lista bunurilor proprietate a statului sau a unității administrativ-teritoriale* propuse pentru parteneriat public-privat [art. 11 lit. a) și art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat]; și
- b) *lista lucrărilor și serviciilor de interes public național sau local* propuse parteneriatului public-privat [(art. 11 lit. a) și art. 15 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat].

Conform art. 17 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 obiect al parteneriatului public-privat poate fi orice bun, lucrare, serviciu public sau funcție exercitată de partenerul public, cu excepția celor interzise expres de lege. Parteneriatul public-privat poate fi constituit având ca obiect elemente ale infrastructurii și/sau servicii de utilitate publică existente sau crearea acestora.

În acest scop, autoritățile administrației publice centrale și locale vor efectua o evaluare a bunurilor proprietate a statului sau a unității administrativ-teritoriale, a lucrărilor și serviciilor de interes public național sau local în domeniile de competență și vor determina care din acestea sunt mai eficiente de a fi gestionate printr-un contract de parteneriat public-privat.

Pentru parteneriatele de interes național lista bunurilor proprietate a statului și lista lucrărilor și serviciilor de interes public național, precum și a obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național vor fi elaborate de către Agenția Proprietății Publice de pe lângă Ministerul Economiei[12] la propunerile autorităților publice centrale și vor fi prezentate spre aprobare Guvernului în modul stabilit [art. 11 lit. a) și b) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat].

Pentru parteneriatele de interes local/raional lista bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale și lista lucrărilor și serviciilor de interes public local/raional, precum și a obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes local/raional este elaborată de către autoritatea executivă locală și este prezentată spre aprobare consiliului local/raional respectiv.

Primarul/președintele raionului, anual sau de câte ori este necesar, reevaluează lista bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale și lista lucrărilor și serviciilor de interes public local și în caz de necesitate sau și în baza prevederile unor acte normative propune consiliului local operarea de modificări în lista lucrărilor și serviciilor de interes public local/raional, și a obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes local/raional prin includere sau excludere, după caz.

Obiectivul parteneriatului public-privat reprezintă niște descrieri ale direcțiilor prioritare pe o perioadă de timp lung, mediu și scurt. Astfel, ele descriu ce trebuie realizat până la o dată specificată. Obiectivele sunt specifice și ușor de măsurat și reprezintă o modalitate de evaluare a progresului realizat pe calea atingerii scopurilor pe termen lung, de care obiectivele sunt legate[26, p. 130 și urm.]. Pentru ca un obiectiv să fie bine definit el trebuie să corespundă schemei SMART (Specific; Măsurabil; Adecvat temporar; Relevant; Tangibil). Obiectivele se pot referi la calitatea, cantitatea, beneficiarii lucrărilor sau serviciilor publice etc.

Partenerul public care intenționează să inițieze un proiect de parteneriat public-privat de interes național identifică obiectul și obiectivul viitorului parteneriat public-privat incluse în lista bunurilor proprietate a statului și în lista lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat aprobate de către Guvern sau în cazul proiectului de parteneriat public-privat de interes local identifică obiectul

Lista bunurilor proprietate a statului sau unității administrativ-teritoriale și lista lucrărilor și serviciilor de interes public național sau local, și a obiectivelor proiectelor de parteneriat public-privat de interes național sau local pot servi drept intenție și invitație din partea partenerului public adresată potențialilor parteneri privați spre o colaborare reciproc avantajoasă în scopul gestiunii unui bun public, asigurării de lucrări și servicii publice.

Includerea în listă a bunurilor de stat sau a unității administrativ-teritoriale, lucrărilor și serviciilor publice nu înseamnă obligativitatea creării unui parteneriat public-privat.

și obiectivul viitorului parteneriat public-privat incluse în lista bunurilor proprietate a unității administrativ-teritoriale și în lista lucrărilor și serviciilor de interes public local propuse parteneriatului public-privat aprobate de autoritățile publice locale, după caz, precum și forma contractuală de realizare parteneriatului public-privat stabilite de art. 18 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat.

Un obiect poate fi propus parteneriatului public-privat de interes național sau local numai în cazul în care acesta este inclus în lista aprobată de către Guvern sau de autoritatea publică deliberativă a unității administrativ-teritoriale (consiliul local, consiliul raional, Adunarea Populară a UTAG), după caz.

Interesul față de parteneriatul public-privat a apărut ca urmare a necesității de investiții în infrastructură și în prestarea unor servicii publice de interes național și local. În plus, realizarea proiectelor de parteneriat public-privat aduce cu sine și avantaje specifice, cum ar fi partajarea între parteneri a costurilor realizării unei investiții și a riscurilor asociate exploatarei acestora. Limitarea resurselor publice, pe de o parte, și necesitatea creșterii calității lucrărilor și serviciilor publice, pe de altă parte, conduc la necesitatea găsirii unor noi soluții.

4.1.2. Studiul de fezabilitate

Conceptul de studiu de fezabilitate presupune efectuarea unei analize complexe de marketing, comerciale, tehnice, de management și financiare a unui obiectiv de investiții, privit ca un sistem dinamic și deschis de producție și comercializare de bunuri și servicii, precum și a factorilor angajați (resurse umane, capital, resurse materiale și energetice etc.), cu menționarea aspectelor juridice definitorii, desfășurată pe un anumit orizont de timp, luând în considerare inclusiv factorii de risc și incertitudine. Studiul de fezabilitate devine un document care stabilește exact cum vor fi realizate obiectivele parteneriatului public-privat.

În vederea stabilirii unui raport de parteneriat public-privat, în baza bunurilor, lucrărilor și serviciilor, precum și a obiectivelor aprobate, partenerul public asigură elaborarea unui studiu de fezabilitate care conține principalele caracteristici ale obiectului de parteneriat public-privat, în baza unei analize tehnice, economice și financiare a investiției planificate. Studiul de fezabilitate se elaborează separat pentru fiecare proiect de parteneriat public-privat.

În acest scop, partenerul public poate desemna un grup de experți sau o persoană

În baza studiului de fezabilitate se face concluzia privind oportunitatea inițierii parteneriatului public-privat, forma de realizare a parteneriatului public-privat, caracteristicile principale și indicatorii tehnico-economici ai investiției, lucrării publice sau serviciului public oferit prin care să se asigure utilizarea rațională și eficientă a bunurilor publice, cheltuielilor materiale, pentru satisfacerea cerințelor economice și sociale în domeniul respectiv.

nă, pentru elaborarea studiului de fezabilitate, dar are obligația de a întreprinde toate măsurile necesare pentru ca elaborarea studiului de fezabilitate să fie realizat la un nivel corespunzător și cu reflectarea în totalitate a cerințelor și condițiilor solicitate și va conține obligatoriu următoarele: (a) justificarea tehnică și economică a proiectului de parteneriat public-privat; (b) caracteristicile principale; (c) indicatorii tehnico-economici ai parteneriatului public-privat; (d) identificarea și analiza riscurilor (riscul politic, legislativ, financiar și economic, riscul de executare, de mediu etc.).

Studiul de fezabilitate trebuie să cuprindă o analiză care să permită definirea și cuantificarea în termeni economici și financiari ai riscurilor de proiect, luând în considerare, totodată, și variantele identificate de partajare a riscurilor între parteneri. În acest scop, partenerul public poate să utilizeze, ca model, matricea preliminară de repartiție a riscurilor de proiect care trebuie să fie elaborată de Ministerul Economiei.

Studiul de fezabilitate trebuie să se axeze pe analiza unor elemente relevante în care se includ: aspectele generale, fezabilitatea tehnică, fezabilitatea economică și financiară, aspectele de mediu, aspectele sociale și aspectele instituționale ale proiectului în cauză. Prin proiect se înțelege ansamblul lucrărilor/construcțiilor care urmează să fie executate și/sau al serviciilor care urmează să fie prestate pe parcursul derulării contractului de parteneriat public-privat.

Conținutul-cadru al studiului de fezabilitate este prezentat în Anexa nr. 1

- a) **aspecte generale** – obiectivele pe termen lung, mediu și imediate ale proiectului de parteneriat public-privat, contribuția proiectului de parteneriat public-privat la realizarea politicilor și strategiilor în domeniu ale autorității administrației publice, identificarea beneficiarilor proiectului de parteneriat public-privat, examinarea tuturor opțiunilor rezonabile, identificarea și descrierea tuturor riscurilor de realizare a proiectului parteneriatului public-privat;
- b) **fezabilitatea tehnică** – modul în care proiectul de parteneriat public-privat poate fi realizat în condițiile definite, eficiența, siguranța și abordabilitatea standardelor propuse pentru proiectul parteneriatului public-privat, abordabilitatea și eficiența costurilor pentru tehnologia propusă în cadrul proiectului de parteneriat public-privat, analiza tuturor elementelor luate în calcul pentru buna operare și întreținere a infrastructurii și echipamentului cuprins în proiectul parteneriatului public-privat;
- c) **fezabilitatea economică și financiară** – abordabilitatea financiară a proiectului de parteneriat public-privat, perioada de recuperare a investiției, calculul profitului estimat pentru partenerul privat, quantumul tarifelor percepute de la beneficiari (utilizatori), quantumul contribuției autorității publice la acoperirea financiară a proiectului de parteneriat public-privat, justificarea implicării

financiare directe a autorității publice pe baza beneficiilor indirecte, analiza proiecțiilor financiare în raport cu cerințele partenerului public;

- d) **aspecte de mediu** – impactul proiectului de parteneriat public-privat asupra mediului și costul măsurilor de eliminare sau de reducere semnificativă a acestui impact;
- e) **aspecte sociale** – identificarea grupurilor sociale afectate negativ și pozitiv de realizarea proiectului de parteneriat public-privat și cuantificarea acestor efecte, costul pierderilor la nivel de grupuri sociale și modalitățile de acoperire a acestora, analiza și cuantificarea impactului pozitiv asupra structurii și ocupării forței de muncă;
- f) **aspecte instituționale** – identificarea aranjamentelor instituționale necesare pentru realizarea proiectului parteneriatului public-privat, stabilirea relațiilor dintre partenerul public și partenerul privat.

Studiul de fezabilitate pentru proiectele de parteneriat public-privat de interes național este examinat de către autoritatea administrației publice centrale de specialitate de resort (minister, agenție, serviciu, birou, alte autorități administrative centrale), iar pentru proiectele de parteneriat public-privat de interes local, studiul de fezabilitate este examinat de către consiliul local, raional sau Adunarea Populară a UTAG, după caz.

Agenția Proprietății Publice va examina dacă rezultatele studiului de fezabilitate justifică necesitatea și oportunitatea inițierii proiectului de parteneriat public-privat și demonstrează că:

- a) proiectul este fezabil și realizabil comercial;
- b) proiectul corespunde cerințelor și politicilor partenerului public;
- c) au fost luate în considerare diverse alternative de realizare a proiectului;
- d) forma prevăzută de realizare a proiectului prin atribuirea unui contract de parteneriat public-privat este mai avantajoasă în raport cu alte forme;
- e) proiectul este avantajos din punct de vedere financiar.

În cazul proiectelor de parteneriat public-privat inițiate de autoritățile publice centrale, la realizarea cărora se prevede participarea bugetului de stat, studiul de fezabilitate este remis și Ministerului Finanțelor pentru examinarea durabilității proiectului.

Studiul de fezabilitate pentru proiectele de interes național, precum și de interes local este înaintat de către partenerul public, spre avizare Agenției Proprietății Publice. Conform art. 14 alin. (3) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 termenul de avizare a studiilor de fezabilitate pentru parteneriatele public-private este de 30 de zile din momentul recepționării de către Agenția Proprietății Publice a adresării autorității publice respective. În cazul în care autoritatea publică respectivă nu primește răspuns în termenul prevăzut, avizul se consideră pozitiv.

Pentru proiectele naționale de parteneriat public-privat, în cazul în care studiul de fezabilitate elaborat demonstrează viabilitatea acestuia, partenerul public desemnat elaborează și înaintează spre aprobare Guvernului cerințele generale privind selectarea partenerului privat, obiectivele specifice, procedura de atribuire a concursului de selectare a partenerului privat, precum și condițiile parteneriatului public-privat.

Pentru proiectele locale de parteneriat public-privat, în cazul în care studiul de fezabilitate elaborat demonstrează viabilitatea acestuia, partenerul public desemnat elaborează și înaintează spre aprobare consiliului local cerințele generale privind selectarea partenerului privat, obiectivele specifice, procedura de atribuire a concursului de selectare a partenerului privat, precum și condițiile parteneriatului public-privat.

În urma elaborării studiului de fezabilitate partenerul public își definește principalele proiecte de parteneriat public-privat, pe care le are în vedere, precum și principalele modalități prin care ele pot fi realizate.

4.2. Proceduri de selectare a partenerului privat și încheierea contractului de parteneriat public-privat într-o formă stabilită prin lege

4.2.1. Instituirea Comisiei de selectare a partenerului privat și elaborarea documentației necesare pentru selectarea partenerului privat

COMISIA DE SELECTARE A PARTENERULUI PRIVAT

După aprobarea cerințelor generale privind selectarea partenerului privat și a condițiilor parteneriatului public-privat, precum și pentru desfășurarea procedurii de selectare a partenerului privat, partenerul public instituie Comisia de selectare a partenerului privat *pentru fiecare bun propus* ca obiect al parteneriatului public-privat.

Conform art. 27 alin. (1) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 Comisia de selectare a partenerului privat va fi formată dintr-un număr impar de membri persoane fizice, nu mai mic de 5, care trebuie să includă cel puțin un specialist în economie, un specialist în jurisprudență, un reprezentant al Agenției Proprietății Publice în cazul constituirii parteneriatelor de interes național și un specialist în domeniul în care se inițiază parteneriatul public-privat.

Comisia de selectare a partenerului privat este condusă de un președinte, desemnat de partenerul public. Considerăm, că în cazul unor obiecte complexe de parteneriat-public privat Comisia de selectare a partenerului privat trebuie să includă 7-11membri.

În caz de necesitate, pentru probleme specifice, în activitatea Comisiei de selectare a partenerului privat pot fi antrenați și alți experți și specialiști, însă fără drept de vot. Experții externi cooptați au obligația de a elabora un raport de specialitate cu privire la aspectele tehnice, financiare sau juridice, asupra cărora își expun punctul de vedere. Raportul de specialitate este parte a dosarului de parteneriat public-privat.

Pentru proiectele de parteneriat public-privat de interes local, decizia privind crearea Comisiei de selectare a partenerului privat și desemnarea președintelui ei se adopta, după caz, de către consiliile locale, consiliile raionale sau Adunarea Populară a UTAG. După caz, în Comisia de selectare a partenerului privat pot fi incluși reprezentanți ai oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, ai inspectoratelor fiscale teritoriale, oficiilor cadastrale teritoriale, precum și experți independenți.

Membrii Comisiei de selectare a partenerului privat, precum și alți specialiști cooptați, au obligația să păstreze confidențialitatea tuturor informațiilor și conținutului documentelor puse la dispoziție de partenerul privat care, conform legii, constituie secret comercial. Față de membrii Comisiei de selectare a partenerului privat, precum și alți specialiști cooptați se aplică prevederile Legii cu privire la conflictul de interese nr. 16-XVI din 15.02.2008. Comisia de selectare a partenerului privat, precum și alți specialiști cooptați, au obligația de a semna, pe propria răspundere, înainte de preluarea atribuțiilor specifice în cadrul procesului de evaluare, o declarație de confidențialitate și imparțialitate prin care confirmă că nu se află într-o situație care implică existența unui conflict de interese.

Nu pot fi membri ai Comisiei de selectare a partenerului privat participanții la concurs, persoanele care fac parte din conducerea persoanei juridice care a depus cerere de participare la concurs și nici persoanele afiliate acesteia.

Funcțiile Comisiei de selectare a partenerului privat sunt prevăzute în art. 27 alin. (3) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 și dezvoltate în pct. 12 din Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat aprobat prin HG RM nr. 476/2012. Printre principalele funcții ale Comisiei de selectare a partenerului privat sunt: (a) primește cererile de participare la concurs; (b) pune la dispoziția participanților la concurs documentația respectivă și explică modul ei de completare; (c) definește criteriile de selectare a partenerului privat și verifică respectarea lor; (d) primește ofertele înaintate de ofertanți și le examinează; (e) desemnează învingătorul concursului și informează în scris participanții la concurs despre rezultate; (f) transmite spre publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției Proprietății Publice informația despre rezultatele procedurii de selectare a partenerului privat.

Ședința Comisiei de selectare a partenerului privat este condusă de președintele Comisiei și este deliberativă dacă la ea participă cel puțin două treimi din membrii Comisiei, iar deciziile ei se adoptă prin vot deschis, cu majoritatea simplă de voturi din numărul total al membrilor desemnați. Fiecare membru are dreptul la un singur vot. Lucrările și deciziile fiecărei ședințe a Comisiei de selectare a partenerului privat se consemnează în proces-verbal, întocmit de secretarul Comisiei în termen de 5 zile din data desfășurării ședinței, semnat de toți membrii Comisiei de selectare a partenerului privat prezenți la ședință. În cazul în care unul din membrii Comisiei de selectare a partenerului privat refuză să semneze procesul-verbal, acesta este obligat de a-și prezenta punctul de vedere în scris, elaborând în acest sens o opinie separată, semnată, care se atașează la procesul-verbal al ședinței respective.

Conform art. 5 alin. (4) din Legea cu privire la parteneriatul public privat nr. 179/2008 ședințele Comisiei de selectare a partenerului privat sunt publice, iar rezultatele finale ale procesului de selectare se fac publice prin publicare în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției Proprietății Publice.

ELABORAREA DOCUMENTAȚIEI NECESARE PENTRU SELECTAREA PARTENERULUI PRIVAT

După aprobarea cerințelor generale privind selectarea partenerului privat, precum și a condițiilor parteneriatului public-privat, partenerul public elaborează documentația necesară organizării concursului de selectare a partenerului privat, care include:

- a) *comunicatul informativ*;
- b) *documentația standard pentru selectarea partenerului privat* (se elaborează în baza Instrucțiunilor privind derularea procedurilor de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat, aprobate prin HG RM nr. 476 din 04.07.2012 – a se vedea anexa nr. 3 și nr. 4).
- c) *caietul de sarcini pentru realizarea proiectului de parteneriat public-privat*, după caz (un model este prezentat în anexa nr. 5);
- d) *proiectul Contractului de parteneriat public-privat* (este prezentat în anexa nr. 2).

În acest scop, considerăm rațional să fie desemnată una sau mai multe persoane care vor fi responsabile de elaborarea documentației de concurs și de transmitere spre publicare. Aceste persoane pot fi incluse în componența Comisiei de concurs. La elaborarea documentației partenerul public este în drept să implice persoane fizice și/sau juridice pentru acordarea asistenței la elaborarea, evaluarea și expertiza documentelor standard de concurs.

Partenerul public, în dependență de obiectul și obiectivele parteneriatului public-privat, transmite spre publicare parțială sau integrală a documentației ce

ține de procedura de selectare a partenerului privat se publică pe pagina web a Agenției Proprietății Publice. La decizia partenerului public informația poate fi plasată și pe pagina web a partenerului public și în alte mijloace mass-media.

COMUNICATUL INFORMATIV

Prin noțiunea de „comunicat” se înțelege o înștiințare oficială specială, difuzată prin presă, radio etc., asupra unor evenimente importante de actualitate. Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476/2012 prevede că comunicatul informativ reprezintă un document formal publicat de partenerul public în vederea demarării procedurii de realizare a unui proiect de parteneriat public-privat.

Partenerul public asigură publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a comunicatului informativ de inițiere a concursului de selectare a partenerului privat, în conformitate cu forma și conținutul stabilite în documentația standard pentru realizarea parteneriatului public-privat.

În *comunicatul informativ de participare la precalificare*, se vor indica criteriile de precalificare și altă informație la decizia Comisiei de selectare a partenerului privat.

În *comunicatul informativ de inițiere în procedura de dialog competitiv*, prin care se inițiază concursul de dialog competitiv se vor indica criteriile de preselecție a ofertanților și altă informație la decizia Comisiei de selectare a partenerului privat.

Comunicatul informativ este valabil 60 de zile din momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (art. 26 alin. (1) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat). În această perioadă partenerul public permite accesul tuturor persoanelor la documentația standard de selectare a partenerului privat.

În urma publicării comunicatului informativ de inițiere a concursului de selectare a partenerului privat, Comisia de selectare a partenerului privat urmează să desfășoare procedura de selectare a partenerului privat și, respectiv, de atribuire a contractului de parteneriat public-privat în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476/2012.

Conform art. 26 alin. (1) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 comunicatul informativ trebuie să conțină:

- a) intenția de stabilire a unui raport de parteneriat public-privat, precum și obiectivul acestuia;
- b) denumirea partenerului public;
- c) descrierea obiectului și obiectivului parteneriatului public-privat, indicarea ariei geografice de amplasare a acestuia;
- d) durata parteneriatului public-privat;
- e) informație despre procedurile de selectare a partenerului privat;
- f) informație despre modalitatea obținerii documentației de concurs;

- g) adresa și termenul-limită de prezentare a ofertelor;
- h) cerințele față de ofertanți și datele care urmează a fi incluse în ofertă;
- i) informație despre criteriile de selectare a celei mai bune oferte și/sau despre criteriile aplicate în cazul unui dialog competitiv;
- j) informație despre locul și data examinării ofertelor;
- k) termenul în care ofertanții sunt informați în privința rezultatelor concursului;
- l) modalitatea de repartizare a riscurilor;
- m) indicatorii de performanță și criteriile de evaluare. La decizia partenerului public și în funcție de obiectul parteneriatului public-privat, în comunicatul informativ pot fi incluse și alte date decât cele enumerate mai sus.

Publicarea comunicatului informativ are scopul, în principal, de a atra-ge parteneri privați în calitate de ofertanți/investitori.

Condiții generale de aplicare a procedurii concursului de selectare a partenerului privat	Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat cu precalificare	Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat prin dialog competitiv
Partenerul public va desfășura concursul de selectare a partenerului privat, în cazul în care proiectul este de o complexitate redusă și partenerul public poate determina structura tehnică/juridică a proiectului. Concursul se desfășoară într-o singură etapă, la finalizarea căreia partenerul public urmează să atribuie contractul de parteneriat public-privat.	Partenerul public va opta pentru concurs de selectare a partenerului privat cu precalificare în cazul în care proiectul este complex și partenerul public dorește stabilirea unor criterii de precalificare și ulterior atribuirea contractului de parteneriat public-privat. Procedura de concurs cu precalificare se desfășoară în două etape: a) <i>etapa de selectare a participanților</i> la precalificare, prin aplicarea criteriilor de precalificare; b) <i>etapa de evaluare a ofertelor depuse</i> de participanții la precalificare selectați prin aplicarea criteriului de atribuire.	Partenerul public urmează să aplice procedura de dialog competitiv pentru atribuirea unui contract de parteneriat public-privat, în cazul în care proiectul de parteneriat public-privat este considerat a fi de o complexitate deosebită și aplicarea procedurii de concurs cu precalificare nu ar duce la atribuirea contractului de parteneriat public-privat. Procedura de dialog competitiv se desfășoară în două etape: În prima etapă operatorii economici interesați își depun oferta în vederea participării la procedura de atribuire. Fiecare operator economic depune oferta preliminară în vederea obținerii invitației de participare pentru derularea dialogului cu partenerul public.

FORMELE DE SELECTARE A PARTENERULUI PRIVAT

Art. 18 alin. (9) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat, nr. 179/2008 prevede că relația de parteneriat public-privat se stabilește doar în bază de concurs, indiferent de forma lui contractuală de realizare.

Procedura de selectare a partenerului privat și, respectiv, de atribuire a contractului de parteneriat public-privat se alege în funcție de caracteristicile fiecărui proiect în parte și de complexitatea acestuia, prin aplicarea uneia din următoarele forme prezentate în tabelul de mai sus.

Astfel, Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476/2012 stabilește 3 forme de selectare a partenerului privat în dependență de complexitatea parteneriatului public-privat. În continuare vom examina specificul acestor forme de selectare a partenerului privat în cadrul unui proiect de parteneriat public-privat.

4.2.2. Condiții generale de aplicare a procedurii concursului de selectare a partenerului privat

CONDIȚII DE PARTICIPARE LA PROCEDURA DE CONCURS

În perioada cuprinsă între data publicării comunicatului informativ de inițiere a concursului de selectare a partenerului privat și data-limită de depunere a ofertelor, partenerul public are obligația de a asigura oricărui operator economic posibilitatea de a obține informații complete cu privire la condițiile de participare la procedura de concurs. Orice operator economic are dreptul de a depune oferta pentru a participa la concurs, cu excepția cazurilor de conflict de interese prevăzute de Legea cu privire la conflictul de interese nr. 16/2008.

Instrucțiunile către ofertanți și alte formulare necesare incluse în documentația standard privind derularea procedurilor de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat sunt prezentate în anexa nr. 3.

Mai mulți operatori economici au dreptul de a se asocia cu scopul de a depune o ofertă comună, fără a fi obligați să își legalizeze din punct de vedere formal asocierea. Anga-

Concursul de selectare a partenerului privat se va desfășura în cazul în care proiectul este de o complexitate redusă și partenerul public poate determina structura tehnică/juridică a proiectului. Concursul se desfășoară într-o singură etapă, la finalizarea căreia partenerul public urmează să atribue contractul de parteneriat public-privat.

jamentul privind asocierea trebuie prezentat în formă scrisă la momentul depunerii ofertei. Partenerul public are dreptul de a solicita ca asocierea să fie legalizată numai în cazul în care oferta comună, depusă de ofertantul precalificat, este declarată câștigătoare și numai dacă o astfel de măsură reprezintă o condiție necesară pentru buna îndeplinire a contractului ce urmează a fi atribuit. Ofertantul are dreptul de a include în oferta tehnică posibilitatea de a subcontracta o parte din aceasta, păstrându-și răspunderea pentru modul de îndeplinire a viitorului contract de parteneriat public-privat. La solicitarea partenerului public, ofertantul are obligația de a preciza partea/părțile din contract pe care intenționează să le subcontracteze precum și de a prezenta date despre subcontractanții propuși.

Un operator economic nu are dreptul ca în cadrul aceleiași proceduri să depună două sau mai multe oferte individuale și/sau comune, sub sancțiunea excluderii din concurs a tuturor ofertelor.

Orice operator economic interesat are dreptul de a solicita partenerului public clarificări privind modul de derulare a concursului și/sau documentele ce trebuie prezentate. Partenerul public are obligația de a răspunde, în mod clar, prompt și complet cât mai repede posibil, la orice clarificare solicitată cu 15 zile înainte de data expirării termenului de depunere a ofertelor, în măsura în care clarificările sunt solicitate în timp util, transmițând răspunsurile – însoțite de întrebările aferente – către toți operatorii economici care au obținut documentele standard de concurs luând măsuri pentru a nu dezvălui identitatea celui care a solicitat clarificările respective. Răspunsul partenerului public la aceste solicitări trebuie să fie transmis nu mai târziu de 7 zile înainte de data-limită stabilită pentru depunerea ofertelor.

TAXA DE PARTICIPARE

Comisia pentru selectarea partenerului privat stabilește taxa de participare la concurs și este indicată în comunicatul informativ respectiv. Taxa de participare la concurs reprezintă suma de bani pe care operatorul economic urmează să o achite pentru a putea participa la procedura de atribuire a contractului de parteneriat public-privat și se achită la momentul inițierii procedurii de concurs o singură dată de către operatorul economic, până la data-limită de depunere a ofertelor și nu se restituie.

GARANȚIA PENTRU OFERTĂ

În scopul de a proteja partenerul public față de riscul unui eventual comportament necorespunzător al ofertantului pe întreaga perioadă derulată până la încheierea contractului de parteneriat public-privat se constituie din partea ofer-

tantului garanția pentru ofertă care poate fi sub formă de: (a) mijloc financiar virat pe contul partenerului public sau (b) garanție bancară.

Partenerul public are obligația să stabilească în documentația de atribuire: (a) cerințele față de emitentul garanției, forma și alte condiții de bază ale garanției pentru ofertă; sau (b) cuantumul garanției pentru ofertă, care nu va depăși 20 la sută din valoarea ofertei prezentate.

Perioada de valabilitate a garanției pentru ofertă, va fi cel puțin egală cu perioada de valabilitate a ofertei. *Garanția pentru ofertă se prezintă în același timp cu oferta.*

Scrisorile de garanție bancară vor fi eliberate de o bancă din Republica Moldova, după caz, de o bancă din străinătate, de preferință cu corespondent în Republica Moldova. Partenerul public nu are dreptul să impună eliberarea garanției pentru ofertă de către o anumită bancă, nominalizată în mod expres.

Legislația în vigoare prevede cazurile în care ofertantul își pierde dreptul la garanția pentru ofertă. Astfel, conform pct. 71 din Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476/2012, partenerul public are dreptul să vireze suma garanției pentru ofertă în bugetul său, ofertantul pierzând astfel suma constituită, atunci când: (a) ofertantul își retrace sau modifică oferta în perioada de validitate a acesteia; (b) ofertantul a cărei ofertă este stabilită câștigătoare nu prezintă garanția bancară de bună execuție; (c) oferta sa fiind stabilită câștigătoare, refuză să semneze contractul de parteneriat public-privat în perioada de valabilitate a ofertei.

Garanția pentru ofertă, constituită de ofertant a cărui ofertă a fost stabilită ca fiind câștigătoare, se restituie de partenerul public la momentul prezentării garanției bancare de bună execuție a contractului. Garanția pentru ofertă, constituită de ofertanții a căror ofertă nu a fost stabilită câștigătoare, se returnează de partenerul public după semnarea contractului de parteneriat public-privat cu ofertantul a cărui ofertă a fost desemnată câștigătoare, dar nu mai târziu de 5 zile lucrătoare de la data expirării perioadei de valabilitate a ofertei.

GARANȚIA BANCARĂ DE BUNĂ EXECUȚIE A CONTRACTULUI

Garanția bancară de bună execuție a contractului se constituie de către partenerul privat în scopul asigurării partenerului public de îndeplinirea cantitativă, calitativă și pe perioada de derulare a contractului.

Partenerul public are obligația să stabilească în documentația de atribuire: (a) cerințele față de emitent, forma și alte condiții de bază ale garanției de bună execuție a contractului, solicitate pentru executarea contractului; (b) cuantumul garanției bancare, care nu va depăși 25 la sută din valoarea investiției. Pentru lucrările a căror perioadă de realizare este mai mare de un an, cuantumul garanției bancare de bună execuție a contractului nu va depăși 25 la sută din suma investițiilor ce urmează a fi efectuate în anul respectiv.

Partenerul public are dreptul de a valorifica garanția bancară de bună execuție a contractului, oricând pe parcursul îndeplinirii contractului, în limitele prejudiciului creat, în cazul în care partenerul privat nu își îndeplinește obligațiile asumate prin contract. Anterior emiterii unei pretenții asupra garanției de bună execuție a contractului, partenerul public are obligația de a notifica pretenția partenerului privat, precizând obligațiile care nu au fost respectate.

DEPUNEREA OFERTELOR

Oferta este o propunere făcută de o persoană altei persoane pentru vânzarea-cumpărarea unor mărfuri, pentru angajarea într-o slujbă, participarea la o acțiune, prestarea unor servicii etc.; (concr.) act, document scris prin care se face o astfel de propunere.

Pentru participare la concurs, ofertantul înaintează Comisiei de selectare a partenerului privat o ofertă. Oferta are caracter obligatoriu, din punctul de vedere al conținutului, pe toată perioada de valabilitate stabilită de către partenerul public și reprezintă manifestarea voinței ofertantului de a semna contractul de parteneriat public-privat cu partenerul public și de a îndeplini obiectul contractului în conformitate cu cerințele documentației de atribuire ce i-a fost transmisă.

Conform art. 28 alin. (2) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 ofertele se prezintă Comisiei de selectare a partenerului privat în limba de stat, în plic sigilat, la adresa indicată în comunicatul informativ. Comisia de selectare a partenerului privat eliberează operatorului economic, în mod obligatoriu, o recipisă în care indică data și ora recepționării ofertei.

Ofertele se înscriu, în ordinea primirii, în registrul Comisiei de selectare a partenerului privat, indicându-se data și ora primirii.

Art. 28 alin. (1) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 stabilește cerințele privind oferta. Astfel, oferta trebuie să conțină:

- a) denumirea sau numele ofertantului, sediul sau domiciliul lui;
- b) experiența ofertantului în domeniul obiectului parteneriatului public-privat propus;
- c) descrierea perspectivei de dezvoltare a obiectului parteneriatului public-privat;
- d) confirmarea de către ofertant a abilităților sale de a desfășura activitate în cadrul parteneriatului public-privat și a veridicității documentelor prezentate;
- e) propunerea tehnică și financiară privind realizarea proiectului de parteneriat public-privat;
- f) date despre calitatea preconizată a bunurilor, lucrărilor sau serviciilor, după caz;
- g) informație privind etapele de realizare a proiectului de parteneriat public-privat cu descrierea completă a lucrărilor din fiecare etapă;
- h) cerințele față de garanțiile date de partenerul public sau de stat;
- i) informație despre tarifele pe care ofertantul intenționează să le aplice, după caz.

Ofertele care sunt depuse la altă adresă decât cea stabilită, precum și ofertele primite și înregistrate după expirarea termenului-limită pentru depunere nu se admit la concurs și se restituie ofertanților fără a fi deschise.

Ofertantul are obligația de a menține oferta valabilă pe toată perioada de valabilitate stabilită în cadrul documentației de atribuire. Perioada de valabilitate începe cu data deschiderii ofertei și se încheie odată cu data semnării contractului de către părțile implicate. Partenerul public are dreptul de a solicita ofertanților prelungirea perioadei de valabilitate a ofertei înainte de expirarea acestei perioade. Ofertantul are obligația de a comunica partenerului public dacă este sau nu de acord cu prelungirea perioadei de valabilitate a ofertei. În acest caz ofertantul este în drept: (a) să respingă propunerea; (b) să accepte propunerea, prelungind termenul de valabilitate a garanției pentru oferta sa ori oferind noi garanții pentru ofertă pe termenul de valabilitate a ofertei prelungit.

În cazul în care ofertantul nu a prelungit termenul de valabilitate a garanției pentru ofertă sau nu a acordat o nouă garanție pentru ofertă, se consideră că acesta a refuzat prelungirea termenului de valabilitate a ofertei. Ofertantul care nu este de acord cu prelungirea perioadei de valabilitate a ofertei se consideră că și-a retras oferta, fără ca acest fapt să atragă pierderea garanției pentru ofertă.

Ofertantul are dreptul să modifice sau să retragă oferta înainte de expirarea termenului de prezentare a ofertelor, fără a pierde dreptul de retragere a garanției pentru ofertă. O astfel de modificare sau avizul despre retragerea ofertei este valabil dacă a fost primit de partenerul public înainte de expirarea termenului-limită de depunere a ofertelor, stabilit în documentația de atribuire.

Conținutul ofertelor trebuie să rămână confidențial până la data stabilită pentru deschiderea acestora, partenerul public urmând a lua cunoștință de conținutul respectivelor oferte numai după această dată.

EVALUAREA OFERTELOR. SELECTAREA PARTENERULUI PRIVAT

Art. 29 alin. (1) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 stabilește că în cel mult 30 de zile calendaristice din data expirării termenului comunicatului informativ, Comisia de selectare a partenerului privat examinează ofertele depuse. Însă pct.88 din Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476/2012 prevede că Comisia de selectare a partenerului privat are obligația de a deschide ofertele în termen de 5 zile de la termenul-limită de depunere a ofertelor indicat în comunicatul informativ.

Data convocării ședințelor comisiei se stabilește de către președintele comisiei și se informează ofertanții despre aceasta. Responsabilitatea informării ofertanților se pune în sarcina secretarului comisiei.

Ședința Comisiei de selectare a partenerului privat este publică și toți ofertanții au dreptul de a participa la deschiderea ofertelor. Ofertele se deschid în ordinea depunerii acestora, fiind verificată integritatea plicurilor, completitudinea documentelor și informațiilor prevăzute de condițiile concursului. Ședința de deschidere a ofertelor se finalizează printr-un proces-verbal semnat de membrii Comisiei de selectare a partenerului privat prezenți la ședință, în care se consemnează aspectele formale constatate la deschiderea ofertelor (denumirea ofertanților, modificările și retragerile de oferte, modul de îndeplinire a cerințelor referitoare la garanția pentru ofertă etc.).

Ofertele depuse se evaluează potrivit criteriilor stabilite în comunicatul informativ. Fiecare membru al comisiei trebuie să prezinte în scris președintelui comisiei opinia sa argumentată privind fiecare ofertă, ținând cont de corespunderea acesteia criteriilor stabilite.

Conform art. 29 alin. (3) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 Comisia de selectare a partenerului privat evaluează ofertele potrivit următoarelor criterii: calitatea, prețul, valoarea tehnică, caracterul estetic și funcțional, caracteristicile de mediu, costurile de funcționare, rentabilitatea, serviciile post-vânzare și asistența tehnică, data livrării și termenul de livrare sau de execuție. Astfel, Comisia de selectare a partenerului privat examinează și verifică fiecare ofertă atât din punctul de vedere al elementelor tehnice propuse, cât și din punctul de vedere al aspectelor financiare pe care le implică. Oferta tehnică trebuie să corespundă cerințelor minime prevăzute în caietul de sarcini inclus în documentația standard de concurs.

Comisia de selectare a partenerului privat evaluează ofertele propuse și admise la concurs, estimând corespunderea lor condițiilor enunțate și criteriilor stabilite în comunicatul informativ. Evaluarea candidaturilor partenerilor privați se face strict în concordanță cu un set de criterii concret cuantificabile, stabilit și aprobat de partenerul public și precizat în comunicatul informativ. Oferta câștigătoare se stabilește numai dintre ofertele admise și numai în baza criteriilor de evaluare enumerate în comunicatul informativ și în documentația standard de concurs.

În cazul în care nu au fost depuse oferte în termenul de 60 de zile din ziua publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a comunicatului informativ proiectul de parteneriat public-privat poate fi reluat numai prin inițierea unei noi proceduri complete.

Partenerul public are obligația de a preciza în documentația standard de concurs criteriile de evaluare a ofertei și factorii de evaluare din cadrul acestuia (dacă criteriul utilizat este oferta cea mai avantajoasă economic), cu ponderile relative ale acestora sau algoritmul de calcul, precum și metodologia concretă de punctare a avantajelor care vor rezulta din ofertele tehnice și financiare prezentate de ofertanți.

Factorii de evaluare cu ponderile relative ale acestora, algoritmul de calcul, precum și metodologia de punctare a avantajelor trebuie să aibă legătura cu specificul contractului și, după ce au fost stabiliți, nu se pot schimba din momentul în care documentația de atribuire a fost aprobată de către partenerul public. Pentru fiecare criteriu, partenerul public are obligația de a stabili o pondere care să reflecte în mod corect quantumul valoric al avantajelor de natură financiară pe care ofertanții le oferă sau importanța tehnică/funcțională a soluțiilor propuse.

După examinarea tuturor ofertelor primite, Comisia de selectare a partenerului privat elaborează Raportul de evaluare a ofertelor recepționate prin care a fost atribuit respectivul contract de parteneriat public-privat și procesul-verbal privind decizia finală de desemnare a ofertantului câștigător sau respingere a ofertelor. Procesul-verbal al ședinței Comisiei de selectare a partenerului privat va conține informații privind:

- a) obiectul și obiectivul propus parteneriatului public-privat;
- b) forma contractuală de realizare a parteneriatului public-privat;
- c) ofertanții, cu descrierea succintă a ofertelor lor;
- d) ofertantul câștigător și propunerile lui definitive;
- e) condițiile și termenul de încheiere a contractului de parteneriat public-privat.

Comisia de selectare a partenerului privat va respinge ofertele în următoarele cazuri:

- a) s-a constatat că acestea nu respectă cerințele documentației standard cu privire la sumă și la alte condiții de constituire și nu pot fi executate;
- b) oferta are un preț neobișnuit de scăzut pentru ceea ce urmează a fi furnizat/prestat/ executat, iar ofertantul nu a reușit să demonstreze accesul la o tehnologie specială sau la condiții de piață mai avantajoase care să susțină un asemenea preț;
- c) conține propuneri de modificare a clauzelor contractuale stabilite de partenerul public în documentația standard, care sunt în mod evident dezavantajoase pentru aceasta din urmă, iar ofertantul, deși a fost informat cu privire la respectiva situație, nu acceptă renunțarea la clauzele respective.

Partenerul public are obligația de a informa, în scris, toți ofertanții despre rezultatul concursului nu mai târziu de 3

Comisia de selectare a partenerului privat este în drept să respingă ofertele unor pretenedenți sau ale tuturor, dacă ei nu au prezentat toate documentele necesare, dacă acestea nu au fost întocmite în modul stabilit sau ofertele lor nu corespund condițiilor concursului. În cazul în care nici un ofertant nu este admis pentru participare la concurs, acesta se declară nul, iar în cazul în care la concurs participă sau este admis un singur ofertant, Comisia de selectare a partenerului este în drept să inițieze negocieri directe de îmbunătățire a celorlalte propuneri sau să declare concursul nul.

zile lucrătoare de la semnarea de către membrii Comisiei de selectare a partenerului privat a procesului-verbal. Comisia de selectare a partenerului privat publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova un comunicat informativ privind desemnarea câștigătorului concursului și totalurile concursului în termen de 5 zile calendaristice din data semnării contractului.

Ofertele necâștigătoare și documentele anexate se păstrează timp de 3 ani în arhiva partenerului public, după care se nimicesc. Participanții la concurs ale căror oferte au fost respinse sunt în drept să conteste, în termen de 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, decizia Comisiei privind desemnarea partenerului privat. Contestațiile depuse de participanții la concurs ale căror oferte au fost respinse se examinează în termen de 30 de zile de la depunere de către Comisie și care decide asupra contestației, fapt adus la cunoștință solicitantului. Decizia Comisiei de respingere a contestației sau neinformarea în termen a solicitantului nu îl privează pe acesta de dreptul de a se adresa în instanță de contencios administrativ.

Partenerul public, din proprie inițiativă, are dreptul de a anula procedura de concurs derulată în vederea atribuirii contractului de parteneriat public-privat, dacă această decizie va fi luată înainte de data transmiterii comunicării privind rezultatul aplicării procedurii în următoarele cazuri:

- a) nu a fost posibilă asigurarea unui nivel satisfăcător al concurenței;
- b) au fost depuse numai oferte respinse de Comisie;
- c) au fost constatate abateri de la prevederile legislative, ce afectează procedura de concurs derulată în vederea încheierii contractului de parteneriat public-privat.

La orice etapă din concurs, Comisia de selectarea partenerului privat este în drept să adopte decizia privind finalizarea concursului fără a determina câștigătorul cu restituirea garanției pentru ofertă. După data transmiterii comunicării privind rezultatul aplicării procedurii de concurs și după data încheierii contractului, anularea procedurii de concurs se efectuează doar de instanța de judecată. Partenerul public are obligația de a comunica în scris tuturor participanților la concurs, în cel mult 3 zile lucrătoare de la data anulării, decizia de anulare a procedurii de atribuire și încetarea obligațiilor pe care operatorii economici și le-au creat prin depunerea de oferte.

CONTRACTUL DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

Art. 30 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 prevede că după desemnarea celei mai bune oferte, Comisia de selectare a partenerului privat elaborează, în cel mult 30 de zile de la data deciziei respective, un proiect de contract de parteneriat public-privat și îl va transmite ofertantului desemnat învingător. Proiectul de contract elaborat se negociază în cel mult 30

de zile calendaristice din data primirii lui de către ofertantul desemnat învingător. În cazul în care, la expirarea termenului stabilit, ofertantul desemnat învingător refuză semnarea contractului, Comisia de selectare a partenerului privat este în drept să desemneze în calitate de învingător ofertantul clasat pe locul imediat următor conform rezultatelor evaluării. Proiectul contractului de parteneriat public-privat în forma negociată urmează a fi aprobat și semnat de partenerul public (autoritatea publică competentă).

Partenerul public are obligația de a încheia contractul de parteneriat public-privat cu ofertantul a cărui ofertă a fost stabilită ca fiind câștigătoare de către Comisia de selectare a partenerului privat. Valoarea investițiilor indicată în oferta câștigătoare este fermă și nu poate fi modificată. Ofertantul invitat de către partenerul public să încheie contractul de parteneriat public-privat are obligația de a constitui garanția bancară de bună execuție a contractului. Cuantumul garanției de bună execuție se stabilește de Comisia de selectare a partenerului privat și se indică în documentația standard. Garanția de bună execuție se constituie printr-o scrisoare de garanție bancară (pct. 117 și 118 din Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476/2012).

Parteneriatul public-privat trebuie să se bazeze pe echilibrul dintre drepturile, obligațiile și beneficiile partenerului public și cele ale partenerului privat. Structura-cadru a Contractului de parteneriat public-privat este prezentată în anexa nr. 2

Clauzele generale sau specifice ale contractului de parteneriat public-privat nu trebuie să contravină cerințelor esențiale ale caietului de sarcini și nici angajamentelor asumate de partenerul privat în cadrul ofertei, indiferent de modul de distribuire a riscurilor. Modul de recuperare a costurilor de către partenerul privat trebuie stabilit astfel încât să îl determine pe acesta să depună toate diligențele necesare pentru reducerea costurilor.

Contractul de parteneriat public-privat trebuie să cuprindă clauze prin care se stabilește, în mod explicit, modul de distribuire a riscurilor pe întreaga durată a acestuia. Partenerul privat nu are dreptul, ca pe parcursul îndeplinirii contractului, să accepte sau să solicite modificări ale clauzelor contractuale care ar avea ca efect o diminuare a responsabilităților acestuia în asemenea măsură, încât cea mai mare parte a riscurilor să fie redistribuită partenerului public.

Partenerul public trebuie să definească prin contract nivelul de performanță și de calitate al activităților pe care partenerul privat urmează să le efectueze, precum și modul în care acesta trebuie să răspundă în eventuale situații de urgență, stabilind în acest sens indicatori relevanți și măsurabili în baza cărora se va realiza verificarea modului de respectare a obligațiilor contractuale. În cazul unui contract de parteneriat public-privat partenerul public pe baza standardelor proprii stabilește nivelul de calitate al furnizării serviciului public și împreună cu partenerul privat fixează contractual mecanismele de control și penalitățile aplicabile nefurnizării serviciului la standardul impus.

Clauzele contractuale trebuie să prevadă dreptul partenerului public de a verifica îndeplinirea cerințelor de performanță și calitate a activităților realizate de partenerul privat, inclusiv dreptul de a verifica documente relevante cu privire la aceste aspecte. Clauzele contractuale trebuie să prevadă, de asemenea, modul în care partenerul privat se obligă să prezinte partenerului public rapoarte, periodice sau la simpla solicitare a acestuia din urmă, cu privire la modul de realizare a anumitor parametri pe parcursul derulării contractului.

În contractul de parteneriat public-privat trebuie precizată procedura prin care, la momentul începerii proiectului, se realizează transferul, de la partenerul public la partenerul privat, al infrastructurii sau al oricăror bunuri ce vor fi utilizate în derularea contractului. Contractul trebuie să stabilească distincția dintre bunurile ce urmează a fi întoarse la încetarea contractului și bunurile proprii, precum și regimul juridic al acestora. Contractul de parteneriat public-privat trebuie să precizeze, de asemenea, procedura prin care, la momentul finalizării contractului, se realizează transferul obiectului contractului de la partenerul privat la partenerul public.

Pe parcursul derulării contractului de parteneriat public-privat, partenerul privat are dreptul de a încheia contracte cu terții pentru asigurarea și valorificarea exploatării bunurilor, activităților și serviciilor care fac obiectul contractului.

De asemenea, contractul de parteneriat public-privat trebuie să prevadă situațiile în care acesta poate înceta.

Contractul de parteneriat public-privat trebuie să conțină proceduri adecvate de rezolvare a neconformităților în îndeplinirea obligațiilor contractuale, inclusiv penalități aplicabile în cazul constatării unor astfel de neconformități, până la corectarea acestora.

Părțile vor stabili, în mod obligatoriu, mecanismul de soluționare a divergențelor care pot apărea pe parcursul derulării contractului și vor indica instanțele investite cu soluționarea acestor diferențe. Părțile pot insera în contract clauza arbitrală sau compromisorie care atribuie competența de soluționare a litigiilor izvorâte din executarea contractului instanțelor arbitrale.

În funcție de specificul obiectului parteneriatului public-privat, în contracte pot fi incluse și alte clauze convenite de părți.

Contractul se consideră încheiat și intră în vigoare la data semnării acestuia de către părți sau la data stabilită în contract. Contractul de parteneriat public-privat este semnat de către partenerul public și partenerul privat sau de reprezentanții săi legali. În numele partenerului public contractul se semnează de către:

- a) **conducătorii autorităților publice desemnate de către Guvern** – în cazul parteneriatelor public-private de interes național inițiate de către Guvern și autoritățile publice centrale;
- b) **primar** – în cazul parteneriatelor public-private de interes local inițiate de către autoritățile publice locale;

- c) **președintele raionului** – în cazul parteneriatelor public-private de interes raional inițiate de către autoritățile publice raionale;
- d) **reprezentantul împuternicit al unității teritoriale autonome Găgăuzia** în cazul parteneriatelor public-private inițiate de către autoritățile publice ale unității teritoriale autonome Găgăuzia.

În cazurile prevăzute de lege, contractul urmează a fi autentificat notarial și înregistrat la Oficiul Cadastral Teritorial.

Pentru asigurarea evidenței documentelor și a informațiilor despre contractele de parteneriat public-privat încheiate, o copie a contractului încheiat cu partenerul privat se transmite Agenției Proprietății Publice pentru a fi luate la evidență.

ÎNCETAREA PARTENERIATULUI PUBLIC-PRIVAT

Art. 31 din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008 prevede că parteneriatul public-privat încetează:

- a) la expirarea contractului încheiat între partenerul public și partenerul privat;
- b) în baza acordului dintre partenerul public și partenerul privat;
- c) în alte cazuri prevăzute de lege sau de contract.

De asemenea, parteneriatul public-privat poate înceta și în cazul în care: (a) partenerul privat nu își îndeplinește obligațiile la etapa de începere a construcției, la etapa de construcție și la etapa de operare; (b) insolabilitatea partenerului privat; (c) încetarea parteneriatului public-privat din raționamente de interes general.

Încălcările și abaterile identificate prin control sau audit, pot servi, de asemenea, drept temei pentru rezilierea contractului la inițiativa partenerului public, dacă încălcarea sau abaterea nu a fost înlăturată în termenul convenit prin acord scris încheiat între partenerul public și partenerul privat.

În cazul în care partenerul privat sesizează existența unor cauze sau iminente (inclusiv de ordin legislativ) producerii unor evenimente de natură să conducă la imposibilitatea desfășurării activității sau prestării serviciului de interes public, acesta notifică imediat partenerul public despre acest fapt în vederea luării măsurilor ce se impun pentru asigurarea continuității activității sau a serviciului. Dacă partenerul public nu întreprinde măsuri de asigurare a continuității parteneriatului public privat, partenerul privat este în drept să inițieze rezilierea contractului dacă de la notificare au trecut mai mult de trei luni.

Parteneriatul public privat poate înceta la inițiativa uneia dintre părți dacă cealaltă parte nu respectă obligațiile asumate sau în cazul incapacității ei de a îndeplini aceste obligații. În acest caz rezilierea contractului se va cere cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 3 luni. Parteneriatul public privat poate înceta și în alte cazuri prevăzute expres de lege sau de contract.

În cazul încetării contractului de parteneriat public-privat, partenerul privat este obligat să restituie, în mod gratuit, partenerului public bunurile libere de orice sarcini. În cazul încetării parteneriatului public-privat, partenerul privat este obligat să asigure continuitatea activității sau prestării serviciilor în condițiile stipulate în contract, până la preluarea acestora de către partenerul public.

4.2.3. Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat cu precalificare

Partenerul public va opta pentru concurs de selectare a partenerului privat cu precalificare în cazul în care proiectul este complex și partenerul public dorește stabilirea unor criterii de precalificare și ulterior atribuirea contractului de parteneriat public-privat.

Procedura de concurs cu precalificare se desfășoară în două etape:

- a) etapa de selectare a participanților la precalificare, prin aplicarea criteriilor de precalificare;
- b) etapa de evaluare a ofertelor depuse de participanții la precalificare selectați prin aplicarea criteriului de atribuire.

Etapă de precalificare presupune calificarea și ierarhizarea operatorilor economici în baza criteriilor de precalificare prevăzute în documentația de precalificare, cu scopul limitării numărului de participanți care vor depune o ofertă în etapa a doua a concursului cu precalificare.

Concursul cu precalificare se inițiază prin transmiterea spre publicare a comunicatului informativ de participare la concurs cu precalificare prin care se solicită operatorilor economici interesați depunerea ofertelor de precalificare și participarea la concurs.

CRITERII DE PRECALIFICARE

Partenerul public trebuie să întocmească documentele standard de precalificare, care urmează să conțină o descriere a obiectului contractului ce urmează a fi atribuit, astfel încât operatorii economici să dispună de informații suficiente care să-i permită fundamentarea unei decizii cu privire la participarea la concursul cu precalificare. În cadrul procedurii de precalificare a participanților la precalificare, partenerul public are obligația de a aplica criterii obiective și nediscriminatorii, utilizând în acest scop numai criteriile de precalificare precizate în documentele standard de precalificare.

În cadrul documentelor standard de precalificare, partenerul public are obligația de a preciza criteriile de precalificare în baza cărora se va efectua selecta-

rea participanților, acestea referindu-se numai la situația economică și financiară și la capacitatea tehnică și/sau profesională a acestora. Comisia are obligația de a stabili criteriile de precalificare cele mai adecvate în baza cărora se va stabili care dintre participanții la precalificare calificați vor fi invitați să depună oferte în etapa a doua a concursului cu precalificare.

CONDIȚII DE PARTICIPARE LA PROCEDURA DE PRECALIFICARE

În perioada cuprinsă între data publicării comunicatului informativ de participare la precalificare și data-limită de depunere a cererii ofertei participanților la precalificare, partenerul public are obligația de a asigura oricărui operator economic posibilitatea de a obține informații complete cu privire la condițiile de participare la procedura de concurs ce se derulează.

Orice operator economic are dreptul de a depune oferta pentru a participa la procedura de concurs cu precalificare, cu excepția cazurilor de conflict de interese prevăzute de Legea cu privire la conflictul de interese. Mai mulți operatori economici au dreptul de a se asocia cu scopul de a depune oferte comune. Participantul la precalificare selectat are dreptul de a include în oferta tehnică posibilitatea de a subcontracta o parte din aceasta, păstrându-și răspunderea pentru modul de îndeplinire a viitorului contract de parteneriat public-privat.

Un operator economic nu are dreptul ca în cadrul aceleiași proceduri: (a) să depună două sau mai multe oferte individuale și/sau comune, sub sancțiunea excluderii din concurs a tuturor ofertelor în cauză; (b) în cazul în care participantul la precalificare a fost selectat, nu are dreptul de a se asocia cu alți participanți la precalificare selectați în cadrul respectivei proceduri de concurs cu precalificare, în scopul depunerii de ofertă comună, iar partenerul public nu are dreptul de a accepta o asemenea ofertă.

EVALUAREA OFERTELOR

Comisia de selectare a partenerului privat este obligată să verifice modul de îndeplinire a criteriilor de precalificare de către fiecare participant în parte, așa cum au fost acestea stabilite prin documentele standard de precalificare.

Pe parcursul analizării și verificării documentelor prezentate de ofertanți, Comisia de selectare a partenerului privat este în drept să solicite oricând clarificări sau completări ale documentelor prezentate de aceștia pentru demonstrarea îndeplinirii criteriilor de precalificare, astfel cum au fost acestea prevăzute în documentele standard de precalificare. Participantul la precalificare are obligația de a răspunde la solicitările de clarificări ale Comisiei înaintate de partenerul public,

prezentând documente necesare care probează/confirmă îndeplinirea criteriilor de precalificare în termenul prevăzut în respectiva solicitare.

Oferta va fi respinsă în următoarele cazuri:

- a) nu îndeplinește criteriile de precalificare stabilite prin documentația standard de precalificare;
- b) nu a răspuns, sau nu a răspuns concludent, la solicitările de clarificări ale Comisiei.

După ce a verificat modalitatea de îndeplinire a criteriilor de precalificare, Comisia de selectare a partenerului privat are obligația de a selecta ofertele în baza criteriilor de precalificare stabilite în documentele standard de precalificare prin aplicarea calificativului admis/respins.

Comisia are obligația de a întocmi un raport al etapei de precalificare, în 3 zile de la luarea deciziei de precalificare, care se prezintă partenerului public. Partenerul public are obligația de a informa toți participanții în legătură cu rezultatul primei etape a procedurii de concurs cu precalificare, în maximum 3 zile.

INVITAȚIA DE PARTICIPARE LA ETAPA A DOUA A PROCEDURII DE CONCURS CU PRECALIFICARE ȘI DEPUNEREA OFERTELOR

După finalizarea procedurii de precalificare, partenerul public are obligația de a transmite tuturor ofertanților calificați invitația de participare la etapa a doua de concurs și documentația standard pentru depunerea ofertei conform anexei nr. 3 și 4.

Perioada cuprinsă între data transmiterii invitației de participare la etapa a doua a procedurii de concurs și data-limită de depunere a ofertelor trebuie să fie de cel mult 60 de zile.

Este interzisă invitarea la etapa a doua a procedurii de concurs a unui operator economic care nu a depus oferta în prima etapă sau care nu a îndeplinit criteriile de precalificare. Invitația de participare la etapa a doua a procedurii de concurs trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

- a) referințe la comunicatul informativ cu privire la concursul cu precalificare (numărul și data Monitorului Oficial al Republicii Moldova) și obiectul contractului ce urmează a fi atribuit;
- b) rezultatele etapei de precalificare;
- c) data și ora-limită stabilite pentru depunerea ofertelor;
- d) adresa la care se transmit ofertele;
- e) limba în care trebuie elaborată oferta;
- f) adresa, data și ora deschiderii ofertelor;
- g) mărimea garanției de participare la concurs (garanția pentru ofertă).

Pentru etapa a doua de participare la concurs taxa de participare nu se achită.

Solicitarea operatorilor economici a clarificărilor la documentația standard de la partenerul public, taxa de participare, depunerea, deschiderea și evaluarea ofertelor, precum și atribuirea contractului de parteneriat public-privat, la încheierea acestuia și a clauzelor esențiale se vor aplica condițiile generale de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat.

4.2.4. Condiții de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat prin dialog competitiv

Partenerul public urmează să aplice procedura de dialog competitiv pentru atribuirea unui contract de parteneriat public-privat, în cazul în care proiectul de parteneriat public-privat este considerat a fi de o complexitate deosebită și aplicarea procedurii de concurs cu precalificare nu ar duce la atribuirea contractului de parteneriat public-privat.

Proiectul de parteneriat public-privat este considerat de o complexitate deosebită când partenerul public nu este în măsură să definească specificațiile tehnice capabile, să-i satisfacă cerințele și exigențele, de asemenea este dificil pentru partenerul public să stabilească volumul investițiilor și/sau cadrul juridic de implementare a proiectului. Partenerul public are dreptul de a aplica procedura de atribuire a contractului de parteneriat public-privat și în cazul în care nu a fost depusă nici o ofertă pentru procedura de atribuire prin concurs sau concurs cu precalificare, sau nici una din ofertele propuse nu a fost considerată admisibilă.

Procedura de dialog competitiv se desfășoară în doua etape.

În prima etapă operatorii economici interesați își depun oferta în vederea participării la procedura de atribuire. Fiecare operator economic depune oferta preliminară în vederea obținerii invitației de participare pentru derularea dialogului cu partenerul public. Operatorii economici care depun oferta vor dobândi calitatea de ofertant în cadrul procedurii de dialog competitiv. După ce a finalizat procesul de precalificare a ofertanților, Comisia de selectare a partenerului privat stabilește ofertanții calificați și îi invită pe aceștia la dialog. Etapa a doua reprezintă etapa de depunere și evaluare a ofertelor finale, în scopul atribuirii contractului de parteneriat public-privat.

Dialogul competitiv se inițiază prin transmiterea spre publicare a comunicatului informativ de inițiere la procedura de dialog competitiv prin care se solicită operatorilor economici interesați depunerea de oferte. Partenerul public este obligat să publice în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a Agenției Proprietății Publice comunicatul informativ de participare la dialogul competitiv.

CONDIȚII DE PARTICIPARE LA PROCEDURA DE PRESELECȚIE

În perioada cuprinsă între data publicării comunicatului informativ de participare și data-limită de depunere a ofertelor, partenerul public are obligația de a asigura oricărui operator economic posibilitatea de a obține informații complete cu privire la condițiile de participare la procedura de atribuire. Orice operator economic are dreptul de a-și depune oferta pentru a participa la procedura de dialog competitiv. Mai mulți operatori economici au dreptul de a se asocia cu scopul de a depune oferta sau oferta comună. Ofertantul are dreptul de a include în oferta tehnică posibilitatea de a subcontracta o parte din contractul respectiv, păstrându-și răspunderea pentru modul de îndeplinire a viitorului contract de parteneriat public-privat.

Pentru constatarea datelor de calificare în cadrul procedurilor de dialog competitiv, operatorul economic va prezenta informația care atestă:

- a) competența managerială, experiența, buna reputație, asigurarea cu personal calificat, dotarea tehnică, capacitatea financiară, alte capacități necesare executării calitative a contractului de parteneriat public-privat pe întreaga perioadă de valabilitate a acestuia;
- b) capacitatea, implicit certificatele care atestă că el nu se află în proces de lichidare sau de insolabilitate, că patrimoniul său nu este sechestrat, că activitatea sa de afaceri nu este suspendată;
- c) achitarea impozitelor și altor plăți obligatorii în conformitate cu legislația țării în care el este rezident;
- d) neaplicarea sancțiunilor administrative sau penale, pe parcursul ultimilor 3 ani, față de persoanele de conducere ale operatorului economic în legătură cu activitatea lor profesională sau cu prezentarea de date eronate în scopul încheierii contractului de parteneriat public-privat;
- e) componența fondatorilor și a persoanelor afiliate. La acestea se pot adăuga standarde de asigurare a calității și standarde de protecție a mediului.

Partenerul public va lua în considerare dreptul operatorului economic la protecția proprietății lui intelectuale și a secretului comercial. Atunci când selectează participanții, partenerul public are obligația de a aplica criterii obiective și nediscriminatorii, utilizând în acest scop numai cerințele minime de calificare precizate în documentația standard de precalificare la procedura de dialog competitiv.

Instrucțiunile către ofertanții la concursul de dialog competitiv și alte formulare necesare incluse în documentația standard de precalificare sunt prezentate în anexa nr.3 și 4.

EVALUAREA OFERTELOR

Comisia de selectare a partenerului privat are obligația de a verifica modul de îndeplinire a cerințelor de calificare de către fiecare ofertant în parte, stabilite

În documentația standard de precalificare. Comisa de selectare a partenerului privat are obligația de a analiza și de a verifica dacă fiecare ofertă preliminară descrie concret soluția pe care o propune pentru realizarea obiectului contractului, oferind în acest sens detalii și argumente de natură tehnică, și modul în care va realiza managementul de proiect pe parcursul implementării, în corelație cu contextul și aspectele descrise în cadrul documentației standard.

Pe parcursul analizării și verificării documentelor prezentate de ofertanți, Comisia de selectare a partenerului privat are dreptul de a solicita oricând clarificări sau completări ale documentelor prezentate de aceștia pentru demonstrarea îndeplinirii cerințelor de calificare. Ofertantul are obligația de a răspunde la solicitările de clarificări ale Comisiei de selectare a partenerului privat prezentând documente de calificare, în termenul prevăzut în respectiva solicitare.

Oferta va fi respinsă în următoarele cazuri:

- 1) nu îndeplinește cerințele minime de calificare stabilite prin documentația standard de precalificare;
- 2) nu a răspuns, sau nu a răspuns concludent, la solicitările de clarificări Comisiei de selectare a partenerului privat;
- 3) s-a constatat faptul că oferta preliminară:
 - a) nu prezintă o soluție ce are la bază necesitățile partenerului public sau aceasta nu este descrisă prin utilizarea unor repere tehnice concrete, respectiv nu realizează un comentariu asupra fiecărei activități, cu descrierea tehnică a elementelor componente, ce urmează a se realiza pe parcursul implementării obiectului contractului;
 - b) nu demonstrează înțelegerea contextului în care se încadrează obiectul contractului, respectiv nu realizează un comentariu asupra implicațiilor pe care le pot avea asupra soluției propuse, informațiile din diversele studii ce au fost incluse în oferta. De asemenea, nu propune măsuri relevante pentru managementul riscurilor ce pot afecta implementarea obiectului contractului și/sau nu descrie modul în care se corelează soluția propusă cu restul informațiilor ce i-au fost puse la dispoziție prin documentația standard de precalificare;
 - c) nu propune un program de execuție/prestare care să includă activitățile ce urmează a se realiza pe parcursul implementării obiectului contractului în corelație cu resursele umane și materiale alocate;
 - d) nu identifică punctele de reper aferente implementării soluției propuse, sau acestea sunt nesemnificative, ori nu sunt încadrate corect în timp, în raport cu succesiunea activităților prezentate.

DERULAREA DIALOGULUI COMPETITIV

După finalizarea procesului de calificare a ofertanților, Comisia de selectare a partenerului privat elaborează un proces-verbal cu privire la modul în care s-a desfășurat procesul de evaluare a ofertelor depuse.

Partenerul public are obligația de a informa toți ofertanții privind rezultatul precalificării. După finalizarea listei scurte, partenerul public are obligația de a transmite o invitație de participare la dialog tuturor ofertanților admiși. Invitația se transmite acestora în același timp. Este interzisă invitarea la dialog a unui ofertant care nu a depus oferta sau care nu a îndeplinit cerințele minime de precalificare. Invitația la dialog trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

- a) adresa la care va avea loc dialogul, precum și data și ora lansării acestuia;
- b) limba în care se va derula dialogul;
- c) conținutul principalelor elemente asupra cărora se realizează dialogul, pornind de la aspectele detaliate în cadrul ofertei preliminare și având la bază interesele obiective ale partenerului public.

Partenerul public derulează dialogul cu ofertanții admiși în lista scurtă, în cadrul unor întâlniri organizate separat cu fiecare dintre acestea. În cadrul acestui dialog se discută opțiunile referitoare la aspectele tehnice, volumul investițiilor și sursa acestora, modul de rezolvare a unor probleme legate de cadrul juridic, precum și orice alte elemente ale viitorului contract, astfel încât soluțiile identificate să corespundă necesităților obiective ale partenerului public.

În această etapă partenerul public culege informații necesare elaborării caietului de sarcini pe care nu a știut să îl definească la începutul procedurii, precum și informații legate de stabilirea clauzelor contractuale ce vor guverna îndeplinirea contractului.

La sfârșitul fiecărei întâlniri, Comisia de selectare a partenerului privat va consemna într-un proces-verbal problemele discutate și aspectele convenite în cadrul ședinței. Procesul-verbal va fi semnat de membrii Comisiei și participantul la dialog.

Pe durata dialogului, partenerul public are obligația de a asigura aplicarea principiului tratamentului egal față de toți participanții. În acest sens, partenerul public nu are dreptul de a furniza informații într-o manieră discriminatorie, care ar putea crea unuia/unora dintre participanți un avantaj suplimentar în raport cu ceilalți. Partenerul public are obligația de a nu dezvălui, fără acordul participantului în cauză, soluția propusă și alte informații confidențiale prezentate de acesta. Partenerul public derulează dialogul până când identifică soluția/soluțiile corespunzătoare necesităților sale obiective. Asta înseamnă că ofertanții pot fi invitați la mai multe întâlniri, până când partenerul public își clarifică opțiunile. Pentru fiecare întâlnire se va întocmi un proces-verbal distinct. În cazul în care această etapă a procedurii de dialog competitiv nu se poate finaliza prin identificarea unei soluții viabile, partenerul public are dreptul de a anula procedura de atribuire.

ÎNTOCMIREA DOCUMENTAȚIEI STANDARD FINALĂ ÎN BAZA SOLUȚIILOR IDENTIFICATE

Partenerul public transpune soluția identificată într-un document intitulat documentație standard finală, aceasta conținând aspectele tehnice, juridice și financiare care au fost stabilite în urma dialogului cu ofertanții, și care satisfac exigențele partenerului public în cazul contractului ce urmează a fi atribuit. Acest document reprezintă forma consolidată a tuturor îmbunătățirilor și completărilor aduse documentației standard în urma integrării informațiilor obținute pe parcursul derulării dialogului cu ofertanții admiși. Documentația standard finală se aprobă de către Comisie și se transmite ofertanților cu care a avut loc dialogul, odată cu invitațiile de depunere a ofertelor finale. Ofertele ce urmează a fi depuse se întocmesc în baza cerințelor din forma finală a documentației standard finală.

Este interzisă de a transmite invitația de depunere a ofertei finale unui ofertant care nu a participat la dialogul competitiv. Partenerul public are obligația de a transmite invitația de depunere a ofertei finale cu un număr suficient de zile înainte de data-limită de depunere a ofertelor, astfel încât fiecare participant selectat să beneficieze de o perioadă rezonabilă pentru elaborarea ofertei finale.

Perioada acordată pentru elaborarea ofertei finale nu trebuie să fie mai mică decât o perioadă minimă stabilită de comun acord cu participanții selectați pe parcursul derulării dialogului, dar nu mai mare de 60 de zile.

Invitația de depunere a ofertei finale trebuie să cuprindă cel puțin următoarele informații:

- a) referințe la comunicatul informativ cu privire la concursul cu precalificare (numărul și data Monitorului Oficial al Republicii Moldova) și obiectul contractului ce urmează a fi atribuit;
- b) data și ora-limită stabilite pentru depunerea ofertelor;
- c) adresa la care se transmit ofertele finale;
- d) limba în care trebuie elaborată oferta finală;
- h) adresa, data și ora deschiderii ofertelor finale;
- i) garanția pentru ofertă;
- j) rezultatele etapei de precalificare.

Pentru etapa a doua de participare la concurs taxa de participare nu se achită.

Solicitarea operatorilor economici a clarificărilor la documentația standard de la partenerul public, taxa de participare sunt similare condițiilor generale de aplicare a concursului de selectare a partenerului privat. Procedurile ulterioare de atribuire a contractului de parteneriat public-privat inclusiv condițiile pentru semnarea acestuia vor avea loc în condițiile de selectare a partenerului privat cu precalificare.

4.3. Monitorizarea, controlul și evidența parteneriatului public-privat

4.3.1. Monitorizarea și evaluarea parteneriatelor public-private

Monitorizarea și evaluarea parteneriatelor publice private la nivel național se realizează de către Agenția Proprietății Publice.

Proiectele de parteneriat public-privat inițiate de autoritățile administrației publice locale se monitorizează de către autoritatea executivă a administrației publice locale din raza unității administrativ-teritoriale respective.

Setul de documente aferente proiectului de parteneriat public-privat, din faza de inițiere și pe tot parcursul implementării proiectului, constituie dosarul proiectului de parteneriat public-privat. Acumularea informației la dosar este obligația partenerului public. Dosarul proiectului de parteneriat public-privat urmează să conțină următoarele acte: (1) studiul de fezabilitate; (2) actul care face dovada inițierii proiectului de parteneriat public-privat; (3) comunicatele informative pentru fiecare etapă de desfășurare a concursului; (4) documentația de concurs; (5) procesele-verbale ale ședințelor Comisiei de selectare a partenerului privat; (6) formularele de ofertă depuse în cadrul procedurii de selectare a partenerului privat; (7) raporturile de evaluare la fiecare etapă de desfășurare a concursului; (8) dovada comunicărilor privind rezultatul procedurilor de atribuire a contractelor de parteneriat public-privat; (9) contractul de parteneriat public semnat; (10) contestațiile formulate în cadrul procedurii de selectare a partenerului privat, dacă este cazul; (11) alte documente sau acte aferente proiectului de parteneriat public-privat.

Dosarul proiectului de parteneriat public-privat se păstrează în arhiva partenerului public pentru o perioadă nelimitată.

Asigurarea monitorizării și controlului realizării proiectelor locale de parteneriat public-privat ține de competența nemijlocită a primarului sau a președintelui raionului din raza teritorială respectivă.

4.3.2. Controlul realizării parteneriatului public-privat

Prin control se înțelege o analiză permanentă sau periodică a unei activități, a unei situații etc. pentru a urmări mersul ei și pentru a lua măsuri de îmbunătățire. Legalitatea constituirii parteneriatului public privat de interes național sau lo-

cal poate fi supus controlului de legalitate pe calea contenciosului administrativ. Contractul de parteneriat public privat nu se supune controlului de oportunitate.

Conform art. 22 alin.(2) din Legea cu privire la parteneriatul-public privat nr. 179/2008, partenerul privat este obligat să asigure partenerului public accesul liber la obiectul parteneriatului public-privat, precum și la toate informațiile și documentele aferente realizării parteneriatului public-privat, iar conform alin. (4) controlul realizării parteneriatului public-privat îl poate exercita și organele de control/audit control (de mediu, calitate în construcții etc.) ale statului în conformitate cu legislația în vigoare. De asemenea, activitatea parteneriatului public-privat poate fi supusă controlului din partea Curții de Conturi.

Încălcarea clauzelor contractuale și orice alte abateri identificate prin control se înlătură imediat sau în termenul convenit prin acord scris încheiat între partenerul public și partenerul privat.

Partenerul privat este obligat să prezinte, la cerere, informația despre realizarea parteneriatului public-privat, precum și despre sarcinile și competențele sale, despre drepturile și obligațiile consumatorilor și ale clienților săi, cu excepția informațiilor oficiale cu accesibilitate limitată, a informațiilor cu caracter personal și a informațiilor ce constituie secret de stat ori secret comercial. Partenerul public nu are dreptul să divulge informația confidențială despre partenerul privat. Tipul și caracterul unei astfel de informații se stabilesc de părți.

Partenerul privat este responsabil de executarea obligațiilor asumate în cadrul parteneriatului public-privat. În cazul în care parteneriatul public-privat are la bază construcția sau reconstrucția elementelor infrastructurii și/sau a obiectelor ce asigură prestarea serviciilor de utilitate publică, partenerul privat este responsabil de calitatea construcției sau a reconstrucției obiectului parteneriatului public-privat, inclusiv de respectarea cerințelor față de documentația de proiect, documentația tehnică și de reglementare tehnică. În cazul în care una dintre părți nu respectă obligațiile asumate sau în cazul incapacității ei de a îndeplini aceste obligații, cealaltă parte este îndreptățită să ceară rezilierea contractului, cu respectarea unui termen de preaviz de cel puțin 3 luni.

Părțile poartă răspundere pentru modificarea unilaterală a condițiilor de executare a contractului de parteneriat public-privat. Dacă, prin modificarea condițiilor de realizare a parteneriatului public-privat, s-au adus prejudicii unuia dintre parteneri, partea vinovată va fi obligată să repare aceste prejudicii.

Partenerul public efectuează controlul anual asupra modului de realizare a parteneriatului public-privat, inclusiv prin desemnarea unui auditor independent.

4.3.3. Evidența parteneriatelor public-private

Art. 32 din Legea cu privire la parteneriatul-public privat nr. 179/2008 prevede că pentru asigurarea evidenței bunurilor proprietate publică, lucrărilor și servi-

ilor în a căror bază s-au instituit parteneriate public-private, copiile contractelor încheiate cu partenerii privați se transmit Agenției Proprietății Publice pentru a fi înscrise în Registrul patrimoniului public, în modul stabilit de Guvern. În Registrul patrimoniului public se includ date despre obiectul contractului și durata realizării lui, despre termenele de efectuare a investițiilor și de plată a redevenței, despre obligațiile de mediu, alte informații ce țin de realizarea parteneriatului public-privat.

Furnizori ai datelor necesare pentru includerea în registru sunt autoritățile administrației publice centrale și locale în cadrul cărora sunt încheiate contracte de parteneriat public-privat și, care, conform legii se fac responsabile de corectitudinea și autenticitatea datelor furnizate.

Agencia Proprietății Publice poate solicita de la organele competente informații necesare privind mersul realizării, rezultatele obținute, deficiențele și barierele din calea realizării eficiente a parteneriatelor public-private. Agenția Proprietății Publice, în baza informațiilor obținute prezintă Guvernului rapoarte anuale, publică analize statistice privind proiectele de parteneriat public-privat.

4.4. Garanțiile, riscurile și modul de soluționare a litigiilor

4.4.1. Garanțiile partenerului privat

Art. 33 din Legea cu privire la parteneriatul-public privat nr. 179/2008 prevede că dacă în perioada de acțiune a contractului de parteneriat public-privat se adoptă acte legislative și/sau normative care înrăutățesc situația partenerului privat astfel încât acesta rămâne lipsit de ceea ce era în drept să obțină prin încheierea contractului, cu excepția modificării reglementărilor tehnice sau actele normative ce reglementează raporturile de protecție a resurselor subsolului, a mediului și a sănătății populației, părțile pot modifica condițiile contractului pentru asigurarea intereselor patrimoniale ale partenerului privat existente la data încheierii contractului.

GARANȚIILE PENTRU PARTENERUL PUBLIC

Conform art. 34 din Legea cu privire la parteneriatul-public privat nr. 179/2008 în cazurile expres prevăzute de lege sau de contract, partenerul privat este obligat se depună garanție pentru folosirea obiectului parteneriatului public-privat. Forma, valoarea și modul de gestiune a garanției se stabilesc de părți. Partenerul privat este obligat să depună garanție față de partenerul public în termen de 90 de zile de la data semnării contractului de parteneriat public-privat. Până la realizarea integrală a contractului de parteneriat public-privat, partenerul privat

nu este în drept să înstrăineze, să pună în gaj ori să dispună în orice alt mod de obiectul parteneriatului public-privat fără acordul partenerului public.

4.4.2. Riscurile și repartizarea lor

În procesul efectuării studiului de fezabilitate, conform art. 35 alin. (1) din Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179/2008, partenerul public este obligat să identifice riscurile aferente realizării parteneriatului public-privat. Principalele tipuri de riscuri și modalitatea distribuirii lor se aprobă de Ministerul Economiei.

În toate cazurile, partenerul privat, indiferent de forma parteneriatului public-privat, este obligat să suporte cel puțin o parte din riscul comercial. În cazul în care partenerul privat refuză preluarea a cel puțin unei părți din riscul comercial, indiferent de natura acestuia sau de prevederile oricărei alte legi sau act normativ, raportul nu va fi considerat drept parteneriat public-privat.

4.4.3. Modul de soluționare a litigiilor

Neîndeplinirea de către unul dintre parteneri a obligațiilor în conformitate cu prevederile contractului de parteneriat public-privat poate duce la apariția unor conflicte, litigii care se răsfrâng negativ asupra realizării parteneriatului.

Litigiile apărute în cadrul parteneriatului public-privat se soluționează pe cale amiabilă, prin rezultat pozitiv litigiul poate fi soluționat în instanță de arbitraj sau de instanța de judecată. Modalitatea soluționării litigiilor apărute dintre partenerul public și partenerul privat se determină prin contract.

În cazul în care în contractul de parteneriat public-privat sunt foarte clar stabilite drepturile și obligațiile partenerilor și partenerii le respectă, atunci și litigiile pot fi soluționate mai ușor și pe cale amiabilă.

Soluționarea litigiilor pe cale amiabilă reprezintă o formă de soluționare a conflictului dintre părți cu ajutorul unei terțe persoane aptă să faciliteze negocierile dintre ele și să le acorde asistență în soluționarea conflictului prin obținerea unei soluții reciproc acceptabile, eficiente și durabile. Părțile parteneriatului public-privat vor depune toate eforturile ca orice litigiu apărut între ele să fie soluționat pe cale amiabilă. De asemenea, părțile pot utiliza medierea în scopul soluționării unui litigiu apărut.

În cazul în care contractul nu stabilește modalitatea de soluționare a litigiilor acestea se soluționează de instanța de judecată dacă părțile nu convin altfel. Astfel, în dependență de proiectul de parteneriat public-privat și de autoritatea publică implicată în parteneriatul public-privat litigiul poate fi examinat de judecătoriile raionale sau de sector, Curțile de Apel sau chiar și Curtea Supremă de Justiție.

Proiecte de parteneriat public-privat în Republica Moldova

Capitolul

V

5.1. Proiecte de parteneriat public-privat la nivel central/național

În perioada anilor 2011-2012 au fost inițiate mai multe parteneriate public private de nivel național:

Parteneriat public-privat pentru prestarea unor servicii de sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 1116 din 06.12.2010 - Se propun parteneriatului public-privat serviciile de radiologie și diagnosticare imagistică, inclusiv încăperile destinate pentru prestarea acestora, din cadrul Instituției medico-sanitare publice Spitalul Clinic Republican, str. Nicolae Testemițanu 29, mun. Chișinău [17].

Parteneriat public-privat în scopul alimentării cu apă a unor localități din regiunile de dezvoltare Nord și Centru ale Republicii Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 400 din 08.06.2011 - Se propune ca obiectiv de bază pentru proiectul de parteneriat public-privat apeductul „Soroca-Bălți”, în scopul menținerii, modernizării și extinderii prin ramificații a acestuia și a operării sistemelor de captare, tratare, transport și distribuție a apei potabile, ca și a celor de colectare și tratare a apei reziduale în mun. Bălți, precum și în localitățile din raioanele Soroca, Drochia, Florești, Rîșcani, Sîngerei și Telenești [15].

Parteneriat public-privat pentru construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 91 din 13.02.2012 - Se modifică destinația terenului din str. Vasile Lupu, 61/1, mun. Chișinău, din teren proprietate publică a statului, destinat necesităților de apărare, în teren pentru construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală [18].

Servicii de dializă pentru parteneriatul public-privat, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 424 din 18.06.2012, Monitorul Oficial nr.126-129/462 din 22.06.2012 - Se propun parteneriatului public-privat serviciile de dializă în scopul eficientizării și sporirii calității a serviciilor de dializă [14].

Parteneriat public-privat pentru prestarea serviciilor de radioterapie, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 428 din 18.06.2012 - Se propune pentru proiectul de parteneriat public-privat serviciile de radioterapie în domeniul oncologiei, inclusiv încăperile destinate pentru prestarea acestora, din cadrul Instituției medico-sanitare publice Institutul Oncologic, str. Nicolae Testemițanu, nr.30, mun. Chișinău [19].

Inițierea proiectului de parteneriat public-privat pentru concesiunea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău”, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 438 din 19.06.2012 - Se propune Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” drept obiect pentru proiectul de parteneriat public-privat, prin concesiunea acestuia, având ca obiectiv general dezvoltarea continuă a infrastructurii și a calității serviciilor prestate [16].

Renovarea unor cămine ale Universității de Stat din Moldova, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 472 din 02.07.2012 - Renovarea căminelor Universității de Stat din Moldova, amplasate pe str. Tighina nr. 2, mun. Chișinău [20].

Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la **aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat** nr. 419 din 18.06.2012, Monitorul Oficial nr.126-129/457 din 22.06.2012 [13].

5.2. Proiecte de parteneriat public-privat la nivel local

În perioada anilor 2011-2012 au fost inițiate mai multe parteneriate public private de nivel local, printre care menționăm:

- 1) **Parteneriat public-privat „Cartier Locativ în complex cu bunuri de menire socială și infrastructură amplasat între str. N. Iorga și drumul republican R14 din or. Bălți”**, aprobat prin decizia consiliului municipal Bălți nr. 3/67 din 31/03/2010. Obiectivul proiectului constă în construirea de către partenerul privat a 42 de case locative cu multe nivele, a 2 școli, a 6 grădinițe, a unui bloc administrative de menire socială al cartierului, a unui bloc-policlinică, a suprafețelor sub teren de joc pentru copii, a suprafețelor sub teren de odihnă pentru maturi, a 2 stadioane, s.a. pe o suprafață de 40ha oferită de primăria or. Bălți. În urma tenderului organizat la 09 iulie 2010, a fost desemnat partenerul privat, SC „Direcția specializată în reconstrucții” SRL. Contractul a fost semnat la data de 19 octombrie 2010 și urmează a fi realizat conform clauzelor contractuale.

- 2) **Parteneriat public-privat „Centrul de Tomografie Computerizata”** în IMSP Spitalul Raional Orhei, aprobat prin decizia consiliului raional Orhei nr. 027-d din 14/04/2011 – Se prevede finanțarea și furnizarea echipamentelor medicale de radiologie și diagnostic imagistic, care va include un aparat de Tomografie Computerizată și un mamograf și un ortopantograf; finanțarea/proiectarea/construirea și/sau modernizarea Centrului de Tomografie Computerizată pentru a găzdui echipamentele și prestarea serviciilor de radiologie și diagnostic imagistic; asigurarea cu personalul necesar și operarea proiectului de prestare a serviciilor de radiologie și diagnostic imagistic; personalul medical corespunzător, inclusiv a unui personal radiolog care să raporteze cu privire la toate procedurile de diagnosticare aplicate.
- 3) **Parteneriat public-privat „Finisarea obiectului nefinalizat a Spitalului Clinic mun. Bălți din str. Decebal, 101 cu scopul amplasării centrului *perinatologic și modernizarea, amenajarea regiunii centrale municipiului cu construirea obiectelor pe str. Șt. cel Mare, 29*”,** aprobat prin Decizia Consiliul municipal Bălți nr. 8/49 din 24.11.2011
- 4) **Parteneriat public-privat pentru construcția complexului locativ de menire socială pentru specialiștii din cadrul instituțiilor bugetare a căror fondator este Consiliul raional Ialoveni,** aprobat prin Decizia Consiliului Raional Ialoveni nr. 05-25 din 15 decembrie 2011
- 5) **Parteneriat public-privat cu privire la serviciile de diagnosticare și consultanță în cadrul Centrului de Sănătate Căzănești, raionul Telenești,** aprobat prin decizia Consiliului raional Telenești nr. 8/14 din 05.12.2011– **Se propun parteneriatului public-privat** serviciile de diagnosticare și consultanță prin ultrasonografie (USG), inclusiv încăperi destinate pentru prestarea acestor servicii, din cadrul Instituției medico-sanitare publice CS Căzănești, din satul Căzănești.

Bibliografie selectivă

1. Barbu Mihai. Parteneriatul public-privat. SNSPA. București, 2006
2. Codul Civil al Republicii Moldova nr. 1107-XV din 06.06.2002. Monitorul Oficial al R. Moldova nr.82-86/661 din 22.06.2002
3. Costachi Jana. Parteneriat public-privat în prestarea serviciilor publice, București, 2006
4. Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2004/17/CE din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale
5. Directiva Parlamentului European și a Consiliului nr. 2004/18/CE din 31 martie 2004 cu privire la coordonarea procedurilor pentru acordarea contractelor de executare a lucrărilor, contractelor de aprovizionare publică și a contractelor de prestare a serviciilor publice
6. Frank Heico. Recomandările finale vizând cadrul PPP în Moldova: de politici, legal, instituțional și de reglementare. Chișinău: decembrie, 2007
7. Giurgiu Liviu, Segărceanu Aurel, Zaharie Cristian. Drept administrativ, ediția a 3-a, București: editura Sylvi, 2002
8. Green Paper on Public-Private Partnerships and Community Law on Public Contracts and Concessions. COM (2004) 327 final. Brussels 30.04.2004.
9. Grupul pentru parteneriat public-privat, <http://www.parteneriatpublicprivat.com/index.php>
10. Guidelines for Successful Public private partnership, Bruxelles: European Commission. Directorate General Regional Policy, 2003
11. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la Consiliului Național pentru parteneriatul public-privat nr. 245 din 19.04.2012, Monitorul Oficial nr.82-84/281 din 27.04.2012
12. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea efectivului-limită și Regulamentului Agenției Proprietății Publice subordonată Ministerului Economiei nr. 1008 din 10.09.2007, Monitorul Oficial nr.146-148/1049 14.09.2007
13. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea listei bunurilor proprietate a statului și a listei lucrărilor și serviciilor de interes public național propuse parteneriatului public-privat nr. 419 din 18.06.2012, Monitorul Oficial nr.126-129/457 din 22.06.2012
14. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la aprobarea serviciilor de dializă pentru parteneriatul public-privat nr. 424 din 18.06.2012, Monitorul Oficial nr.126-129/462 din 22.06.2012
15. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la inițierea proiectului de parteneriat public-privat în scopul alimentării cu apă a unor localități din regiunile de dezvoltare Nord și Centru ale Republicii Moldova nr. 400 din 08.06.2011, Monitorul Oficial nr.96-98/460 din 10.06.2011
16. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la inițierea proiectului de parteneriat public-privat pentru concesionarea Î.S. „Aeroportul Internațional Chișinău” nr. 438 din 19.06.2012, Monitorul Oficial nr.126-129/466 din 22.06.2012

17. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat pentru prestarea unor servicii de sănătate nr. 1116 din 06.12.2010, Monitorul Oficial nr.241-246/1231 din 10.12.2010
18. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat pentru construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală nr. 91 din 13.02.2012, Monitorul Oficial nr.34-37/116 din 17.02.2012
19. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat pentru prestarea serviciilor de radioterapie nr. 428 din 18.06.2012, Monitorul Oficial nr.126-129/465 din 22.06.2012
20. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la parteneriatul public-privat pentru renovarea unor cămine ale Universității de Stat din Moldova nr. 472 din 02.07.2012, Monitorul Oficial nr.135-141/518 din 06.07.2012
21. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova cu privire la reglementarea activității Ministerului Finanțelor nr. 1265 din 14.11.2008, Monitorul Oficial nr.208-209/1278 din 21.11.2008
22. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea Ministerului Economiei, structurii și efectivului-limită ale aparatului central al acestuia nr. 690 din 13.11.2009, Monitorul Oficial nr.166-168/768 din 20.11.2009
23. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului cu privire la concesionarea serviciilor publice de gospodărie comunală nr.1006 din 13 septembrie 2004, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.171-174/1183 din 17.09.2004
24. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476 din 04.07.2012, Monitorul Oficial nr.143-148/530 din 13.07.2012
25. Lambru Mihaela, Margineanu Ioan. Parteneriat public-privat în furnizarea serviciilor sociale, București, 2004
26. Mocanu Victor. Descentralizarea serviciilor publice locale. Concepte și practici, Chișinău: editura Tish, 2001
27. Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr. 845-XII din 03.01.1992, Monitor nr.2/33 din 1994
28. Legea cu privire la concesiuni nr. 534-XIII din 13.07.1995, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.67/752 din 30.11.1995
29. Legea cu privire la dezvoltarea regională în Republica Moldova nr. 438-XVI din 28.12.2006, Monitorul Oficial nr.21-24/68 din 16.02.2007
30. Legea cu privire la franchising nr.1335-XIII din 01.10.1997, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.82-83/669 din 11.12.1997
31. Legea cu privire la investițiile în activitatea de întreprinzător nr. 81-XV din 18.03.2004, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.64-66/344 din 23.04.2004
32. Legea cu privire la leasing nr. 59-XVI din 28.04.2005, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.92-94/429 din 08.07.2005
33. Legea cu privire la mediere nr.134-XVI din 14.06.2007, Monitorul Oficial nr.188-191/730 din 07.12.2007
34. Legea cu privire la parcurile industriale nr. 182 din 15.07.2010, Monitorul Oficial nr.155-158/561 din 03.09.2010

35. Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179-XVI din 10.07.2008, Monitorul Oficial nr.165-166/605 din 02.09.2008
36. Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale nr. 523-XIV din 16.07.1999, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.124-125/611 din 11.11.1999
37. Legea cu privire la societățile cu răspundere limitată nr. 135-XVI din 14.06.2007, Monitorul Oficial nr.127-130/548 din 17.08.2007
38. Legea cu privire la societățile pe acțiuni nr. 1134-XIII din 02.04.1997.Republicat: Monitorul Oficial nr.1-4/1 din 01.01.2008
39. Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, Monitorul Oficial nr.193-197/663 din 14.09.2012 (în vigoare din 14.03.2013)
40. Legea insolabilității nr. 632-XV din 14.11.2001, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.139-140/1082 din 15.11.2001
41. Legea privind achizițiile publice nr. 96-XVI din 13.04.2007, Monitorul Oficial nr.127-130/548 din 17.08.2007
42. Legea privind administrarea și deetimizarea proprietății publice nr.121-XVI din 04.05.2007, Monitorul Oficial nr.90-93/401 din 29.06.2007
43. Legea privind administrația publică locală, nr. 436-XVI din 28.12.2006, Monitorul Oficial nr.32-35/116 din 09.03.2007
44. Legea privind descentralizarea administrativă nr. 435-XVI din 28.12.2006, Monitorul Oficial nr.29-31/91 din 02.03.2007
45. Legea privind finanțele publice locale nr. 397-XV din 16.10.2003, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.248-253/996 din 19.12.2003
46. Legea serviciilor publice de gospodărie comunală, nr.1402-XV din 24.10.2002, Monitorul Oficial al R. Moldova nr.14-17/49 din 07.02.2003
47. Nemec Juraj. Parteneriatul public-privat. Manual de autoinstruire. Chișinău, 2008
48. Parteneriatul public-privat. Soluție pentru un mai bun management al comunităților locale din România. București: Institutul pentru Politici Publice, aprilie 2004
49. Prioritățile de politici pentru promovarea Parteneriatului public-privat în sectorul transporturilor, energiei, apei și managementului deșeurilor pentru 2010-2013. Chișinău: Expert Grup, 2010
50. Radu Liviu. Parteneriatul public-privat în administrația publică, Revista Transilvană de Științe Administrative, 1(10), 2004
51. Tetrova Libena. „Finanțe - Provocările viitorului”. Revista Catedrei de Finanțe în cadrul Facultății de Economie și Administrarea Afacerilor a Universității din Craiova, Anul VI, Nr. 6/2007
52. Vaculovschi Dorin, Secrieru Angela, Rusu Vlad. Cursul de instruire a reprezentanților autorităților publice locale în dezvoltarea parteneriatului public-privat. MEC-PNUD-ARIA
53. Vasile Ana. Prestarea serviciilor publice prin agenți privați, București: All Beck, 2003

Definiții²

- **caiet de sarcini** – documentație scrisă, obținută în urma dialogului cu ofertanți admiși, care detaliază condițiile tehnice aferente bunurilor/serviciilor/lucrărilor care răspund necesităților partenerului public în raport cu obiectul contractului ce urmează a fi atribuit;
- **comunicatul informativ** – document formal publicat de partenerul public în vederea demarării procedurii de realizare a unui proiect de parteneriat public-privat, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat;
- **comunicatul informativ de inițiere a concursului cu precalificare** – document formal publicat de partenerul public în vederea demarării concursului de selectare a partenerului privat cu precalificare, în conformitate cu prevederile Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat;
- **comunicatul informativ privind dialogul competitiv** – document formal publicat de partenerul public în scopul demarării procedurii de dialog competitiv în cadrul concursului de selectare a partenerului privat;
- **concurs de selectare a partenerului privat** – procedură, desfășurată într-o etapă, în cadrul căreia Comisia selectează partenerul privat, conform cerințelor și condițiilor specificate în comunicatul informativ;
- **concurs de selectare a partenerului privat cu precalificare** – procedură desfășurată în două etape, când în prima etapă de precalificare se efectuează preselecția ofertanților în baza criteriilor de calificare și selecție indicate în comunicatul informativ;
- **confidențialitate** – păstrarea în secret a informației din cadrul documentelor de proiect capabile să faciliteze unu sau mai mulți participanți la concursul de atribuire a contractului și ulterior a negocierii acestuia;
- **criterii de precalificare** – criterii prevăzute în documentele de precalificare în baza cărora se realizează calificarea ofertanților și ierarhizarea acestora, în funcție de potențialul tehnic, financiar și organizatoric al fiecăruia;
- **dialog competitiv** – procedură de atribuire a unui contract de parteneriat public-privat care se aplică contractelor de complexitate deosebită, organizată în două etape distincte: în prima etapă se desfășoară procedura de calificare și participă un număr nelimitat de operatori economici interesați, care prezintă oferte. La această etapă, se colectează informațiile necesare elaborării soluției necesare partenerului public și se derulează dialogul propriu zis cu operatorii economici calificați. A doua etapă presupune depunerea de oferte finale și evaluarea prețurilor;
- **documentația standard de precalificare** – documentație scrisă care cuprinde toate informațiile legate de obiectul contractului de parteneriat public-privat și de modul de derulare a procedurii de dialog competitiv, inclusiv instrucțiuni pentru ofertanți, condiții de contractare și documentația descriptivă;

² Legea cu privire la parteneriatul public-privat nr. 179-XVI din 10.07.2008; Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru aprobarea Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat nr. 476 din 04.07.2012

- **documentație de standard finală** – documentație finală obținută în urma dialogului cu ofertanți admiși, ce cuprinde toate informațiile legate de obiectul contractului de parteneriat public-privat, fiind formată din caietul de sarcini și clauzele contractuale stabilite în procesul de dialog, în baza cărora urmează a se depune oferta finală;
- **documentație standard** – documentație ce cuprinde toate informațiile legate de obiectul contractului de parteneriat public-privat și de procedura de atribuire a acesteia, inclusiv caietul de sarcini prin care se detaliază condițiile tehnice aferente bunurilor/serviciilor/lucrărilor care răspund necesităților partenerului public în raport cu obiectul contractului de parteneriat public-privat ce urmează a fi încheiat;
- **dosarul proiectului de parteneriat public-privat** – set de documente aferente proiectului de parteneriat public-privat din faza de inițiere și pe tot parcursul implementării proiectului;
- **interes public** – orice beneficiu ale cărui formă și valoare se determină prin decizie a partenerului public, obținut în folosul partenerului public, al persoanelor care locuiesc și/sau activează pe teritoriul Republicii Moldova;
- **obiect al parteneriatului public-privat** – bunuri proprietate a statului sau a unității administrativ-teritoriale, inclusiv bunuri ale unității teritoriale autonome Găgăuzia, lucrările și serviciile publice de interes național și local care se propun pentru parteneriatul public-privat;
- **obiectivele proiectelor de parteneriat public-privat** – sarcini generale și specifice care urmează a fi realizate în cadrul parteneriatului public-privat;
- **oferta la precalificare** – documente prin care un participant la precalificare își demonstrează situația personală, capacitatea de exercitare a activității profesionale, situația economică și financiară, capacitatea tehnică și profesională, în vederea obținerii invitației de participare pentru depunerea ulterioară a ofertei;
- **ofertant** – persoană juridică de drept privat sau persoană fizică și/sau asociație a acestora care înaintează ofertă în vederea stabilirii unui parteneriat public-privat;
- **ofertă** – propunere scrisă înaintată de ofertant partenerului public în vederea inițierii sau stabilirii unui parteneriat public-privat / act juridic prin care operatorul economic își manifestă voința de a se angaja din punct de vedere juridic într-un contract de parteneriat public-privat.
- **ofertă finală** – act juridic prin care operatorul economic participant la procedura de dialog competitiv sau concurs cu precalificare admis în prima fază a procedurii de concurs cu precalificare sau dialog competitiv își manifestă voința de a se angaja din punct de vedere juridic într-un contract de parteneriat public-privat; oferta finală cuprinde oferta financiară și oferta tehnică și se depune în etapa a doua a procedurii de concurs cu precalificare sau dialog competitiv, în baza condițiilor descrise în documentația de atribuire;
- **ofertă financiară** – document al ofertei ce cuprinde informațiile cu privire la preț, tarif, alte condiții financiare și comerciale corespunzătoare satisfacerii cerințelor solicitate prin documentația de atribuire;
- **ofertă preliminară** – document prin care operatorul economic demonstrează în cadrul primei etape a procedurii faptul că înțelege contextul în care se încadrează obiectul contractului ce rezultă în urma derulării procedurii de dialog competitiv și, de asemenea, propune soluții preliminare (generale) care răspund necesităților și

constrângerilor autorității contractante, așa cum au fost acestea prezentate prin documentația standard de precalificare;

- **ofertă tehnică** – document al ofertei elaborată în baza cerințelor din caietul de sarcini sau, după caz, din documentația descriptivă stabilite de partenerul public;
- **operator economic** – persoană fizică sau persoană juridică de drept privat, sau asociere de persoane fizice și/sau persoane juridice, constituite în conformitate cu prevederile legale;
- **partener privat** – persoană juridică de drept privat sau persoană fizică și/sau asociație a acestora, care a devenit, în condițiile legii, parte într-un parteneriat public-privat / operator economic cu care a fost semnat contractul de parteneriat public-privat;
- **partener public** – persoană juridică de drept public sau asociație a acestei persoane care stabilește un raport de parteneriat public-privat;
- **parteneriat public-privat** – contract de lungă durată, încheiat între partenerul public și partenerul privat pentru desfășurarea activităților de interes public, fondat pe capacitățile fiecărui partener de a repartiza corespunzător resursele, riscurile și beneficiile;
- **participant la precalificare** – oricare operator economic care a depus oferta în cazul primei etape a unei proceduri de concurs cu precalificare sau dialog competitiv;
- **procedură de atribuire** – etape ce trebuie parcurse de partenerul public și de către ofertanți pentru ca acordul părților privind angajarea în contractul de parteneriat public-privat să fie considerat valabil;
- **proiect de parteneriat public-privat** – ansamblu de activități care se realizează în întregime sau parțial cu resurse financiare proprii sau atrase de către investitor, în baza unui model de parteneriat public-privat în urma căruia va rezulta un bun sau un serviciu public de interes național sau local;
- **studiu de fezabilitate** – analiza viabilității unui proiect de parteneriat public-privat care conține principalele caracteristici ale obiectului de parteneriat public-privat, în baza unei analize tehnice, economice și financiare a investiției planificate.

Anexe

Anexa nr. 1

CONȚINUTUL-CADRU AL STUDIULUI DE FEZABILITATE³

I. Date generale:

- 1) scopul și obiectivele studiului de fezabilitate;
- 2) date despre partenerul public;
- 3) date despre persoana fizică/juridică care elaborează studiul de fezabilitate.

II. Descrierea cadrului general de realizare a proiectului de parteneriat public-privat:

- 1) denumirea proiectului de parteneriat public-privat;
- 2) scurtă prezentare privind situația existentă, cu elucidarea deficiențelor majore ale situației actuale din care să rezulte necesitatea investiției, cu includerea, după caz, a tabelelor, hărților grafice, planșelor desenate, fotografiilor etc., care să explice situația existentă și necesitatea investiției;
- 3) oportunitatea promovării proiectului de parteneriat public-privat cu justificarea tehnică și economică care demonstrează necesitatea și oportunitatea proiectului de parteneriat public-privat;
- 4) încadrarea obiectivului în politicile de investiții generale, sectoriale sau regionale pe termen mediu și scurt;
- 5) beneficiarii proiectului de parteneriat public-privat;
- 6) cadrul normativ care reglementează domeniul.

III. Caracteristicile principale ale proiectului de parteneriat public-privat:

- 1) obiectivele proiectului de parteneriat public-privat;
- 2) rezultatele atinse prin realizarea proiectului de parteneriat public-privat;
- 3) activități pentru implementarea proiectului de parteneriat public-privat;
- 4) investițiile necesare pentru realizarea proiectului de parteneriat public-privat.
- 5) forma și modalitatea de realizare a proiectului de parteneriatul public-privat;
- 6) scenariile tehnico-economice de realizare a obiectivelor proiectului de parteneriat public-privat;
- 7) procedurile organizaționale și de implementare a proiectului de parteneriat public-privat;
- 8) programul de implementare a proiectului de parteneriat public-privat;
- 9) estimarea de costuri pentru fiecare element și componentă din cadrul proiectului de parteneriat public-privat;
- 10) date privind terenul pe care urmează să se amplaseze obiectul, statutul juridic al terenului, modalitatea/forma contractuală prin care urmează să fie transmis partenerului privat; suprafața estimată a terenului;
- 11) justificarea termenului proiectului de parteneriat public-privat și condițiile de pre-dare a obiectului sau serviciului după perioada de finalizare a contractului;
- 12) alte elemente necesare demonstrării securității și viabilității proiectului.

IV. Identificarea și analiza opțiunilor de partajare a riscurilor după capacitatea de administrare a acestora:

- 1) riscul politic;
- 2) riscul legislativ;
- 3) riscul financiar și economic;
- 4) riscul de executare;
- 5) riscul de mediu etc.

V. Factorii care asigură durabilitatea proiectului de parteneriat public-privat:

- 1) principalii indicatori tehnico-economici ai investiției (valoarea totală a investiției; eşalonarea investiției; identificarea investiției și definirea obiectivelor, inclusiv specificarea perioadei de referință);
- 2) sursele de finanțare a investiției (fonduri proprii; credite bancare; fonduri de la bugetul de stat/bugetul local; credite externe garantate sau contractate de stat; fonduri externe nerambursabile; alte surse legal constituite);
- 3) analiza financiară, inclusiv calcularea indicatorilor de performanță financiară: rata internă de rentabilitate și raportul cost-beneficiu;
- 4) analiza economică, inclusiv calcularea indicatorilor de performanță economică: grafice de implementare a proiectului folosind modelul GANTT, PERT, SWOT etc.;
- 5) estimări privind forța de muncă ocupată prin realizarea proiectului de parteneriat public-privat, după caz;
- 6) impactul asupra mediului și soluții de atenuare a acestuia inclusiv costurile aferente.

VI. Concluzii.

Anexa nr. 2

STRUCTURA-CADRU A CONTRACTULUI DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT⁴

Contractul de parteneriat public-privat urmează să cuprindă secțiuni cu următoarele informații:

Capitolul I. Condiții generale:

- 1) date despre părțile semnatare;
- 2) scopul contractului;
- 3) forma și modalitatea de realizare a contractului;
- 4) obiectul parteneriatului public-privat (caracteristica tehnico-economică);
- 5) drepturi de proprietate;
- 6) confidențialitate;
- 7) condiții de asigurare;
- 8) forța majoră;
- 9) autorizații și aprobări.

Capitolul II. Durata contractului:

- 1) stabilirea duratei determinate de derulare a parteneriatului public-privat;
- 2) etapele de realizare a parteneriatului public-privat;
- 3) termenul de dare în exploatare a obiectului parteneriatului public-privat, după caz;
- 4) durata de implementare a proiectului;
- 5) durata maximă de construcție sau modernizare, după caz;
- 6) exploatarea și deservirea tehnică, după caz;
- 7) modalitatea și procedura de restituire a obiectului parteneriatului public-privat la momentul expirării termenului parteneriatului public-privat.

Capitolul III. Angajamente financiare și tehnice:

- 1) obligația partenerului public privind cofinanțarea obiectului parteneriatului public-privat, după caz;
- 2) obligația partenerului privat privind crearea și/sau reconstrucția obiectului parteneriatului public-privat;
- 3) obligația partenerului privind efectuarea reparației obiectului parteneriatului public-privat în cazul în care acest fapt a fost inclus în lista cerințelor partenerului public sau a fost asumat de partenerul privat la etapa desfășurării concursului de selectare a partenerului privat;
- 4) obligația partenerului privat cu privire la păstrarea, în conformitate cu legislația, a facilităților pentru unele categorii ale populației;
- 5) modalități de asigurare a libertății comerciale.

⁴ Anexa nr.1 la Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat, HG nr.562 din 04.07.2012

Capitolul IV. Condiții tehnice și de altă natură**(A) Condițiile tehnice ce se referă la următoarele aspecte de ordin financiar:**

- 1) capitalul investit sau, după caz, capitalul inițial subscris și vărsat;
- 2) raportul debit-capital, dacă este cazul;
- 3) rata de acoperire, dacă este cazul;
- 4) dividendele, dacă este cazul;
- 5) rata aplicabilă dobânzilor;
- 6) valutele împrumuturilor și sursele de finanțare;
- 7) modul de recuperare a investiției de către fiecare parte la contract.

(B) Condițiile tehnice ce se referă la clauze de construcție sau modernizare, după caz:

- 1) standarde și specificații;
- 2) metodele de punere în exploatare;
- 3) standardele de calitate a construcțiilor;
- 4) achiziția de materiale;
- 5) caracteristicile construcțiilor, după caz;
- 6) tehnologiile aplicabile în construcție, după caz;
- 7) programul lucrărilor auxiliare, dacă este cazul;
- 8) prescripțiile temporare și precauțiile;
- 9) regulile privind modul de folosire a terenului aflat în proprietatea partenerului public.

(C) Condițiile tehnice ce se referă la clauze de exploatare și operare, dacă este cazul:

- 1) specificații de performanță;
- 2) volumul bunurilor care urmează a fi produse, al lucrărilor care urmează a fi executate și al serviciilor care urmează a fi prestate;
- 3) capacități de infrastructură;
- 4) specificații de echipament;
- 5) criterii de performanță în cazul contractului de administrare fiduciară.

(D) Condițiile tehnice ce se referă la clauzele economico-financiare:

- 1) nivelul taxelor/tarifelor percepute și modul de percepere;
- 2) perioada pe care vor fi percepute taxe/tarife, dacă este cazul;
- 3) frecvența și criteriile de actualizare a taxelor/tarifelor, dacă este cazul;
- 4) plata pentru utilizarea obiectului parteneriatului public-privat, forma, termenul și procedura de achitare.

Capitolul V. Monitorizare și control:

- 1) monitorizarea proiectării, construcției și exploatării proiectului public-privat, precum și a celorlalte activități care fac obiectul contractului de parteneriat public-privat;
- 2) mecanisme de auditare financiară pe durata de funcționare a proiectului public-privat;
- 3) proceduri de urmărire a realizării obiectivelor proiectului public-privat.

Capitolul VI. Riscuri și garanții:

- 1) clauze referitoare la modul de distribuire a riscurilor pe întreaga durată a acestuia;
- 2) definirea unor garanții financiare și de risc valutar;
- 3) garanții speciale, dacă este cazul.

Capitolul VII. Răspunderea și despăgubirea:

- 1) clauza de reparare/despăgubire a prejudiciilor;
- 2) penalități pentru situația în care nu se îndeplinesc obiectivele stabilite prin contract;
- 3) răspunderea pentru neexecutarea obligațiilor în cazul rezoluțiunii, rezilierii și/sau încetării contractului, după caz.

Capitolul VIII. Rezilierea și încetarea contractului:

- 1) clauze de încetare a contractului;
- 2) condiții de reziliere unilaterală sau la acordul părților;
- 3) clauze de retragere din proiect, dacă este cazul.

Capitolul IX. Dispoziții specifice:

- 1) condițiile de înființare a societății comerciale pentru realizarea proiectului, după caz stabilirea cotelor de participare ale partenerului public și partenerului privat în cadrul societății comerciale;
- 2) achiziționarea de terenuri, dacă este cazul;
- 3) modul de asigurare a unor drepturi de exclusivitate, dacă este cazul;
- 4) modificări acceptabile în proiect;
- 5) formule compensatorii, dacă este cazul;
- 6) regimul taxelor și impozitelor;
- 7) interdicții de substituie a părților semnatare;
- 8) proceduri de legătură și comunicare.

Capitolul X. Dispoziții finale:

- 1) definiții și interpretări;
- 2) legislația și jurisdicția aplicabilă;
- 3) modificări în legislație;
- 4) amendamente la contract;
- 5) notificări;
- 6) modalitatea de soluționare a litigiilor;
- 7) limba contractului.

Anexe (desene, tabele, schițe, date tehnice și/sau de altă natură, dacă este cazul).

Notă: Forma, structura și conținutul contractului de parteneriat public-privat vor fi negociate și finalizate luând în considerare secțiunile de mai sus, care pot fi detaliate parțial sau total în conținutul contractului ori la care se pot adăuga și alți termeni specifici proiectului de parteneriat public-privat care urmează a fi semnat.

Anexa nr. 3

**INSTRUCȚIUNI PRIVIND DERULAREA PROCEDURILOR DE ATRIBUIRE
A CONTRACTELOR DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT⁵****Capitolul I
INFORMAȚIE GENERALĂ****1. Informații privind partenerul public**

Denumirea partenerului public _____

Cod fiscal: _____

Adresa juridică: _____

Relații de contact (tel/fax; e-mail): _____

2. Scopul desfășurării procedurii de atribuire

Partenerul public invită persoanele juridice și fizice interesate să depună oferte în scopul selectării partenerului privat în cadrul unui proiect de parteneriat public-privat în condițiile expuse în comunicatul informativ publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. _____ din _____ și în caietul de sarcini.

3. Obiectul proiectului de parteneriat public-privat:**Descriere:**

1) descrierea succintă a obiectului de parteneriat public-privat _____

2) condițiile de realizare a proiectului (prezentate în documentația de atribuire).

Sursa de finanțare

Se specifică sursele de finanțare ale contractului ce urmează a fi atribuit: _____

4. Procedura de atribuire

Pentru selectarea partenerului privat se aplică următoarele proceduri de atribuire a contractului de parteneriat public-privat:

1) Concurs de selectare a partenerului privat

Procedura de concurs se va desfășura într-o singură etapă, în conformitate cu prevederile capitolului IV al Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat.

2) Concurs de selectare a partenerului privat cu precalificare

Procedura de concurs cu precalificare se va derula în doua etape în conformitate cu prevederile capitolului V al Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat.

3) Concurs de selectare a partenerului privat prin dialog competitiv

Procedura de concurs prin dialog competitiv se va derula în doua etape în conformitate cu prevederile capitolului VI al Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat.

⁵ Anexa nr.2 la Regulamentul privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat, HG nr.562 din 04.07.2012

5. Principiile care stau la baza selectării partenerului privat:

- 1) utilizarea eficientă a patrimoniului public și banilor publici;
- 2) transparența;
- 3) libertatea contractului;
- 4) asigurarea concurenței;
- 5) proporționalitatea;
- 6) echilibrul;
- 7) egalitatea de tratament, imparțialitatea și nediscriminarea;
- 8) confidențialitatea.

6. Căi de atac

Se precizează instituția competentă și modul în care persoanele care consideră că au fost vătămate într-un drept sau într-un interes legitim printr-o eroare sau iregularitate în timpul procedurii derulate în vederea atribuirii contractului, pot contesta actul respectiv.

7. Alte informații

Se precizează datele de identificare și contact ale instituțiilor de la care potențialii ofertanți pot obține informații pertinente privind obligațiile referitoare la impozite, la protecția mediului, dispozițiile privind protecția muncii și condițiile de muncă în Republica Moldova etc. care vor fi aplicate pe parcursul îndeplinirii contractului.

8. Legislația aplicabilă

Selectarea partenerului privat se realizează în conformitate cu prevederile următoarelor acte normative în vigoare în Republica Moldova:

Legea nr.179-XVI din 10 iulie 2008 cu privire la parteneriatul public-privat;

Legea nr.534-XVI din 13 iulie 1995 cu privire la concesiuni și alte acte normative.

Capitolul II

PARTICIPAREA LA PROCEDURA DE ATRIBUIRE

9. Procedura de depunere a ofertelor

Prezenta procedură este deschisă în condiții de egalitate tuturor persoanelor fizice și juridice, sau asocieri de persoane fizice și/sau persoane juridice, constituite în conformitate cu prevederile legale (în continuare – operatori economici).

Asocierile formate din operatori economici pot prezenta o ofertă comună, cu condiția ca toate persoanele care participă în asociere au semnat un acord de asociere, cu numirea unuia dintre ei în calitate de lider.

Acordul de asociere va prevedea, în mod obligatoriu, aranjamentele și anume:

- a) contribuția de capital;
- b) angajamentul financiar în termeni de procentaj din valoarea contractului;
- c) responsabilitățile pentru executarea contractului;
- d) partajarea riscurilor.

Asocierile nu sunt obligate să se constituie într-o formă juridică, în scopul de a-și prezenta oferta. În cazul în care ofertantul câștigător este o asociere, atunci o astfel de asociere nu este obligată să se constituie într-o formă juridică specifică, dar trebuie să legalizeze acordul de asociere în fața unui notar.

Un operator economic nu are dreptul ca, în cadrul aceleiași proceduri să depună două sau mai multe oferte individuale și/sau comune, sub sancțiunea excluderii din competiție a tuturor ofertelor în cauză.

Partenerul public își rezervă dreptul de a verifica toate informațiile prezentate în ofertă.

Partenerul public nu este responsabil pentru caracterul complet al documentației standard, în cazul în care aceasta nu a fost obținută direct de la partenerul public.

Operatorul economic trebuie să examineze cu atenție și să îndeplinească toate formularele standard la prezenta instrucțiune.

Imposibilitatea de a furniza toate informațiile sau documentele prevăzute de documentația standard duce la respingerea ofertelor.

Prin depunerea ofertelor, se consideră că operatorul economic are cunoștință de toate legile, actele și reglementările relevante din Republica Moldova, care pot afecta în orice fel operațiunile sau activitățile ce sunt subiect al acestei proceduri și a contractului ce rezultă din aceasta.

10. Conflict de interese

Nu are dreptul de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sancțiunea excluderii din procedura de atribuire:

a) persoana fizică sau juridică care participă direct în procesul de verificare/evaluare a ofertelor;

b) persoana fizică sau juridică, care a participat la întocmirea documentației standard, ce stă la baza derulării procedurii de atribuire a contractului de parteneriat public-privat.

11. Precizări referitoare la documentația standard transmise de operatorii economici

Operatorii economici au dreptul de a obține precizări suplimentare și/sau clarificări referitoare la conținutul documentației standard.

12. Costul ofertei

Ofertantul va suporta costurile legate de pregătirea și prezentarea ofertei și partenerul public nu va fi responsabil pentru aceste cheltuieli, indiferent de modalitatea de desfășurare sau de rezultatul procedurii de atribuire.

Partenerul public va avea dreptul de proprietate asupra tuturor ofertelor depuse în prezenta procedură de atribuire, iar ofertanții nu au dreptul de a solicita returnarea ofertelor de către partenerul public.

13. Vizitarea obiectului proiectului de parteneriat public-privat

Partenerul public are obligația de a permite ofertantului să viziteze obiectul proiectului de parteneriat public-privat.

Ofertantul are dreptul să viziteze obiectul de parteneriat public-privat și să obțină toate informațiile care pot fi necesare în vederea elaborării ofertei. Ofertantul va suporta cheltuielile aferente vizitării obiectului.

14. Situații ce determină excluderea ofertantului din procedura de atribuire

Operatorul economic ofertant este exclus din prezenta procedură, dacă:

a) a fost condamnat în ultimii 5 ani printr-o hotărâre judecătorească definitivă pentru

participare la activități ale unei organizații criminale, corupție, fraudă, spălare de bani;

b) se află în proces de lichidare sau de insolvență, patrimoniul lui este sechestrat sau activitățile sunt suspendate;

c) nu și-a îndeplinit obligațiile de plată a impozitelor, taxelor și contribuțiilor de asigurări sociale către bugetul de stat, bugetele locale și bugetul asigurărilor sociale de stat, în conformitate cu prevederile legale în vigoare în Republica Moldova sau în țara în care este stabilit;

d) are în cadrul conducerii persoane care au fost condamnate în ultimii 3 ani prin hotărârea definitivă a unei instanțe judecătorești, pentru o faptă care a adus atingere eticii profesionale sau pentru comiterea unei greșeli în materie profesională, de natură a afecta îndeplinirea viitorului contract;

e) în ultimii 2 ani nu și-a îndeplinit sau și-a îndeplinit în mod defectuos obligațiile contractuale din motive imputabile acestuia, fapt care a produs sau este de natură să producă grave prejudicii beneficiarilor acestuia, în măsura în care autoritatea contractantă poate aduce ca dovadă mijloace probante în acest sens;

f) furnizează informații false în documentele prezentate;

g) este inclus în lista de interdicție a operatorilor economici.

Operatorul economic ofertant va prezenta declarație pe proprie răspundere, completată în conformitate cu **Formularul standard (1)** anexat la prezenta instrucțiune.

Capitolul III PREZENTAREA OFERTEI

15. Limba de întocmire a ofertei

Oferta și documentele care o însoțesc trebuie să fie întocmite obligatoriu în limba de stat a Republicii Moldova. Documentația tehnică (pliante, prospecte, manual de utilizare etc.) și documentele emise de instituții/organisme oficiale internaționale pot fi prezentate în orice altă limbă, cu condiția ca acestea să fie însoțite de o traducere autorizată în limba de stat a Republicii Moldova.

16. Perioada de valabilitate a ofertei

Partenerul public stabilește perioadă de valabilitate estimată a ofertei până la încheierea contractului necesară analizei și evaluării ofertelor, rezolvării eventualelor contestații. Perioadă pe parcursul căreia ofertantul are obligația de a menține oferta valabilă.

Orice ofertă valabilă pentru o perioadă mai mică decât cea prevăzută în prezentul punct va fi respinsă de Comisia de selectare a partenerului privat ca fiind necorespunzătoare.

Partenerul public are dreptul de a solicita ofertanților, în cazul apariției unor circumstanțe excepționale, înainte de expirarea perioadei de valabilitate a ofertei, prelungirea acestei perioade.

În cazul extinderii perioadei de valabilitate a ofertei perioada de valabilitate a garanției pentru ofertă va fi prelungită în mod corespunzător.

Ofertantul are obligația de a comunica partenerului public dacă este sau nu este de acord cu prelungirea perioadei de valabilitate a ofertei.

Ofertantul care nu este de acord cu prelungirea perioadei de valabilitate a ofertei nu va pierde garanția pentru ofertă.

17. Data-limită și modalități pentru depunerea ofertei

Ofertantul trebuie să ia toate măsurile, astfel încât oferta sa să fie primită și înregistrată de către partenerul public până la data-limită pentru depunere a ofertelor.

Se detaliază:

1) *data-limită de depunere (zi /lună /an /ora):* _____

2) *locul de depunere:* _____

3) *modul de prezentare a ofertei (ambalare, sigilare, marcare a plicurilor conținând documentele ofertei): prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire (serviciu poștal) sau livrată personal la adresa completă a partenerului public.*

Întreaga ofertă va fi semnată și ștampilată pe fiecare pagină, numerotată în creștere de la prima până la ultima pagină, pe aceasta din urmă fiind trecută mențiunea "ULTIMA PAGINĂ".

Cererea de participare la concurs se completează conform Formularului standard (2) anexat la prezenta instrucțiune, semnată și datată.

Ofertele depuse prin alte mijloace decât cele menționate anterior sau la o altă adresă nu vor fi luate în considerare.

Indiferent de modalitatea de depunere/ transmitere ofertantul își asumă riscurile transmiterii ofertei, inclusiv forța majoră.

18. Modul de prezentare

Ofertantul trebuie să prezinte un exemplar al ofertei tehnice, al ofertei financiare și un exemplar al documentației care o însoțesc pe suport de hârtie și în format electronic.

Ofertantul va elabora și prezenta un exemplar de documente originale care cuprinde oferta, precum este descris și care va fi marcat "ORIGINAL" și 2 copii ale ofertei și în mod clar marcate "COPII".

Oferta și documentele care o însoțesc trebuie să fie tipărite sau scrise cu cerneală neiradiabilă și semnate pe fiecare pagină de reprezentantul autorizat corespunzător să angajeze ofertantul în contract. În cazul documentelor emise de instituțiile abilitate în acest sens documentele respective trebuie să fie semnate și parafate conform prevederilor legale. Oferta va conține, în mod obligatoriu, un **OPIS** al documentelor care se depun.

Orice ștersătură, adăugare, interliniere sau scris peste cel dinainte sunt valide, doar dacă sunt vizate de către persoana autorizată să semneze oferta.

În eventualitatea unei neconcordanțe între original și copie, va prevala originalul. În cazul unor neconcordanțe între varianta pe suport de hârtie și cea în format electronic, va prevala cea pe suport de hârtie (original).

19. Sigilarea și marcarea ofertei

Ofertantul trebuie să sigileze oferta și documentele aferente într-un plic exterior unic netransparent pe care se vor scrie următoarele informații:

a) denumirea și adresa completă a partenerului public;

b) denumirea proiectului pentru care se depune oferta, precum și numărul Monitorului Oficial al Republicii Moldova în care a fost publicat comunicatul informativ la precalificare/dialog competitiv/concurs: _____;

c) plicul exterior trebuie să fie marcat cu inscripția "A NU DESCHIDE ÎNAINTE DE DATA DE ____ 20____, ORA ____";

d) plicul exterior trebuie să fie marcat cu denumirea și adresa ofertantului pentru a permite returnarea ofertei fără a fi deschisă în cazul în care oferta respectivă este declarată întârziată.

Plicul exterior va conține documente care atesta eligibilitatea, documente care atestă capacitatea tehnică și documente care atestă capacitatea financiară și un plic interior care va conține oferta tehnică și oferta financiară. Oferta financiară se va introduce în plic distinct, marcat corespunzător.

Partenerul public nu își asumă nici o responsabilitate în cazul în care documentele de participare la concurs nu sunt intacte, sigilate sau plicul exterior nu este marcat conform prevederilor de mai sus.

20. Modificarea și retragerea ofertei

Orice ofertant are dreptul să modifice sau să retragă oferta numai înainte de data-limită stabilită pentru depunerea ofertei și numai printr-o solicitare scrisă în acest sens.

În cazul în care ofertantul dorește să opereze modificări în oferta deja depusă, acesta are obligația de a asigura primirea și înregistrarea modificărilor respective de către partenerul public până la data-limită pentru depunerea ofertelor.

Ofertantul nu are dreptul de a retrage sau de a modifica oferta după expirarea datei-limită stabilite pentru depunerea ofertelor, sub sancțiunea excluderii acestuia de la procedura de atribuire a contractului de parteneriat public-privat și a pierderii garanției pentru ofertă.

Notificarea ofertantului cu privire la modificare, substituție sau retragere trebuie să fie elaborată, sigilată, marcată, și trimisă în conformitate cu punctul 18 al prezentei Instrucțiuni în plicuri exterioare și interioare, marcate suplimentar cu "MODIFICARE", "ÎNLOCUIRE" sau "RETRAGERE" după caz.

Nici o ofertă nu poate fi modificată de către ofertant după termenul-limită de depunere a ofertelor.

21. Oferte întârziate

Oferta care este depusă/transmisă la o altă adresă decât cea stabilită în anunțul sau în comunicatul informativ ori care este primită de către partenerul public după expirarea datei-limită pentru depunere se returnează fără a fi deschisă.

22. Oferta comună

Mai mulți operatori economici au dreptul de a se asocia și de a depune o ofertă comună, fiind obligați să prezinte acordul de asociere în formă scrisă. Fiecare dintre aceștia își asumă obligația pentru oferta comună și răspund pentru orice consecințe ale viitorului contract de parteneriat public-privat.

Ofertanții asociați nu au dreptul de a depune alte oferte, în mod individual, pe lângă oferta comună.

Capitolul IV COMPONENTELE OFERTEI

23. Plicul exterior:

Documente ce atestă eligibilitatea ofertantului:

1) declarație pe proprie răspundere, completată în conformitate cu **Formularul standard (1)** anexat la prezenta instrucțiune;

2) **cererea de participare la concursul de selectare a partenerului privat, întocmită** în conformitate cu modelul prevăzut în **Formularul standard (2)** anexat la prezenta

instrucțiune, însoțită de documente: dovada înregistrării persoanei juridice în conformitate cu prevederile legislației Republicii Moldova, documente care atestă lipsa sau prezența datoriilor la bugetul public național. Pentru persoanele juridice străine, operatorul economic va prezenta documente care dovedesc forma de înregistrare juridică din țara de rezidență a ofertantului;

3) declarația privind confirmarea ofertei, întocmită conform Formularului standard (3) anexat la prezenta instrucțiune. În cazul în care oferta este depusă de o asocieră, fiecare asociat, inclusiv liderul va prezenta acest formular;

4) dovada achitării taxei de participare. Ofertantul urmează să prezinte originalul dispoziției de plată a taxei de participare la concurs;

5) împuternicirea. Oferta va fi însoțită, după caz, de împuternicirea scrisă, împreună cu o copie a unui document de identitate (buletin de identitate/ Pașaport) al persoanei care reprezintă ofertantul, prin care semnatarul ofertei este autorizat să angajeze ofertantul în procedura de atribuire a contractului de parteneriat public-privat, completată conform **Formularului standard (4)** anexat la prezenta instrucțiune.

Documente ce atestă capacitatea tehnică a ofertantului:

1) implicarea în proceduri juridice. Ofertantul urmează să prezinte informații exacte cu privire la orice litigii actuale sau din trecut, conform **Formularului standard (5)** anexat la prezenta instrucțiune. Existența unor litigii împotriva ofertantului sau al oricărui asociat poate duce la respingerea ofertei;

2) experiența generală. Ofertantul urmează să prezinte informațiile referitor la cifra de afaceri anuală, pe ultimii 5 ani, conform **Formularului standard (6)** și **Formularului standard (6A)** anexate la prezenta instrucțiune, ce urmează a fi prezentate în cazul asocierii;

3) experiența similară. Ofertantului i se cere să enumere toate contractele de natură și complexitatea similară contractului de parteneriat public-privat ce urmează să fie atribuit conform **Formularului standard (7)** și **Formularului standard (7A)** anexate la prezenta instrucțiune și cerințe specifice stabilite de partenerul public urmează să stabilească în caietul de sarcini;

4) calificările personalului. Ofertantul trebuie să dispună de personal calificat corespunzător pentru executarea obligațiilor în caz de atribuire a contractului de parteneriat public-privat. Pentru fiecare funcție ofertantul va prezenta informații conform **formulelor standard (8) și (8A)** anexate la prezenta instrucțiune.

Garanția pentru ofertă. Ofertantul va prezenta dispoziția de plată în original sau, după caz, scrisoarea de garanție pentru ofertă. Garanția pentru ofertă poate fi prezentată sub formă de garanție bancară sau confirmarea achitării de către ofertant a garanției pe contul indicat de partenerul public.

La prezentarea ofertei în cadrul primei etape a procedurii de precalificare/dialog competitiv, garanția pentru ofertă nu se prezintă.

Documente care atestă capacitatea economico-financiară:

Ofertantul trebuie să demonstreze că are acces la sau dispune de active lichide, negrevate, linii de credit și alte mijloace financiare suficiente pentru a satisface investiția și fluxul de numerar operațional. **Formularul standard (10)** anexat la prezenta instrucțiune, în conformitate cu cerințele specificate în caietul de sarcini, trebuie să fie prezentate rapoartele financiare, inclusiv actele de audit și rapoartele de profit și pierderi pentru ultimii 5 ani, și trebuie să se demonstreze fiabilitatea poziției financiare a ofertantului, arătând profitabilitatea pe termen lung. În caz de necesitate partenerul public poate solicita informații de la instituțiile bancare indicate de ofertant.

24. Plic interior

Plicul interior va conține oferta tehnică și oferta financiară

1) Oferta tehnică

Pentru etapa de precalificare a procedurii de concurs cu precalificare, prezentarea ofertei tehnice nu este obligatorie.

Pentru etapa de precalificare a procedurii de atribuire prin dialog competitiv, partenerul public va solicita întocmirea unui proiect preliminar de ofertă tehnică preliminară **conform Formularului standard (15)** document prin care ofertantul demonstrează în cadrul primei etape a procedurii faptul că înțelege contextul în care se încadrează obiectul contractului ce rezultă în urma derulării procedurii de dialog competitiv și, de asemenea, propune soluții preliminare (generale) care răspund necesităților și constrângerilor autorității contractante, așa cum au fost acestea prezentate prin documentația descriptivă.

Ofertantul va elabora propunerea tehnică, astfel încât aceasta să respecte în totalitate cerințele prevăzute în caietul de sarcini.

Propunerea tehnică va conține:

a) sistemul de asigurare și de conducere a calității la lucrările ce fac obiectul ofertei care include:

- descrierea sistemului calității aplicat la lucrare, inclusiv listele procedurilor aferente sistemului calității;
- listele procedurilor tehnice de execuție ale principalelor categorii de lucrări privind realizarea obiectivului și planul de control al calității, verificărilor și încercărilor;
- laboratoarele proprii, sau în bază de contract, utilizate, acreditate și autorizate, cu un grad corespunzător lucrărilor;

b) graficul de execuție a lucrării;

Ofertanții au deplină libertate de a prevedea în ofertă propriile consumuri și tehnologii de execuție, cu respectarea cerințelor calitative și cantitative prevăzute în proiectul tehnic, în caietul de sarcini și în alte acte normative în vigoare, care reglementează execuția lucrărilor.

După caz, ofertantul va prezenta o propunere tehnică ce va include o prezentare detaliată a serviciilor oferite ce răspund cerințelor specificate de partenerul public, după cum este indicat în caietul de sarcini, și orice alte informații, suficient de detaliate, astfel încât să se demonstreze caracterul adecvat și modul de prestare al serviciilor. În special, propunerea tehnică va include informații referitoare la metodologia de abordare, activități, termene etc.

2) Oferta financiară

Oferta financiară se va prezenta conform **Formularului standard (11)**, în funcție de tipul contractului ce se atribuie oferta financiară va fi completată de alte informații.

Pentru etapa de precalificare a procedurii de concurs cu precalificare/dialog competitiv, oferta financiară nu se prezintă.

Prețul din propunerea financiară va fi exprimat în lei moldovenești și euro, fără TVA (se vor face mențiuni cu privire la cursul de referință în lei moldovenești/euro, ce va fi utilizat la compararea ofertelor).

Oferta are caracter ferm și obligatoriu din punct de vedere al conținutului pe toată perioada de valabilitate a ofertei.

Ofertantul va prezenta oferta financiară detaliată în baza elementelor componente ale prețului total propus pentru îndeplinirea contractului ce face obiectul acestei proceduri de atribuire.

În completarea formularului de ofertă financiară, ofertantul trebuie să țină cont de deducerile făcute în conformitate cu prevederile legale, dacă este cazul, precum și de toate celelalte cheltuieli necesare pentru îndeplinirea obligațiilor sale, precum și a cheltuielilor și a profitului său.

Prețurile oferite trebuie să includă taxe și impozite, precum și alte contribuții solicitate prin lege pentru serviciile prestate.

Ofertantul va elabora propunerea financiară, astfel încât aceasta să furnizeze toate informațiile solicitate cu privire la prețuri, tarife, precum și la alte condiții financiare și comerciale legate de obiectul contractului de parteneriat public-privat. Propunerea financiară va fi însoțită de devizul de cheltuieli privind oferta.

25. Ofertantul poate prezenta orice informații suplimentare pentru a completa corespunderea ofertei sale cu documentația standard. Orice documente suplimentare vor fi marcate cu fraza **“INFORMAȚII SUPLIMENTARE”** acestea fiind incluse în **Formularul standard (16)**. Informațiile sunt în scop informativ, acestea nu fac parte din ofertă, și nu vor fi luate în considerare în timpul evaluării ofertelor.

Capitolul V DESCHIDEREA OFERTELOR

26. Deschiderea ofertelor

Comisia va deschide ofertele în ședință publică, inclusiv retragerile, substituirile și modificările prezentate, în prezența reprezentanților ofertanților care doresc să asiste, la ora și locul specificate în comunicatul informativ. Reprezentanții ofertanților prezenți vor semna într-un registru care confirmă prezența lor. Ofertele se deschid în ordinea depunerii acestora. Nici o ofertă nu poate fi respinsă la deschidere, cu excepția ofertelor tardive care se returnează nedeschise.

27. La deschidere, Comisia va examina conținutul plicului exterior, pentru a stabili pentru fiecare ofertant, dacă:

- (a) oferta este completă;
- (b) a fost achitată taxa de participare;
- (c) oferta este însoțită de garanția pentru ofertă, dacă este cazul.

28. Fiecare membru al Comisiei și fiecare ofertant care a semnat procesul-verbal de deschidere are dreptul, la solicitare, de a primi o copie de pe acesta.

29. Confidențialitate

Partenerul public are obligația de a păstra confidențialitatea asupra conținutului ofertei, precum și asupra oricărei informații privind ofertantul, a cărei dezvăluire ar putea afecta dreptul acestuia de a-și proteja proprietatea intelectuală sau secretele comerciale.

Comisia, precum și alți specialiști cooptați au obligația de a semna pe propria răspundere, înainte de preluarea atribuțiilor specifice în cadrul procesului de evaluare, o declarație de confidențialitate și imparțialitate și prin care confirmă că nu se află într-o situație care implică existența unui conflict de interese, **conform Formularului standard (12)** anexat la prezenta instrucțiune.

Informațiile cu privire la examinarea, clarificarea, evaluarea și compararea ofertelor, precum și recomandarea cu privire la atribuirea unui Contract de parteneriat public-privat, nu vor fi dezvăluite ofertanților sau oricăror altor persoane care nu sunt oficial implicate în acest proces până la momentul de anunțare oficială a atribuirii contractului către ofertantul câștigător.

30. Fraudă și corupție

Ofertantul nu are dreptul de a influența sau de a încerca să influențeze Comisia în procesul de examinare și evaluare a ofertelor sau în decizia de stabilire a ofertei câștigătoare, sub sancțiunea excluderii acestuia de la procedura aplicată pentru selectarea partenerului privat.

Ofertantul are dreptul de a aduce clarificări la ofertă și/sau la documentele care însoțesc oferta numai ca urmare a unei solicitări scrise din partea partenerului public și numai în scris.

Capitolul VI

PROCEDURI SPECIFICE DE EVALUARE ȘI DEPUNERE A OFERTELOR ÎN CADRUL CONCURSULUI CU PRECALIFICARE/DIALOGUL COMPETITIV

Secțiunea 1

Precalificarea ofertanților în cadrul primei etape a procedurii de concurs cu precalificare/dialog competitiv

31. Precalificarea ofertanților în cadrul procedurii de concurs cu precalificare

Procedura, modul, criteriile și condițiile de selectare a ofertanților se vor realiza în conformitate cu prevederile punctelor 155-176 ale Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat.

32. Precalificarea ofertanților în cadrul procedurii de dialog competitiv

Procedura, modul, criteriile și condițiile de selectare a ofertanților se vor realiza în conformitate cu prevederile punctelor 203 – 225 ale Regulamentului privind procedurile standard și condițiile generale de selectare a partenerului privat.

Secțiunea 2

Invitația de participare la etapa a doua a procedurii de concurs cu precalificare/dialog competitiv

33. Invitația la participare cu ofertă

Ofertantul care a primit invitația de participare la etapa a doua a procedurii de concurs cu precalificare sau dialog competitiv are dreptul de a obține precizări suplimentare și/sau clarificări referitoare la conținutul documentației standard.

Documentația standard pentru desfășurarea concursului cu precalificare/dialogului competitiv se va elabora în conformitate cu prevederile anexei nr.3 la prezentul Regulament. La întocmirea ofertei concursului cu precalificare/dialogului competitiv, ofertantul este obligat să precizeze documentele justificative pentru a actualiza aplicarea sa inițială la precalificare și să confirme că celelalte informații prezentate inițial la precalificare

rămân în esență corecte și sunt valabile de la data depunerii ofertei. În cazul în care în documentele justificative nu s-a produs nici o modificare pe formularele standard, ofertantul, trebuie să indice în mod clar fraza “NU S-A PRODUS NICI O SCHIMBARE”.

Capitolul VII EVALUARE OFERTE

34. Examinarea ofertelor

Comisia în cadrul unor ședințe ulterioare ședinței de deschidere a ofertelor va examina conținutul plicului exterior pentru a stabili pentru fiecare ofertant, dacă:

- a) documentele au fost semnate în mod corespunzător;
- b) oferta corespunde în mod substanțial cerințelor caietului de sarcini.

O ofertă corespunzătoare este oferta care corespunde tuturor termenilor, condițiilor și specificațiilor caietului de sarcini, fără abateri sau condiții semnificative. O abatere sau condiție semnificativă reprezintă cea:

- a) care afectează domeniul de aplicare, calitatea sau executarea Contractului de parteneriat public-privat;
- b) care limitează drepturile Comisiei sau obligațiile ofertantului stabilite în proiectul contractului de parteneriat public-privat după cum se prevede în caietul de sarcini; sau
- c) rectificarea căreia, ar afecta în mod nedrept poziția concurențială a ofertanților care prezintă alte oferte.

Comisia poate ignora orice neconformitate minoră sau neregularitate dintr-o ofertă, care nu constituie o abatere semnificativă, cu condiția că această ignorare nu cauzează prejudicii sau afectează clasamentul relativ al oricărui ofertant.

Cazul în care o ofertă nu este corespunzătoare, aceasta va fi respinsă de către Comisie, și nu poate fi ulterior considerată corespunzătoare prin corectarea sau retragerea neconformităților.

Comisia va respinge o ofertă în oricare dintre următoarele cazuri:

- a) oferta nu respectă cerințele prevăzute în documentația standard;
- b) ofertantul nu transmite în perioada precizată de către Comisie clarificările solicitate;
- c) ofertantul modifică, prin clarificările pe care le prezintă, conținutul propunerii tehnice și/sau al propunerii financiare, cu excepția situației în care modificarea este determinată de corectarea erorilor aritmetice;
- d) oferta conține propuneri referitoare la clauzele contractuale, care sunt în mod evident dezavantajoase pentru partenerul public;
- e) explicațiile solicitate nu sunt concludente și/sau nu sunt susținute de documentele justificative cerute de Comisie;
- f) dacă oferta, inclusiv formularele care o însoțesc, nu corespunde cerințelor prestabilite în caietul de sarcini sau aceasta nu este completată, semnată și ștampilată în modul corespunzător.

În cazul unei oferte care are un preț neobișnuit de scăzut în raport cu lucrarea care urmează să fie executată, Comisia va solicita, în scris, detalii și precizări pe care le consideră relevante cu privire la ofertă, precum și va verifica răspunsurile care justifică prețul respectiv. În cazul în care ofertantul nu va demonstra accesul la o tehnologie specială sau la o condiție de piață mai avantajoasă care să justifice prețul propus, Comisia va respinge oferta.

35. Clarificarea ofertelor

Pentru a facilita evaluarea și compararea ofertelor, Comisia, la discreția sa, poate cere oricărui ofertant clarificarea ofertei sale, inclusiv specificațiile ofertelor sale financiare. O astfel de clarificare poate fi solicitată în orice etapă până la decizia de atribuire a contractului de parteneriat public-privat. Cererile de clarificare, precum și răspunsurile, trebuie să fie trimise și primite în mod scris, prin fax sau prin e-mail și nu se admite nici o schimbare substanțială în ofertă, cu excepția solicitării confirmării cu privire la corectarea erorilor aritmetice, descoperite de Comisie în timpul evaluării ofertelor.

36. Corectarea erorilor

Singura modificare a conținutului propunerii financiare care este permisă în ofertă, este corectarea eventualelor erori aritmetice.

Erorile aritmetice se corectează după cum urmează:

a) dacă există o discrepanță între prețul pentru o unitate de măsură și prețul total (care este obținut prin multiplicarea prețului cu cantitatea totală), se va lua în considerare prețul pe unitate, iar prețul total va fi corectat în mod corespunzător;

b) dacă există o discrepanță între litere și cifre se va lua în considerare valoarea exprimată în litere, iar valoarea exprimată în cifre va fi corectată în modul corespunzător.

Comisia are dreptul de a corecta erorile aritmetice numai cu acceptul ofertantului. Dacă ofertantul nu acceptă corectarea acestor erori, oferta va fi considerată necorespunzătoare și, în consecință, va fi respinsă de către Comisie.

37. Evaluarea ofertelor

Evaluarea ofertelor și stabilirea ofertei câștigătoare se realizează de către Comisie, avându-se în vedere încadrarea în perioada de valabilitate a ofertelor, precum și cerințele lor specificate în caietul de sarcini și comunicatul informativ.

În cazul în care atribuirea contractului de parteneriat public-privat se face în baza criteriului "cel mai mic preț", evaluarea ofertelor se realizează prin compararea prețurilor fiecărei oferte și prin întocmirea, în ordinea descrescândă a prețurilor respective și a clasamentului în baza căruia, după acordarea marjei de preferință internă, se stabilește oferta câștigătoare.

În cazul în care atribuirea contractului de parteneriat public-privat se face în baza criteriului "oferta cea mai avantajoasă economic", evaluarea ofertelor se realizează prin acordarea pentru fiecare ofertă a unui punctaj. Partenerul public trebuie să întocmească, în ordinea descrescândă a punctajului acordat și a clasamentului în baza căruia, după acordarea marjei de preferință, se stabilește oferta câștigătoare.

Prețurile care se compară, în scopul întocmirii clasamentului, sunt prețurile totale oferite pentru execuția lucrării/prestarea serviciilor, fără TVA.

În cazul în care prețurile oferite sunt egale, Comisia va atribui contractul de parteneriat public-privat ofertantului care a oferit prețul cel mai scăzut și are criteriile minime de calificare mai superioare.

În situația în care criteriul de evaluare este "oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic" elementele propunerii tehnice se vor prezenta detaliat și complet în corelație cu factorii de evaluare descriși prin algoritmul de calcul.

Comisia va evalua și compara doar ofertele determinate ca fiind corespunzătoare, ținând cont de factorii de evaluare specificați în caietul de sarcini.

Comisia va stabili ofertantul cu cea mai avantajoasă ofertă și care, în urma evaluării a demonstrat că este capabil să îndeplinească satisfăcător cerințele contractului de parteneriat public-privat.

Determinarea va fi bazată pe o examinare a documentelor justificative cu privire la calificările ofertantului, prezentate de ofertant în oferta sa, precum și alte informații, cum ar fi planul ofertantului de producere, instrucțiuni de deservire tehnică și exploatare etc., dacă Comisia le consideră necesare și adecvate.

Capitolul VIII

ATRIBUIREA CONTRACTULUI DE PARTENERIAT PUBLIC-PRIVAT

38. Notificarea privind rezultatul concursului de selectare a partenerului privat

Înainte de expirarea perioadei de valabilitate a ofertei, partenerul public va informa ofertantul declarat câștigător prin fax și/sau prin e-mail, confirmat prin scrisoarea de notificare că oferta sa a fost declarată câștigătoare.

Notificarea cu privire la desemnarea câștigătorului va constitui temei pentru negocierea și semnarea ulterioară a contractului de parteneriat public-privat.

Partenerul public va comunica tuturor ofertanților rezultatul aplicării procedurii în cel mult 3 zile de la data semnării contractului de parteneriat public-privat sau în cazul respingerii tuturor ofertelor în termen de 3 zile din data semnării procesului-verbal al ședinței Comisiei.

Partenerul public are dreptul de a nu furniza anumite informații referitoare la atribuirea contractului de parteneriat public-privat care ar putea fi cuprinse în ansamblul informațiilor pe care partenerul public trebuie să le furnizeze și anume în situația în care această furnizare ar prejudicia:

- a) interesele comerciale ale ofertanților, inclusiv cele ale ofertantului a cărui ofertă a fost declarată câștigătoare; sau
- b) concurența loială între ofertanți.

39. Încheierea contractului de parteneriat public-privat

Partenerul public are obligația de a încheia contractul de parteneriat public-privat cu ofertantul a cărui ofertă a fost stabilită ca fiind câștigătoare de către Comisie. Prețul prevăzut în oferta care a fost stabilită ca fiind câștigătoare este ferm, ofertantul neavând posibilitatea de a modifica oferta care se va constitui ca parte integrantă a contractului de parteneriat public-privat.

Proiectul contractului se negociază în cel mult treizeci (30) zile calendaristice din data primirii lui de către ofertantul desemnat câștigător. În perioada de negociere a clauzelor, în contract pot fi introduse, cu acordul reciproc al părților, condiții suplimentare, care însă nu vor putea schimba esențial condițiile fixate în caietul de sarcini și oferta câștigătorului.

În cazul în care partenerul public nu ajunge să încheie contractul cu ofertantul a cărui ofertă a fost stabilită ca fiind câștigătoare, aceasta are dreptul de a invita ofertantul clasat pe locul doi al clasamentului, în vederea încheierii contractului sau de a anula procedura de concurs.

40. Garanția bancară de bună execuție (garanția bancară)

Din data semnării contractului de parteneriat public-privat, partenerul privat este obligat să prezinte partenerului public garanția bancară de bună execuție a contractului în forma **Formularului standard (13)** anexat la prezenta instrucțiune.

Garanția bancară este necesară pentru a proteja partenerul public împotriva riscului de neexecutare a condițiilor și termenelor de executare a contractului de parteneriat public-privat.

Perioada de valabilitate a garanției de bună execuție a contractului trebuie să fie cel puțin egală cu durata contractului.

Scrisoarea de garanție bancară:

trebuie prezentată în original și în traducere legalizată, în limba de stat;

garanția pentru oferta depusă de ofertantul declarat câștigător va fi restituită în termen de 10 zile în baza completării **Formularului standard (14)** anexat la prezenta instrucțiune.

Partenerul public poate solicita extinderea perioadei de valabilitate a ofertei. În cazul în care ofertantul își extinde perioada de valabilitate a ofertei, perioada de valabilitate a garanției pentru ofertă va fi prelungită în mod corespunzător.

În situația în care ofertantul refuză extinderea valabilității, acesta va fi exclus din procedură.

41. Neprezentarea/neachitarea garanției pentru ofertă la data-limită de depunere a acestora duce la respingerea ofertei

Garanția pentru ofertă va fi reținută dacă un Ofertant își retrage oferta în cursul perioadei de valabilitate a ofertei sau invalidează oferta sa.

În cazul ofertantului câștigător garanția pentru ofertă va fi reținută, dacă ofertantul:

a) nu semnează Contractul de parteneriat public-privat în termenele stabilite;

b) nu prezintă garanția bancară de bună execuție a contractului în termenele stabilite; sau nu acceptă sau refuză să accepte corectarea erorilor depistate în oferte.

Ofertanților necâștigători li se restituie garanțiile pentru ofertă în termen de 5 zile calendaristice de la data când aceștia au fost informați despre rezultatele concursului. Taxele de participare nu se restituie. Ofertantului câștigător i se restituie garanția pentru ofertă în termen de 10 zile calendaristice de la data prezentării garanției bancare.

42. Publicarea rezultatelor procedurii de atribuire

Comisia publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova un comunicat informativ privind desemnarea câștigătorului concursului și totalurile concursului în termen de 5 zile calendaristice din data semnării contractului.